

*Remembering unique Eritreans in
contemporary history*

A
short biography
Of
Yemane Gebremichael (Barya)

source: [youtube.com](https://www.youtube.com)

Compiled from the internet and edited
By
Mehreteab Abay

Stavanger, Norway

June 2013

Biography

Yemane Baria was born in Asmara, Eritrea in January 21, 1949 and died in Asmara in 1997.

Yemane's songwriting strove to reflect what he perceived to be Eritrean experience during the [Eritrean War of Independence](#). His songs were dotted with stories of love, journey, hope, immigration, and liberation. In 1975, he was jailed for the perceived political interpretation of one of his songs.^[2]

A few years after the declaration of the independence of Eritrea, Yemane moved to [Asmara](#) and continued to release albums that reflected the new era of hope and national prosperity, with a mixture of Eritrean and Latin melodies. He also sang about the people involved in the movement towards Eritrean independence, and the sacrifices of that movement.

Yemane was also known as the 'Eritrean caretaker',^[3] due to his reputation as being of a generous, down-to-earth nature, and for sharing his place with newly arrived Eritreans. He is known for having helped many Eritreans adjust to diaspora life in [Sudan](#) and move to better places in the Middle East, America, Europe, etc. He was also reputed for his artistry and mastery of [Tigrinya](#), the most widely used language in Eritrea.

Yemane's albums included:

- Wedebat Adey
- Asmera
- Zemen,
- Meskerem,
- Nasenet,
- Delay Selam,
- Aykonen Oromay,
- Wegihaya Meriet,
- Mesob Ade.
- Ab Kulu Gobotat
- Nay Mekabir Bitsotey
- Tezkoneley,
- Anbibeyo Debdabeki,
- Ab Sidet Zeleka,
- Kemeleki Zefkireki,
- Yikielo Eye Ane,
- Gual Hagerey,
- Bisirah Tegedide,
- Chira Feres,
- Mealtat Newihuni,

References

1. [^] Connell, Dan; Killion, Tom (2010). *Historical Dictionary of Eritrea* (2nd ed.). Scarecrow Press. p. 552. [ISBN 0-8108-5952-1](#).
2. [^] Mussie Tesfagiorgis G (2011). *Eritrea (Africa in Focus)*. ABC Clio. p. 255. [ISBN 1-59884-231-5](#).
3. [^] <http://www.ehrea.org/Yemane%20Barya.htm>

External links

- [Yemane Baria Video](#)
- How do you write about passion, love, revolution, flawless poignancy, inexhaustible hope and painful yearning for freedom? How do you capture the heartbeats of millions and channel it through your soul and into the world? How do you become both timeliness and timelessness itself? As for the answers to these questions, I simply don't know. The challenge I faced the moment I began writing this article, however, has more to do with this question: how do you write about the person who captured all of these complex elements during his short stay on this earth?
- How do you write about Yemane Barya, the prolific Eritrean griot?
- Addressing these questions will only create a series of articles I won't dare venture into at the moment. Neither will I navigate this piece to capture all that is Yemane. I will, instead, bow out of the challenge and resort to writing not about the phenomenon but about some of the elements of the phenomenon we have come to know and love as Yemane Barya.
- Love, depth, poignancy, inexhaustible hope, painful yearning for freedom are some of the most common residents of his soul. As gracious of a host he was to these residents, he was never hesitant to put these very residents to work. With the sighs of anguish of millions of Eritreans as his tank of oxygen, Yemane dove into the oceanic depths of his own soul to search for the words and the melodies that would capture it all. When he emerged, he shared his discovery not with a triumphant voice that boasts of his talent but of the strong, beautiful and painful familiarity he accrued from his journey inward. The familiarity about the reality looming outside and around. What one hears when Yemane oozes out of the speakers is the sound of sincere nativity that is birthed when the struggle of the human spirit impregnates a sincere voice.
- During an interview in the early 1990s, when a journalist asked him where he gets his heartfelt lyricism from, Yemane replied, "The source of my lyricism is based on the conversations I have with people. It's from the depth of these conversations that I get and arrange it all. I could write something complex but if the common man cannot understand what you are saying, then it is almost as if you haven't written it at all". His understanding of the human nature, namely, the desire to be felt and spoken to directly, helped shape the heartfelt messages he conveyed through his music.
- "Yemane eloquently captures tragedy. He has a voice that reflects the oppression and wrongdoings unleashed on the masses," once remarked the legendary musician Bereket Mengisteab who characterized Yemane's passing as a loss of unimaginable proportions. Yes, Yemane was the people and the people are Yemane.
- On January 21st, 1949, the revolution that dared to be broadcasted arrived as a bundle of joy to Mr. Gebremichael Bisirat and Mrs. Azeb Gebrehiwet. Yes, this date marked the birth of the Eritrean griot whose revolutionary and defiant music would force him to flee his beloved Asmara 26 years later. Yemane's interest in poetry began to bubble into the surface when he was in 7th grade at Camboni School. Soon after, his interests expanded into music and theatre. As time progressed, Yemane found himself gravitating into the world of performing arts; to the dismay and relentless opposition of his parents. Completely overtaken by the passion that gave him the power to defy his parents insistence that he should solely focus on his studies at Kidisti Mariam, Yemane would eventually drop out of school when he was only in the 9th grade. Although Yemane was an excellent student, he simply could not resist his true calling. With his heartfelt approach to his passion for music and his knack for moving lyricism, Yemane soon began to grip the imagination of the youth in Asmera.

- Yemane's passion was growing against the backdrop of hectic political unrest in an Eritrea that was gripped by the feudalist system of Emperor Haile Selassie. Any vocal opposition against the regime's annexation of Eritrea resulted in dire consequences and any Eritrean voice was closely monitored and heavily censored. It seemed inevitable then that the combination of youthful vigor and strong commitment to the rights of Eritreans would soon bring trouble to Yemane. The very first song Yemane wrote, entitled "Lula" landed him in prison. The song's content -about a man whose soul mate was snatched by a cruel intruder- was considered to be a veiled political message addressing the annexation of Eritrea by Ethiopia. Here is a translated verse from the song "Lula":
- Harmoniously and in love/she once lived with me A certain someone has taken her/and trouble has befallen me He forcefully invaded her sending his subjects She was once with me but now he has taken her to his country How dare he snatch her away from me How cruel he is/to poke my eyes out like this
- The practice of veiling a political message as a romantic song was and has been a common practice by some Eritrean singers. I believe this practice speaks for both the love many Eritreans have for their country and the level of danger they are willing to take to speak on behalf of the oppressed and the voiceless. Inevitably, fearing the consequences of the revolution they carried out with their musical talents, many singers have left their beloved nation and people for a life in exile.
- The Eritrean judge, who was deeply concerned about the possibility that Yemane could face death for his lyrics, prolonged the case to buy time. Fortunately for Yemane and, in retrospect, for the people of Eritrea, his case was dismissed when Haile Selassie's regime was unseated by Derg. Taking advantage of this chaotic time of transition, Yemane Barya did what he always wanted to do but couldn't (for fear of endangering the lives of the people who bailed him out when he was jailed); and joined the Eritrean revolution. In 1975, Yemane joined the Eritrean Liberation Front (ELF) and underwent 3 months of military training. During his time, since there was no electricity in the base, Yemane was performing without a microphone. He later left for Sudan and then to Saudi Arabia; where he continued his revolution through his wonderful deeds and music.
- Yemane's inexhaustible kindness, generosity and love for his people is not something that is merely to be pointed out with simple references to his powerful music. He was a man who walked his talk. While in Sudan, he aided hundreds of Eritrean refugees cross over into Saudi, Europe, the US etc. where they were able to make better lives for themselves. "His generosity knew no boundaries!" says his mother Mrs. Azeb Gebrehiwet, recalling the time when she visited him in Sudan. "He had a sack full of sugar outside his door and a tea kettle with some cups. All who came to his house didn't have to be asked if they would like some tea, they felt so much at home that they would simply go ahead and make tea as much as they please." Concerned that her son's generosity was bordering foolishness during such a difficult time when sugar was as scarce and as expensive of a commodity as everything else was, his mother thoughtfully advised Yemane's wife to at least put the sugar inside the house. His wife replied matter of factly, "Aye adey! He will simply buy another sack and put it out there again." Yemane was not a man of wealth, but he shared the little he had with his people. There are several Eritreans who would recount about how Yemane personally helped them get to where they are now. Yemane knew all it took to help his fellow men was nothing more than the will to do so.
- Even after independence, Yemane never ceased to be the man who stood for the voiceless and the poor. His sister, Ms. Asefash G/Michael recalls the time when

Yemane, disturbed by the economic hardships the poor faced, asked, “When will this people see a better time?”. Curious, she inquired why he asked such a question. He replied, “How great it would be if the poor and the wealthy could exchange places only for one day! Each would see and understand the other’s reality. It breaks my heart when the poor and the wealthy pass away without tasting each other’s poverty and wealth.”

- While the Sudanese, recognizing the extent of his love for his people, affectionately called him “The Ambassador”, Abo dikha or “The Father of the poor ones” was the title his fellow countrymen gave him. After the Eritrean independence afforded him the opportunity to finally return to his beloved Eritrea, Yemane continued his philanthropic deeds by engaging in countless shows to fundraise for the Eritrean tegadeltis who lost their limbs during the revolution. Off the stage, he was the father figure for many mentally challenged youth who were treated as outcasts by many members of the society. When this powerful griot and champion of love finally left his earthly existence in 1997, the heavy grief felt by the thousands who came to bid him farewell was further accented by the heart shattering cries of the poor and forgotten who called Yemane, their father.
- On the same day of his death, Yemane Barya was slated to start recording a compilation album with some other notable artists. In addition to planning the remixing of his music in various languages, he was also preparing to tour abroad. It is painful to lose someone as inspirational and talented as Yemane was, but the lives of revolutionaries are hardly lengthy. I suspect there’s a lesson in this fact that just may be as powerful as the lesson in the purpose they serve. When he departed, the man who lent the veins of his heart to Eritrea so that she can strum on them as if they were the strings of kirar was only forty eight years old. Yemane was a half-century old revolution that lives on even today.
- I was playing the legend’s tunes as I began to write this piece. Although appreciative of the acoustic clarity affording me the opportunity to appreciate the sounds of the artist who inspires me beyond description, there was something constraining and unholy about putting Yemane’s music in my plastic, artificial and distanced ipod. It almost felt as if I was defiling his timeless and pure voice, and I somehow drifted into the past when I used to listen to Yemane’s purposely unmarked tapes.
- During the Derg’s era, it was dangerous to get caught with his tape in hand. However, something in his music and his words awoke a certain rebellion spirit, no matter how timid, quiet and tamed. His tapes were dubbed and passed among my friends so many times that the string would often break. I knew that my mother would go crazy if she found out what happened to those tapes, so I used to glue those strings back up using her nail polish. It was quite amusing to witness her become puzzled about how fast the beat went from a single tempo to derb, skipping all of the noticeable substance in between. Anyway, I was lucky enough to appreciate Yemane Barya’s music the way I did and the way I still do. I could hear what he is saying and what he meant because it is sang in the language I know very well. Nonetheless, I couldn’t help but ask myself a question I already knew the answer to: why do the young Eritreans in the Diaspora whose Tigrigna vocabulary doesn’t go past the basics, love Yemane Barya’s music? The answer is obvious, he speaks to and with their souls. No translation is needed. His voice tells it all and wordlessly they nod back saying, we get you Yemane.
- May our powerful griot rest in peace. May we recognize, nurture and love our future griots; the griots who speak for the voiceless, for the downtrodden, for those deprived of justice and their God given rights!
- Legends are destined, not made. Purpose is sought after, not relayed.

- Rest in peace Yemane Barya.

source: youtube.com

source: youtube.com

source: www.last.fm

source: youtube.com

The monthly tigrinja journal of _____ had dedicated its December 1999 issue to the life history of the unique Eritrean artist named Yemane Gebremichael (Barya). I have taken the freedom of scanning the entire journal and placed it as appendix in my

የገቢዎ ስም - ገቢዎ
የደንበኞች ስም - ባርድ

ጸሊም ኮቻብ

WANTED!

ዝረኸቦ... ጸማኡ

REWARD

\$1,000,000

U.S. MARSHAL

ምላይ ገበበረት ብፍቕሪ ሓቢራ
ሓደ ወሲዳለይ ረኸበ መከራ
ብሓይሊ ዘሪፍዋ ጭፍርኡ ሰዲዱ
ምላይ ገበበረት ወሲዳዋ ዓዳ
እንታዋይ ደፋርዮ መንዮ ዘሕድግኒ
ከንደይከ ይጭከን ዓይነይ ዘንቀረኒ
ደገዖ ስእን ዘላቶ ጠፊኡኒ
ደልዮ ስእንዮ ሰለሎ አትዩኒ

አደ ስድራ ነይራ በዓልተ ቃልኪዳይ
ተፈላሊና ግን ዘኸታማት ኮይኖም ደቀይ
በኻኸም ድለይዋ ደቃ ከተጠሊ
ሓላዊ ዘይብሎም ከይነኸሶም ከልቢ

ብሃንደበት ከይዳ ዘሊላ
አይፈለግኩን አበይ ከምዘላ
ወሲዶሙሰይ አሕዲጎሙኒ ዘሪፍማ ሉላ

ብሓዘን ተዋሒጦም ደቀይ ብፍፍቕታ
ገፊሕ ዓራት ገዲፎም ደቂሶም አብ ባይታ

ሉላ እናበሉ ሽማ ከድጩ
ነዲላም ስእኖም ዘኸታማት ቆልፀ

ከቕንገሎም መታን ቆልፀ ጎረባብተ
ንሱላ ጸውዑላይ ናይ ገዛ መብራህተ

ደቀይ እንጸርጸርም አብ ዘይውደቕ ከይወድቁ
አሕዋት ሓገዙኒ ካብ አደይ ከይመልቱ

በይና ከይትተርፍ ንእሸቶ ገዛና
ጸላኢ ከይሕጎስ ወራሲ ዘይብልና

ኻማ ከይብሉዎ ከይጸወትሉ
ንሱላ ጸውዑላይ ገዛና ከትሕሉ

ጸሊም ክፍብ

ትሕዝቶ

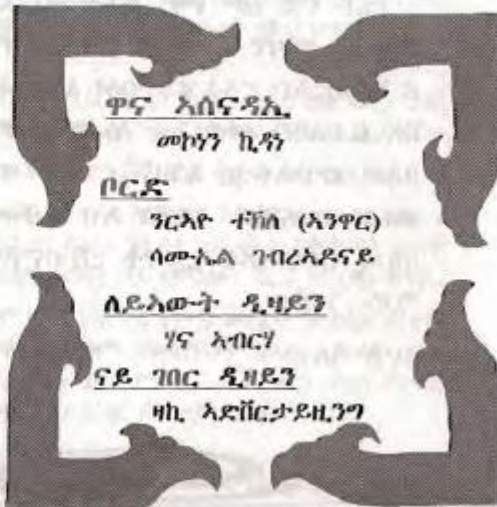
ቃል አሰናዳኢ	2	ብዙሰባ የማን ካብ ዝተባህለ	23
ቃል ወላዲ	3	የማን ከም ሃገራዊ	30
አብ ልቢ ብዙሓት ዝጸገሕ እስር	4	ፋንዋ	36
የማን አብ ባሕሪ ስነ-ጥበብ	5	ካብ አለላፋት እልፊ	39
ዝሕልሕል ኢሉኒ	10	ፈለጥብኺ እንታይ ይምስኡ	40
እምበርዶ ሰብዩ	11	ብሓቂ መምህር	42
ቅምጥ ኢሉ የማን	15	አእዛን ልብታትኩም እይተጽምሙ	43
ምስ ህገዚ ብግዕሪዩ ዝብጽሓኒ	16	ድሙቕ ኣወልቲ	45
ወትሩ ህያው	17	መንፈሳዊ ዕሳል	46
ልግሲ የማንን ጠብላኡታ ቤተሰቡን	18	መልእክቲ ጸንዓት	49
ዘመን	20	ምስጋና	50
ንየማን ምፍቃሪይ ዓቢ ጺጋዩ.....	21		

“ለሚ እግሪ
እንድሕሪ
አትኪልናየም
ጸባሕ ተመሊሳም
ክሓዘሉናየም።”
ገጽ 19

ናይ ቀዳማይ ገበር ስእሊ

እባ ሰግንደታትኒ የማን እባ ሰውይይ ደቕመጥ እባ
ገበርሉ እግን፣ ብልቢ ዝናረቐዎ እባ እግሪኪ ዝሰሰሩ
እዕሩኹኹ ከም መገለጺ ናፍቕትም ዝገበሩሉ መዘካርታዎ

ዋና አሰናዳኢ

መኮንን ኪዳን

ቦርድ

ንርእዮ ተኸለ (አንጻር)

ሳሙኤል ገበረአዶናይ

ለይለውት ዲዛይን

ሃና አብርሃ

ናይ ገበር ዲዛይን

ዛቢ አድቨርታይዚንግ

ቃል አሰናዳኢ

ህቡብ ኢርትራዊ ስነ-ጥበባዊ የማነ ሳርያ ምስ ዓረፈ፡ እብ ዩኒቨርሲቲ አስመራ ሠበርና ናይ ዓውዲ ጋዜጠኝነት (Journalism) ተመሃሮ ሓደ ነጻሪ መዘክር ክንሰርሓሉ፡ ብሓደ ድምጽን ብምለእ ድሊትን ኢና ተሰማሚዕናሉ። ነፍስ ወከፍ ተመሃራይ፡ ምስ ጽዑቕ መጽናዕቲን ካልእ ስርሑን ደረቡ፡ ንሕሉፍ ታሪኽ የማነ እብ ምድህሳስ እንክሎ ግን፡ ሃንደበታዊ መኻልፍ እጋጢሙ - ወራር ወያነ! ኩሉ ሰብ፡ ነቲ ዝወረደና ናጢባ ብብርዕን ብብረትን ንምክልኻሉ ስለዝተጓየየ ድማ፡ ዝእክብናዮ እፊናዊ ሓበሬታ የማነ፡ ከምዘለዎ ካብ ዝቕመጥ ልዕሊ ዓመት ሓሊፉ።

ዋላ ግዜ ይንዋሕ ግን፡ ዝጀመርናዮ ስራሕ እብ መፈጸምትኡ ብዘይምብጻሕና፡ ሕልናዊ ቅሳነት እይረኽብናን። ስለዝኾነ ድማ፡ እብዘን ቁሩብ ትንፋስ ዝረኽብናለን ዝሓለፍ አዋርሕ፡ ነቲ ተባብሮ ዳግም አበራቢርና ብጽዑቕ ምንቅስቃስ፡ እቲ ብዛ ዕባ የማነ ሳርያ ክሰነድ አለዎ ዝበልናዮ፡ ዓቕምና ዘፍቅዶ ጌርና'ለና።

ታሪኽ ናይ ከም የማነ ዝእመሰለ፡ እብ ውሽጢ ህዝቢ ብዕምቆት ሱር ዝሰደደ በሃር ስነ-ጥበባዊ ክትሰንድ ዘሎ ብድሆን ሰፍሓትን ማዕረጊቲ ህቡብነቲ ዝዚፍ ጸዕ ሪ ከምዘድልዮ ርዳእዮ። ብሳባ ዕዘ-ዝ ተሳትፎ፡ ፈለጥትን ፈተውትን የማነ፡ እውራ ኸእ ቤተሰቡን መሳርሕቱ ስነ-ጥበባዊ-ያንን ግን ኩሉ ሰጊርናዮ። እነሆ ኸእ፡ ካብ ባሕሪ ብጭልፋኳ እንተኾነ፡ ንዓና ግን እዛ ታሪኽ የማነ ዝሓቕፈት መጽሔት ብዘሕ መሰናኸል ሓሊፋ፡ እብ ሕትመት በቑዓስ፡ ከምዚላ እብ ኢድ አንበብቲ በጺሓ ብምርአይና ርወዮት ረኺብና'ለና። እንተ ንትሕዝቶአን አቀራርባአን ግን ሚዛኑ ንዓኹም።

ሰናይ ንባብ!

ቃል ወላዲ

ወደ ዮን ብ21 ጥሪ 1949 ዓ.ም. ረ እብ አሰመራ እብ ገዛ አባዳው ሊዩ ገተወደ። ክነህ ክልተ ዓመት እብኡ ምስ ጸንሐ ክል፡ ክብኡ እብ በቤኡ ክገልጹት ከተማ አሰመራ ዓበዩ።

ዮን ትምህርቱ እብ ቤት ትምህርቱ ኪኝ ምእራት ሊዩ ገጀመረ። እብኡ ክነህ 5ይ ምስ ተማሪ ኾለ ናብ ኮምፕሪ አትዩ ክነህ 8ይ፡ ክብኡ ድማ እብ ቤት ትምህርቱ ቅድስቲ ማርያም አሰመራ 9ይ ክገልፍ ቀጸለ። ድካር ማን ገንባሊኡ ናብ መብታን ደርፍን ስለ ገደፍሎ ምንም እኳ እነ ኮም ኣቦ መጠን ትምህርቱ ኪቅጽል ኣበርቲዎ ከታባብዩ እንተፈተኑ፡ እቲ ሓዲሩ ምህራ ናይ መብታ ናቕሪ ስለ ገዛ ብለለብ ትምህርቱ ለቅሪ። ላቲቲ በቲ ጊዜ እቲ ማ.ት.አ ገዛበሃል ምህራ ናይ መብታን ተዋሰኑን ማእረግ አትዩ፡ ብድምጽን ብዘማኡን ብኣበርቲትኡ ኪውረ ጀመረ።

ዮን ወደ ብህጹ ኮም ክሉም ህጻናት ድኣምበር ፍሉይ ናይ ባህሪ መሰሊዩ ለይነበርን። እውራ ኾለ ናይ መብታ ሰዓ ል ሞያ ንምኻን ዚድርኻ መንገድ ወይ ተውሳኦ ኮም ስሉም ዚገልጽ ገኻ። ይኹን ገንባሊ ለይነበርን። ብንእሽቲኡ ስብኣሕ ግህራ እኳ እብ ጸውታ ክሰቦ ሊዩ ዘሕልፍ ምህራ። ዮን ገንእሽቲኡ ሰዋህን ትምህርቱን ሊዩ ምህራ ሓደ ዘጠነ ነገር ኪገበርሉ መይቕ እንተዘይተገብረሉ ርክሱ ለድኑ ኪኸይድ እንተዘይኮይነሉ ኮምቲ ቡሔት ቆልዑ ዚገባር፡ ገደብዩ ምድርብ ምርብሽን ምግባር፡ ስደቲ ፅጉሰን ሕዳዳን ቆልዓ ሊዩ ምህራ።

ዮን ትምህርቱ ለቅሪ፡ ብመብታ ናቕሪ ተግባራዊ ናይ ትምህርቱ መድረሽ አትዩ፡ በቲ ግዑም ድምጽን ስማኡን ገተቓዩ መዛመር እናከርገል ንገብረዎ ቃልሲ ገግብሶን ኣበርቲኡን ኪዛብ ከሎ፡ ብተደጋጋሚ ምስ ቡሔት ብጸብን መግቢትን ደረሰር ኮም ምህራ ቡሔት ገፈላግምን ገገብሩምን ሊዩ።

እንተኾነ ምንምኳ እንተተሰለፈ፡ ቡሔት ምፍርራህን ተግባርን እውን ደርሰዘን እንተነበር፡ እቲ እብ ልቡ ሓዲሩ ምህራ ኣርትራዊ ስምዒትን ናቕሪ ሃገርን እናበርቲዎ ስለ ገኸዩ፡ ንመግቢታዊ ሓይሊ በዲታ ቃልሲ ኪቅጽል፡ ብ1975 ንገረኻ ወጸ።

በዚ ኾለ ዮን፡ ነቲ ገጀመር ስነ-ምግባር ሞያ፡ እብ ማዲ ብድገራዊ ድማ እብ ስደት ብገለገለ ወሲ ተጸሎም።

እውን ዮን ወዲ 48 ዓመት ሊዩ ምህራ እሞ፡ እብ ንኣሳ ስድሚኡ ብመግቲ ከሰገዘደና ላይተረፈን። ማን በዚ ሓጺር ፅ ድሚኡ ዘመናት ዘጠነሰን ዘይደምሰሰን ሃገራዊ እግልግሎት ብምፍጻሙ፡ ብሕልፈ ኾለ በቲ ንብሔላት ስለናት ከደናለ ገፍጽም ምህራ ማህራ ሰናይን ምጽዋትን "እብ ድኻ" ዚብል ግዛለሊም ዘይበርብ ሓወልቲ ገዲፍ ብምሕላፍ፡ ኩልና ክገብርን ይግባእ።

ዮን ኣቦ ሓምሸተ ቆልዑ ሊዩ። እብ መወዳእታ ኾለ፡ ነቲም ኮምቢ ገበለ ናይ ሃንታኡ መጽሔት ንምድላው ገተባዕኡ ፈተውቲ ብሕልፈ ከላ ንግልበር መብታኛታት በቲ ጽቡቕ ሓላምን ሓልዮምን ከመሰገንኩምም ከሓልፍ ላይደልን። ንኹሉ ኣቲ "ይግበል ሊዩ" ሊልካ እትሓምሉ ብጻይካ፡ ድገር ሞቱ ኮምቢ ገበለ መገኛታ ምግባር፡ ንጽቡቕ ማህራን ሓላዘን ምትብባቦ ማለት ስለ ገኸክሰ እዚ ጽቡቕ ኣርትራዊ ባህሊ እዚ ከሉሳዕ ኣበር ኾይኑ ኪገበር ምጽተይን ጸሎተይን ሊዩ።

ወላዲኡ ግርግርግር ማዲካኒል ብስራት

አብ ልቢ ብዙሓት ዝጸንሐ አባር

ሃገራዊ ምልዕዳል ብስምዒት ኪግንፍል ካብ ዝገበርዎ ርቋሒታት ኣደ፡ ምህላዊ ተሳትፎ ናይ ስነ ጥበቃዎ ዓይነት ኣደ፡ ልዑል ፍቕሪ ሃገር ዘእድር መሳሙር፡ ግጥምታት ደርፍታት... ወዘተ ምናልባት አብ ናይ ነፍሲ ወከፍ ሃገር ታሪኽ ዘይተርፍ ተርእዮ ኣደ ኪሰሃል ይከእል። አብ ሃገርናውን ልክዕ ከምኡ ንሃንቀውታን ድልዮትን ወጽዓን ህዝቢ ኣርትራ ብምንጽብራቕ፡ ስምዒት ሃገር አብ ልቢ ነፍሲ ወከፍ ዜጋ ኪኣድር ኣበርክቶ ዝገበሩ ስነ-ጥበቃዎ ዓይነት ኣለዉ። “የማነ ኣደ ካብዚኣቶም ኣደ” ንምባል ዘብቕዕ ኣበርክቶ ዝገበረ ይመስለኒ።

ምስ የማነ ገብረሚኒአል (ባርያ) አብ እዋን ንእስኑና ካብ 1958-1959 ከምኡውን አብ 1963-1964 ኣብሉ ይኸውን ብኣንሳብ አብ ኣደ ከባቢ (ገዛውቲ) ንቕመዮ ብምንባርና ጸብቕ ለላ ነይሩና። የማነ ለባህ፡ ጥዕም፡ ከም ዓርኪ ተፈታዎይ፡ አብ ስፖርት ኣገደ ዝግደስ ሰብ ኣደ ነይሩ። ካብቲ እዋንቲ አትሒቡ፡ ነቶም ብቀረባ ንፈልጦ ዝርእዮና ዝክበረ ፍሉይ ስነ-ጥበቃዊ ተወህቦ ነይርዎ።

አብ መጀመርታ ስሳታት፡ ንእቕልቦ ብዙሓት መንእሰያት ዝሰሕብ ናይ ድራማን ግጥምን ካልእ ንጥፈታትን መሳጢ ናይ ስካውት መደባት ነይሩ። የማነ ተወህቦኡ ንኸፍትን ዕድል ዝረኸበሉ ኢጋጣሚ ኣብዚ ይመስለኒ። ሽዑ ንመጀመርያ ግዜ ባዕሉ ዝቕረቦ ግጥምን ዘማን ሕቡ ብመሓቕኛ ባርቡይ ተሰንዮ አብ መድረኽ መጸኢ ኪዋሳእ ባቲዑ። ብድሕራሉ ድማ ተወህቦኡ ኣፍደገ ስለዝረኸበ ክሳብ አብ ዝላዓ ለ ዝና ዝበጽሓሉ መድረኽ ቀጸሉዎ።

ስዓቡ ዝመጸ ዘመን፡ ንኹሉ ኣርትራዊ መንእሰይ ዝተንከፈ፡ ዘመና-ገድልን ስደትን ስለዘርከብና ዕድልና ዘዝመሰና መንገድታት ሕዝና ኢና ተጓዓዝና። አብ ስደት ዝፈልጡዎ፡ ብዘይካቲ ስነ-ጥበቃዊ ብሉጽነቱ፡ የማነ ኣደ ፈታዊ ሰብን ዘይሰቡዕን ከምዝክበረ ይምስከሉ።

የማነ ብገበር ተወህቦን ሃገራዊ ስምዒትን፡ አብቲ

ታሪኻዊ እዋን፡ ሃገራዊ ወኒ ዘለዓዕል ደርፍታት ስለዝኣደገ አብ ልቢ ብዙሓት ንዊሕ ግዜ ዝጸንሐ አባር ገዲፉ ኣደ። ብብሉጽ ግጥምታቲን ዜማታቲን ድማ፡ ብዙሓት ፈተዊቲ ዘገረዩ ህቡብ ሃገራዊ ስነ-ጥበቃዊ ንምኽን በቛዑ። ይኹንምበር፡ ሂወት መወዳእታኡ ቆጸራ ስለዘይብሳ፡ አብዚ ምስ ደቁን ሃገሩን፡ ከዚኣተላይ ክዕርፈሉን ዝግብኦ ግዜ ምናልባ ዓስጽርኡን ንሃገርን ዓቢ ክሳራ ኮይኑ ይስምዓኒ።

የማነ ከም መተዓብይቲ ብቀረባ ስለዝፈልጦ ድሕሩ

ድማ ብደርፍታቲን መሓቕኢን ኣገደ ካብ ዘድንቕም ስነ-ጥበቃዎ ዓይነት ብምንባር ኣብዚ ንተሳታፊኡ ዝሕተም ዘሎ መጽሔት በዛ ንእኸቶይ ደብዓቢ ስምዒቲይ ከቕርብ ንዝኣተቲኒ ኣዳለውቲ የመሳጥን። ስለ ሞያኡን ክሕሉቲን ግን ካብይ ተገዝብጻ ዝፈልጥምን መሳርሕቲን ክኣላታት ስለዘለዉ ንዓታቶም ኣኣድን።

ጌጥርስ ሰለሙን ሚኒሳተር ሃብቲ ዓሳ

የማን አብ ባሕር ስነ-ጥበብ

ሳሙኤል ገብረአደኛይ

ከተቱ የማን

አብታ ሶፋ ዘቕመጠላ ቤትና ተለሽኾን እናርእና እንዘለና፤ “እንታይ እዩ ዝርእ ዘለኹ የማን!” እላ እደይ እደሀሰኻ ብዘምንጥል ቃላት። “አሂ እደ” ምስ በልዘዎ ካንቲ ቃል ጥራሕያ ደጊግትለይ። “ነሱ ብሆቲ ደርፉ ብሆቲ!!” ንቐላት እደይ ደጊመዮን። “ነሱ ብሆቲ ደርፉ ብሆቲ።” እወ አብታ ናይ ሸዓ ምሸት ፈነወ ተለሽኾን የማን አብ መንገድ ነይሩ። የማን አይሞተን፤ አተቲ ማእለያ ዘይብሉ ስነ-ጥበባዊ ስርሖ ሂወት ስኹዮ ክንቀሳቕስ ንርእዮ ነርና። ማን ከእ ነዚ ንዕኡ ወኪሉ ዝንቀሳቕስ የማንታት፤ መዓል ከም ዝተፈጥረ ክሳብ መዓል ከም ዝኸለገ ክንካተሉ ናትና እቓምዮ። እቲ ዝፈጠሮ የማን ሞይቲ እቲ ዝተፈጥረ ስነ-ጥበብ ማን ዘልእሎግዩ እዩ።

ጥበብ የማን ብልጫታት እናዓተረ አብ ቀጽሪ ቤት ትምህርቲ እዩ ጀግና። የማን ከምቶም ትምህርቲ አብይዎም ክንቲ ምስኩኑ፤ ንሱ-ጥበብ ከም መዕቀሊ

ዝጥቀምሉ ሰባት እይነበረን። ማእትታት እናረበበ ብካይታንትዩ ንትምህርቲ ዝካልፎ ነይሩ። እንተኾነ ማን ንዕኡ ገዲፉ አብ ቀላይ ስነ-ጥበብ ክሕንብስ መረጹ። ቅድሚ ክራር ምውቅዑን ከበር ምትክፋን፤ ሚዳን ኩዕሰን ዝፈቱ ቆልዓ ብምንባሩ፤ ንካልእይ ዝምባሊኡን ወህብትኡን ቀቲሉ፤ የማን ደምጸዩ ከም ዝኾነ ንገሰደ። እንተ ዘኪርና ናብ ቁልፅታዊ ሂወት የማን ኢና ንንቁት፤ ሸር ንየማንን ንሱ-ጥበብን ክንረኽቦም ኢና።

እቲ ጸሊም ቆልዓ፤ አብታ ጥራውዝቲ ዘቕመጠላ ክፍሊ አብ ዓራት ተገምብዩ “ላ.ላ.ላ” ይብል። ቡቲ እናዓምቐን እናበረኸን ዝኾይድ ላላታት፤ ኑቱም አብ ካልእ ክፍሊ ዘለዉ አቡኡ ይርብሾም። እቶም እባ “ከመሃር እለም! እንታይከካዩ ክሳብ ዓንቐርካ ዝዮይድ ሆሆ” ሃዩ አጽንዕ።” ኢሉም ብቕጥሖ ኮርደብደብ እናበሉ ናብታ ዝኸለገ ክፍሊ ይምለሱ። እብዚ “ዘይዚ የማን አብ ቤት ትምህርቲ ካምቦሊዩ ዝምሃር

የግን አብ ቤት ኮምፒዩተር አብ ልዩ ክፍል እናተግብረ

ነደሩ። ቀደም እስከፍ አብ ኮሎጅ እዕሊ ናይ ወትሃደራት ዝመሰላ ሓመዳዊ ዝሕብረን ከዳውንቲ ወደዮ፣ ላዕልን ታሕትን ከበል ህዝቢ ተመልኪትዎዮ። እስካውት ኢሎም ንዝጸውዕዎ ዎሆይ ብምባሉ፣ አብ ማእከር እስካውት ከም ዝላተወ ደቂ ዝውቱ እዕ ሊሎም ጨረሾም እዮም።

እስካውት ንየማን ካልእ ንል መንገዱ ለይፈጠረትሉን። እታ ገዝኡ እናኸለቱ ዘሰምዓ ዝከበረት ላላ ደሚቓ እምበር ለይሃሰሰትን። ወረ ካብ ደምጺ ምዃን ሓሲፋ ብመዘቃ ተሰንዮን ሃጢራን እዮ። ከመይ ዝመሰለ መዘቃዮ ትብሉ ትኾኑ። ሽዕ የማን ባኮ ቀሊጡ ንሕርሓሩ ብገማን ብላማን እናኸረረ ግሩም መዘቃ ፊጢሩ ንላላይ ይዕጅባ ነደሩ። እራእሎም ሓመድ ዝተደፍደደ፣ ሰብ ብራቴሊ ስረ ቆልዑ፣ ታዕሪፋ እናኸፈሉ ዕ ጉግ ኢሎም ይርእይዎ። ንሱ ደማ ቦታ ኮርታዕ መልሓሱ ናይ ሓይለብኡ ይደርፍ። ግን ክላ (One man Band) ሓደ ሰብ ከም ጉጂለ ባህሊ ኮይኑ፣ ባዕሉ መዘቃ ይወቅዕ ፣ ባዕሉ ይደርፍ፣ ባዕሉ ይቀጽ፣ ባዕ ሉ ይገልጽ። እቲ አብ ድርቡኺት ገዝኡ ዝጀመረ መልገውም ዝመለተዊኡ ምርእት ሎማ ናብ ታዕሪፋ ምብራኹ፣ ንየማን ካብ ሰርቲፊኬት ናብ ዲፕሎማ ካብ ዲፕሎማ ናብ ዲግሪ ምሲጋር ዝበረ። ምናልባት እዚ አሕኒንዎ እዩ ዝኸውን፣ ወያ አብ ሓይ ስታገላ ናይ ገዝኡም ጥራሕ ተደራታ ዝሸረት ናይ ላላ ደምጹ ናብ መላእ ቤተም

ዝዘርግሑ። እወ ነቲ አብ ግዳም ዝደፈር ግበብ ቀስ ብቐስ ናብ ቤቱ ከጸትዎ ጀመረ። ነጻላ ጉቲሩ ባዕሉ ብዝደረገ ጸሕፍቲ ትያትር ይሰርሕ። ነሕዋቱ ከምትግዛብቲ አብ ቅድሚቲ ንሱ መድረሽ ዝሰመዮ ቦታ ኮፍ የብሎም። ባዕሉ ደራሲ፣ ዳይሬክተር፣ አክተር ኮይኑ ዛንታ ይፈጥር።

የማን ሃሙን ቀልቡን አብ ሰው-ጥበብ አዕሪፋ፣ ካብ ፍርሖ ከበልዕ ለይተኸዮን። ከራር እንተረኺቡ ይሕርሕር፣ ብርዲ እንተረኺቡ ይሕንጥጥ፣ ልቡ-ወለድ መጸሕፍቲ እንተረኺቡ ደማ የንብብ።

ጸሑፊይ ንግዝኡ አብዚ ጉቲኡ ንግመታት ድሕሪት ከምለሰጥ ንየማን ክረኸቡ። አብ ራብዓይ ክፍሊ መምህርቱ ዝከበረ ዳዊት ሃብቲ፣ ሕጂ ዳኛ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ የዕ ልለፍ።

የማን ካብቶም አብቲ ክፍሊ ዝከበርና ተማሃሮ ፍሉይነት ነደርዎ። አክዳድንኡ ብለጽ ንጸገሩ ማእቲ አስካላ ሰካላ ገሩ ዝምሸጥ ካብቶም ፊለማ ሰዓት ዝላሰሩ ቆልዑ እዮ። አብ ገይ ክፍሊ ምስ በጻእና ግጥምታት ከጸሕፍ ጀመሩ። ብዛዕባ ደርፍን መዘቃን ከግደስ ንደረፍቲ ከድንቕ ብዛዕባ ደረፍቲ ክዘረብ ጀመሩ። አብዚ ግዜዚ አንን የማንን አብ ቤት ትምህርቲ ካምቦኒ ሰካውት ንሓትት። ሕራይ ስለገበሉና ደማ ንጅምር። ምስቶም ሰካውት ኮይንና ምርእት ነርእ። ብዙሕ ህዝቢ ነቲ ምርእትና ይዕ ዘቦ። እቲ ዝላተወ ቀጽሪ ህዝቢ ስለዘተብብዓና አብታ ትቕጽል ቀዳም ምርእት ኮርኢ ንውሰን። ሽዕ የማን ባርያ ናይ ደምጻዊ ዑሳማን ዓብደልርሐም ፍቕሪ ዕውር አማን ትብል ደርፊ ሓቲ አብ መድረሽ ይቐርብ። ዓይነ ስውር መዘቀኛ ባርቡይ

“መንገድ” አሉ ይሉት። “ተማሪዬ እዩ” አሉም ምስ ነገርዎ ይግረም።

የማን ንፈለግ ግዜ አብ መድረኽ ቤት ትምህርቲ ከምባኒ ተሰቓሉ አብ ዝደረፈሉ እዋን ንፈለግ ግዜ ካብ ተግዘብቲ ድሙቕ ጨብጨባ ረኽቦ። የማን ብናይ ድምጻዊ ዑሰማን ግብደርሒም ደርፊ እዩ ጀግና። ነዚ ስለዘርዳእዩ ኸኣ ንሱውን “ደርፊይ ካልኦት ድምጻውያን ከደርፍዎ ከለዉ የሐገሱዩ” ዝበለ። ብግብረውን ብደርፊ ሾኑ ካልእ ምስ መሳርሕቲ መዚቀኛታትን ደረፍትን ከይተጨቓጨቑ ጥበባዊ ስርሑ ፈጸሙ።

የማን፣ እታ ናይ ፊለማ አብ መድረኽ ዘቐረባ ፍቕሪ ዕውር አሚን ትብል ደርፊ እናደረ ከሎ፣ እዳኡ ወ/ር እዚብ ገብረሂወት አብቲ ምርኢት ተሳቲፊን ነይረን። ትዝትአን ብኸምዚ ይገልጽ። “አንስቲ መጻእን ወድኺ ደኣ ደራፋይ እንድዩ ኸይኑ” ይብላኒ። “ደራፋይ! እንታይ ከደርፍ ንለይ” አሉ ተገሪመ። ካልእይቲ መሳ ልቲ ተጻዊዕና ኪድና ከደርፍ ረኽቦዮ። ድሕሪኡ ከልኪልናዮ። “ደራፋይ ከይትገብርዎ ወይ ከነውጽእ ኢና” ኢልናዮም ነቶም ቤት ትምህርቲ። ግና የማን አይተደገውን፣ ሳዕሳይን ደራፋይን ኮይኑ። ቆልዓ ተጠብቆ ኢልና ሻምናይ ተማሪ። ጀነራል ምስገብረ ካብ ካምቦኒ አውጺእና እንዳግርያም አላቲናዮ። እንዳግርያም ሰለስተ ወርሒ ተማሪሩላ፣ ድሕሪኡ ናብ ደርፊ ጥራይ ዘምቡሉ፣ ትምህርቲ ምኻድ አቋርጾ። ንትምህርቲ አሉ መጸሕፍቲ ሓቲ ይወጽእ፣ መጸሕፍቲ ሓቲ ይመጽእ።

ብርግጽ ቤት ምህር የማን መዚቀ ኮይኑ። ደራፋይ ናይ ምኺን ሕልሙ ተገሪሞሎሎ መንገዱ ከሓልፍ፣ እንከሎኪ ሰባት ነጠዶም እቐረናም “እንህለ እቲ ብቐዳማይ ዝደረፈ” ከዘልዎ ጀግናም እዩም። ደገም

የማን ናይ ቀጽሪ ቤት ካምቦኒ ደራፋይ ጥራሕ ዝኸውን አይኮነን። እቲ ብመልገም እንተገደደ ኸኣ ታዕረፋ ኣኸፊልካ ምርኢት ዘእንገድ መድረኽ ተማሪ፣ ንየማን አይግዕቀኑንዮ። እዚ ዝሰማን ዝሰበረ ሰዊት ድምጻዊ ቆላኢታ ብዙሓት ረኽቦ። ሰከውት ቤት ትምህርቲ ካምቦኒ ተላዚዖም፣ ንሱ ተኸለ ተሰፋዝጊ፣ ሃይለ ገብሩ፣ ግርማይ (ወዲ ፊሊፓ) ዘለውዎ ጉጅል አቐጥሞም አብ ሲምን አዝመራ ምርኢት ከቐርቡ ወሰኑ።

የማን እታ ፊለማ እተሰቐላ ህዝባዊ መድረኽ ሲነማ አዝመራ ኮነት። አብ ቅድሚ ህዝቢ ዝቐረበላ ዕ ልት እውን ሸዓ ነበረት። እሰከ ንጽሑፋይ አመንገዋ ንየማን ከምጽእ። ምስ የማን አብ ድር ሞቲ ቃለ-መጠይቕ ገይረ ነይረ። ገለ ካብተን ዝሓተትኩም ሕቶታት ፊለማ መድረኽ ናይ ዝተሰቐለሉ ትዝታ ትሓትትያ።

የማን ነቲ ፊለማ አብ መድረኽ ንደርፎ ዝነበርና ከ ት ሰ ም ያ እይትኸልልን ኢኻ። ሕጂ ተቐዲሑ ከትሰምዎ ከለኻ ግን ካብቲ ደርፍስ እቲ ምልህህ ይበዝሕ። ናይ ብሓቲ ፍርሃ ነይሩ።

የማን ከምዚ አቐዲሙ ዝበለ። አጠባ ፊለማ ናብ ህዝቢ ዝቐረበላ ሲነማ አዝመራ፣ ንምርኢት ተቐሪሞ

ከለዉ እቲ ፍለጥ ድምጻዊ ከምቲ አብ ካምቦኒ ዝገበሮ ሕጂውን አይመጽን። ተግባይ ብፈሰነን ቀዕዳታን ንእዳራሽ ሲነማ አዝመራ አናወጸ። ሽዑ የማን “ንዝገቡዮ ቆጸራ ትጠልም ኢኻ” አሉ ምስ ነብሱ ተኸትቦ። ሽዑ እቲ መራሕ መድረኽ ሓንቲ ሓሳብ መጻቶ እቲ ንእሹቶን ሓድሽን ድምጻዊ የማን ገ/ግኢክል ንወዲ ፊሊፓ ተኪኑ ከደርፊልናዮ።

“ወንድህ” አለ ይህን ትምህርት “ተመሳሪያ እዩ” አለም ምስ ነገርም ይግረም።

የማን ንፈለግ ግዜ እብ መድረኽ ቤት ትምህርቲ ከምሳ ተሰቅሎ እብ ዝደረፈሉ እዋን ንፈለግ ግዜ ከብ ተግዛብቲ ድሙቕ ጨብጨባ ረኸበ። የማን ብናይ ድምጻዊ ዑስማን ዓብደልርሐም ደርፊ እዩ ጀግና። ነዚ ስለዝርጸእዩ ኸእ ንሱ ውን “ደርፊይ ካልእት ድምጻውያን ከደርፍም ከለዉ የሓገሰኒዮ” ዝበለ። ተዘራውን ባደርፊ ኸኣ ካልእ ምስ መሳርሐቲ፡ መብቆኛታትን ደረፍትን ከይተጨቑጨቑዮ ጥበባዊ ስርሑ ፈጸሙ።

የማን፡ እታ ናይ ፈለግ እብ መድረኽ ዘቐረባ ፍቕሪ ዕውር አሚን ትብል ደርፊ እናደረ ከሉ፡ እጻኡ ወ/ር ጸቢብ ጉብረሂወት አብቲ ምርኢት ተሳቲፊን ነይረን። ትዝትአን ብኸምዚ ይገልጽኦ። “አንስቲ መጻኢን ወድኺ ደእ ደራፋይ እንድዮ ኾይኑ፡ ይብላኒ። “ደራፋይ! እንታይ ከደርፍ ንለይ” አለ ተገሪመ። ካልእይቲ መጻ ልቲ ተጸዊዕና ኪድና ከደርፍ ረኸብዮ። ድሕሪኡ ከልኪልናዮ። “ደራፋይ ከይትገብርዎ ወይ ከነውጽኦ ኢና” ኢልናዮም ነዮም ቤት ትምህርቲ። ማኛ የማን አይሓደጉን፤ ሳዕሳይን ደራፋይን ከይኦ። ቆልዓ ተባላሽዩ አልና ሻምናይ ተማሂሩ ጀነራል ምስገበረ ከብ ካምቦኒ አውጺእና እንዳማርያም አእቲናዮ። እንዳማርያም ሰለስተ ወርሒ ተማሂሩ፤ ድሕሪኡ ናብ ደርፊ ጥራይ ከምበለ፡ ትምህርቲ ምኻድ አቋርጾ። ክትምህርቲ አለ መጻእናቲ ሓቲ ይወጽእ፡ መጻእናቲ ሓቲ ይመጽእ።

ብርግጽ ቤት ምህር የማን መብቆ ኮይኦ። ደራፋይ ናይ ምኻን ሕልሙ ተጋሂዶለሱ መንገዲ ከካልፍ እንከሉኳ ሰባት ከላዶም እቕረኛም “አንሀለ እቲ ብቐጥገይ ዝደረፈ” ከበልዎ ጀግርም እዮም። ደጊም

የማን ናይ ቀጽሪ ቤት ካምቦኒ ደራፋይ ጥራሕ ዝኸውን አይኮንን። እቲ ብመልገም እንተገደደ ኸእ ታዕራፋ አኸፊልካ ምርኢት ዘእንግድ መድረኽ ተማሂሮ፡ ማማን አይማዕቀኑንዮ። እዚ ዝሰማን ዝከበረ ሰዊት ድምጻዊ ቆላኢታ ብዙሓት ረኸበ። ሰከውት ቤት ትምህርቲ ካምቦኒ ተሳቢዮም፤ ንሱ ተኸለ ተሰፋ-ዝጊ፤ ሃይለ ገብሩ፤ ግርማይ (ወዲ ፊሊፓ) ዘለውም ጉጅለ እቑሞም እብ ሲማ አዝመራ ምርኢት ከቐርቡ ወሰኑ።

የማን እታ ፈለግ እተሰቐላ ህዝባዊ መድረኽ ሲንማ አዝመራ ኮነት። እብ ቅድሚ ህዝቢ ዝቐረበላ ዕ ለት እውን ሽዓ ነበረት። እስከ ንጽሑፋይ አመንገዩ ንየማን ከምጽኦ። ምስ የማን እብ ድሮ ሞቲ ቃለ-መጠይቕ ገይረ ነይረ። ገለ ከብተን ዙሓተትኪዎ ሕቶታት ፈለግ መድረኽ ናይ ዝተሰቐለሉ ትዝታ ትሓትትዮ።

የማን ነቲ ፈለግ አብ መድረኽ ንደርፍ ዝነበርና ከ ት ሰ ም ሆ እይትኸልን ኢኻ። ሕጻ ተቐዲሑ ክትሰምዮ ከለኻ ግን ካብቲ ደርፍኻ እቲ ምልህህ ይበዝስ። ናይ ብሓቂ ፍርሃ ነይሩ።

የማን ከምዚ እቐዲሙ ዝበለ- እብዛ ፈለግ ናብ ህዝቢ ዝቐረበላ ሲንማ አዝመራ፤ ምርኢት ተቐረጸም

ከለዉ እቲ ፍሉጥ ድምጻዊ ከምቲ እብ ካምቦኒ ዝበር ሕጻውን እያመጸን። ተግባይ ብፊልሶፕ ጥዕዋዕታን ንእዳራሽ ሲንማ አዝመራ አናወጸ። ሽዑ የማን “ዝህዝቢዮ ቆጸራ ትጠልም ኢኻ” አለ ምስ ነብሱ ተካትፀ። ሽዑ እቲ መራሕ መድረኽ ኣንቲ ሓላብ መጻቶ “እቲ ንእኸቶን ሓፍሽን ድምጻዊ የማን ገ/ማኸአል ንወዲ ፊሊፓ ተኸኢ ከደርፊልናዮ።”

ብምባል ካብ ዋዕባታ ተግዘብቲ ተናገሩ ንዮምን እደራዕ እውደቆሉ። ፈሰኻን ዋዕባታን ተግዘብቲ ብኡንብኡ ሃድኡ ምኖልባት ስሙ ክርቋኡ ሰሚዖም ዘይፈልጡ ደራፋይ ስለ ዝተጠቐሰ ይኾኑ። ንዮምን ሃንደበት ኮኖ። ልቡ በድራጋ ክትውቅዕ ተፈለጠ። ንፈለማ እዋን ነቲ ካብ እዋን ህጻንነቱ ዘዕበዮ ህዝቢ እሰመራ ማይክሮፎን ዓቲሩ። መጋሪጃ ጋሊሁ ካብ ደራፋይ ብመገዲ ብምጥላቕ ፍልማዊ ደርፉ እስምዖን። ድንግል ደምጹ ድማ፤ ብጨብጨባ ናይ ሽቦ ተዓ ዘብቲ ተሰኪረ። ከምቲ ብጨብጨባታት ዝሰወደ።

ከራማት ይእትወሉ እብ ዝኾበረ እዋን ህዝቢ ነቲ ጠፍጠፍ ዝብል ዝኾበረ ዝኾነ ተጻዊሩ ነስካሳ ሲንግ እዝመራ ክጻሰሉ ተራእዮ። “እቲ ኣዲሽ ቆልዓ ሎሚ እውን ክርእዮ። እብዮት ክጥዕም ድምጹ!” እናበሉ ገለ ካብ ተግዘብቲ ከይተፈለጠም ናብ ማእከልቲ ኣደራሽ ተደርገሙ። እቲ መራሕ መድረኽ ሰትውትው እናበለ ናብ ጫፍ እቲ መድረኽ መጸ። “ናይ ሎሚ ምርእትና...” እሉ ዓው ኣሉ ጨደረ። ተግዘባይ ድማ ጉጅሙ ኣቋራጹ ኣጽቀጠ። “ናይ ሎሚ ምርእትና ብዕምባባታት ዝተሸበዩ።

እቲ ጸለም ቆልዓ እብ ውሽጢ ዕምባባታት” ብምባል ንዮምን ኣላለዮ። መድረኽ ብዮምን ጸጋም ተላሊቡ ተራሕወ። እቲ ጸለም ድምጻዊ የማን ድማ፤ ብሰለስተ ሳዕሳዕቲ ደቀንስትዮ ተሰንዮ ማይክሮፎን ዓ ቲሩ ክቆጻጸ ጀመረ። ህዝቢ ቦቲ ምርእት ተመ ሲጦ ጭብጨባን ፈሰኻን ብምግባር ዝሊ ንእሽቶ ድምጻዊ ብፍ ቕሪ ዓጀቦ። ኣደ ዕ ደሚኡ እብ ኣርባዓ ታት ዝበጸሕ ሰብእይ ግን ገጹ ምስ ተጸገገ እ ይ ተ ፈ ት ሐ ን ።

የማን ምስ ምሉእት ስፎራቤቲ

ህ ዝ ቢ ከንጨብጨብ እንክሎ። እቲ ሰብእይ ኣለጻጫ ንጨብጨባ ኣይልእኸን። እሰናኑ ንሰሓቕ ኣይቆልዕን። እቲ ምርእት ተፈ ጸሙ ሰብ ነኾብ ቤቲ ክኸይድ እንክሎ እቲ ሰብእይ ምስቲ ናይታ መዓልቲ ህቡብ ድምጻዊ የማን ተራሽቡ። ነቲ ዓቕሮም ዝጸንሐ ሕርቕን ክፍርኸሐ ጀመረ። ድሒሩ ከም ዝበርህ፤ እቲ ደራፋይ ንኸይከውን ዓቢ ጳዕሪ ዝገበረ ወላጻኡ እቶ ገብረሚካኤል ዮ። ሎሚ ግራ-ዝማት ገብረሚካኤል ነቲ እዋን ዝሰርገም፤ “የማን እብ ትምህርቲ በለሕ እዩ ነሩ። ድልዮተይ ድማ ብትምህርቲ እብ ዝለዓለ ደረጃ ከበጸሕዮ ግና ናብ ናቲ ዝንግቢ ጥራሕ ኣድሂቡ። ደርፊ ክገደፎ ዘይገበርኩም ነገር ኣይነበረን። የማን ግን ካብ ድሉቲ ኣይተግጥኑን” ይብሉ።

የማን ነቲ ስምን ክብርን ዝሃዕ ስኩ-ጥብብ መራራ፤ ብቑዕ ጥብብ ክፈትል ጀሚሩዮ። እብ ክንዲ ናይ ድምጻውያን ምድጋም ናቲ ኣዳልዩ ከደርፍ ጀሚሩ። እስኪ ንኡተት “እታ ናይፈለማ እዝኒ ሰማዓ ከር ዘበለት ደርፋ እየይቲያ” ንበል። “ወደባት ዓይይ ኣለ ክጅምር ደርፊይ” ብምባሉ ከይተጠራጠርና “ወደባት ዓይይ” ምባልና። እንተኾነ ግን ወደባት ዓይይ ህዝቢ ውራይ ኣሉ እብ ዝመጸሉ ኣደራሽያ ዓመተ-ልደታ ጸምበላ። እንተ ሒዝኩምኒ ንሳ ኣይኮነትን ዝብል ኣፍዮ። እብ ክርሲ እንዳ ሰዋታት እንዳትራሉን እንዳ ዕ ንጨይትን ዝተወልደት፤ ቅድሚ ዕዳም ህዝቢ እቶም ዋንጫ ዓቲርም “ድገሚ! ሰልሲ!” ዝብሉ ሸታሎን ኣረሰቶትን ዝሰምዕዎ ሉላያ በኸሪ ውላድ

የማን። እቲ ዝገርም ማን የማን ንሉላ ኣብ ከንዲ ኣብ ፋልመይቲ ኣብ ሻድሸይቲ ካሲቲ ምሕታሙዮ።

ምሳይ ዝሰለጠነ ጠፍቓሪ ኣቢራ
ኣደ ወሲዳለይ ረኺበ መካራ
ቡሓይሊ ዘሪፍዮ ጭፍርኡ ሰዲዶ
ምሳይ ዝሰለጠነ ወሲድዮ ዓዳ
እንታዋይ ደፋርዮ ንዓይ ዘሕድገኒ
ዘንደይ ይጭከን ዓይነይ ዘንቀረኒ።

እነ ቦጅ ውላዳ ለላ ንዐገገ ማእሰርቲያ ኣጣጢሓ። የማን ብሰንኪ እነ ፍልማዊት ደርፉ ትእሲሩዮ። ብዛዕባኣ ኣብ ድር ሞቲ የማን ዝገበና መልሲ። “ኣብቲ ግዜቲ እቲ እዋን ሕማቕ ነይሩ። እቲ ደርሬ ከም ፖለቲካ እሕሰብ ስለገብር፤ ለላ ከም ኤርትራ ገሮም ወሲዶም። በዚ ምኽንያት ዚ ተኣሲረ።”

የማን ኣብቲ ጽዕ ካርቫሊ ምስ ተዳጎ። ለላ ካብኡ ላይተፈልዮትን ምስኡ ነይራ። ንሱውን ኣብቲ ብትሪካላታ ዝተኸበ ቤት-ማእሰርቲ፤ ምስቶም ኣብ ጸበብቲ ሸላታት ትኣገሮም ዝነበሩ ኤርትራውያን “ለላ” ይብል ነይሩ። ድምጻም ድማ ናይ ዘይተመላኸት ሓይሊ ፈጢሩ ንመናድቕ እቲ ቤት ማእሰርቲ ኣናወጸ።

“እብቲ ቤት ማእሰርቲ ከይን ንሉላ እደርፋ ነይረ። ኣዝዮ ዝፈትዋ፤ ድኡር ምስ ሰማዕቲ ማን እቲ ደርፋይ ምሳና ትኣሲሩ ለሎ ለሎም። ንኸርእዮ ተገንገዮ። ብኡንብኡ ድማ ተራኺቡኹ። ድረፈለይ ይበሎ ነይረ ንሱ ድማ ይደርፈለይ። በዛ ደርሬ እዘእ ተላሲና፤ ከዛበ ዕለተ-ሞቲ ድማ ብዕርክነት ሂወትና ተጸልና። ንሞኝ ከም መልኣኽ ገረ እየ ዝርእዮ።”

ተኸለ ኣደራ

ድሕሪኡ ካብ ቤት ማእሰርቲ ከወጸኦ ከሎ “ንሉላ ከይትደርፋ” ለሎም ገደፍዎ። ማን ዋላኳ ንሱ እንተገደፋ ቆልዕብ በብወገኖም ይደርፍዮ ነይሮም። ቆልዕ ከደርፍዮ ምስ ጀመሩ ከእ እንደገና ሓጺሞ። “እንታይ ገረ ደእ ትሕዙኒ ግደፍ ከይትደርፋ ኣልኩም፤ ገዲፊ” ኣልዎም። ንሱም ድማ ዋላ ደእ ግደፋ እምበር ቆልዕ ይደርፍዮ ኣለው” ለሎም። “እሞ ንዕኡም ሓዘዎም ንዓይ እንታይ ትብሉኒ ኣይትደርፋ ኣልኩም፤ ገዲፊ ከእከባ ግን ኣይከልልንዮ” ምስብሎም ከኣ፡ “ኣቁዮ” ለሎም ፈገገዎ።

ናባ ገጽ 25 ይቕጽል

ባርያ ህዝቢ

ተግባራዊዮ ነይሩ ብዙሕ ዝተዓደለ
ትርጉም ምንባር ብኣጋ ዘስተውዓለ።

መሕደር ሸሕ ድልዳል ክልተ ዓንዲ
ባርያ ዝበሉኻ መዓስ ብወዝቢ።

ብኣቂ ባርያምበር ባርያ ህዝቢ!

ዘፋኅኻየን እኣጋር ንስዑኒ ፈረንሳ
እንታይ ግድእን እንታይኻን ክኸሕላ?
ዘዐንገልኻየን ኣኸብኒ ብግዜ ጸበባ
እንታይኻን ክፈድያ እንታይከ ይሓሰባ?

ባርያ ዝበሉኻ መዓስ ብወዝቢ
ባርያምበር ባርያ ህዝቢ።

ምሕረትኣብ ዓ/ሚካኤል
ገራር (ባጽዕ)

ባዕሉ ይቀበልካ

ድምጽኻ ጥዑም ያረዳዊ
ልዩብ ቃና ሰላማዊ
እብነት ትሕትና ተፈታዊ
ብሰብእነት ጅግና ኤርትራዊ።

የማን ጅግና ዓቢ ጽላል ዳዕሮ
ድምጽኻ ኣንቢዑ ንኹሉ ተባሮ
ንውሳኔ ፈጣሪ እንታይከ ንግበሮ።

ሰዓት ምስ ኣኸለት ቆጶራ ይላታ
እንተድኣ ኣኸላ የብላን መለቀብታ
ብዘይ ይግባይ ኢያ ውሳኔ ናይ ንይታ
ባዕሉ ይቀበልካ ኣብታ ገነት ቦታ!

ተሰፋጽዮን ኢዮኣሰ

ዝሕልሕል ኢሉኒ

እንታይ ሊዩ ለዚ ደገይ ናቕላይ ዘጸብበለይ
ዝሕልሕል ኢሉኒ ቁሪ እስኪበለይ
ኮኾብ ከሞኾብቲ ይመጥን ገይታ ዚማ
እንታ ሓቲ ድዩ እፉ ተለገጥግ?

ንግኻ እናበልኩ እለኻኔ መኾኑብ
ንሰኻኽ ይመጥን ትመውትዶ ከምሰብ?

ቃላትካ ሰግሪ ትግርኛ ከሰርዕ
ብልዙብ ድምጽካ ብውኒ ከሰዕሰዕ
ከሰርሕ ከዕርፍ ከድቅስ ናባኻ
ብሓቲ ድዩ ይመጥን እዕሪፉ ድምጽኻ?

ንመን ገዳኛኻል ቲተፍቅር ግረኛ
ንእርጋን ምስ ጊታር ይመጥይ ዝያዳ
ንሳክሰ ትራምፕቲ ዚግኻ ዘፍቅሩ
እብ ልዕሊ ድምጽኻ እምነቶም ዘንበሩ።

ንመን ገዳኛኻ ነታ ቅል ኤርትራ
ታዝሰለምካይ እብ ጸጉራ፡ እብ እግራ
ታዝኾሓልካይ ብወርቃዊ ቃላት
እብቲ ንጸብ ልባ ገዳኛካ እሰራት
እሎ እናበለት ኢሕጺርካይ ሰግት።

ባህሪ ከይመለሰ ከይገበ ምስጋና
ገና እብ ምጅማሩ ትንሳኤ ባህልና
ዕድመ ንእስነትካ ዝገብኩልሉ ርሳቲ
ብኸርተት ብሰቃይ ብመቐጅኡ ማእሰርቲ
ካልእ ዘይመረጽካ ከምኡ ድዩ ዕረፍቲ?
ይመጥይ ከም ሰብካ ንሓንቲ መጻልቲ።

ኔርካኮ ክንዲ ሽሕ ትቕሰቅሰ ኢኹሓት
እብቲ ጸንኩር እዋን እብቲ ጸንኩር ሰግት
ሓንሳእ ብብረት ሓንሳብ ብብርጻ
ሓንሳእ ብዚማ ንራህዋ ንርትጻ
ሓንሳእ እብ በረኻ እብ አፍደገ ገይል
ሓንሳእ እብ ኮተማ መኪትካ ብመትክል።

ንፍረ ጸማኻ እንክይቀረሰካል
መጻሕ ደኣ መስዩ እንታይ እዋን ኢኹል?

ትደርፍ ብማይነር ማጀር ትደግመሉ
ዚማታት ትግርኛ ትርጺ ወሲኹካል።
ትቃለስ ተቃለስ ትንምም አድራጋ
ከመይ ተገዩኹካ ነቐልካ ብእረጋ?

ይእከል ከዕርፍ ደኸመ ካብ በልካ
በል ይመጥይ መንግስተ ሰማያት የዋርሰካ።

ብለቤ ዘፍቅረካ ሓውኻ ኤርትራዊ

እምቦርዶ ሰብ'ዩ?

መኮንን ኪና

“አንታ ሓቂ ድዩ ይሓልምዎ ዘለኹ! ዋይ እን! ዋይ እን...” ዝብል ጨዳራ ልቕሶ ናይቲ እብ ከባቢ ና ዝበረ መንገሳይዩ ካብቲ ንገለ ደቓይቕ እካሊይምብር፡ውካይ ምሉእ ዘይነበረሉ ሓወልቲ መቓብር ሓርበኛታት ጸጸራት እበራቢ ሩኒ፡ጸለጦተ ፍትሓት ተወዲኦት፡ገብቲ ፍቱው ሰነ-ጥበባዊ ሃገርና የማን ገብረሚካኤል እብታ ዘልእለማዊት ቤት ኩልና ዝእተወለን ካልእታትዮን። “ኣተም ሰባት! የማን እይነሳን ዝመውት ዘሎ፡ ኣኩ ንኣቡዮ-የዕርፍዮ ዘሎ፡ ፍቕርን ልግስን ግን ሕጂ ይሞታ ለዋ ሕጂ ይቕበራለዋ!” እቲ ካብ 30ታት ዘይኣልፍ ዕድመ ዘለዎ መንገሳይ ኪጸውዞንታላት ዘለን እንትርፎ በፃ ንቱ ብልሳኑ ከዘረብ ሓይሊ እይረኹን። ጸንሕ ኢለን ሞኽላ እፃ ንቱውን እይነሳለን። ንገለ ደቓይቕ ሰቕ...! ከሉ ተባራይ ጸራሩ ምስወጻዮም ኣዕሩኹቱን ገለ እብ ጥቕኡ ዝሰሩን ካብቲ እብ ሃለፍታ ኣጎባ ብመንገሪ ምስ የማን ዝጸንፉሉ ከነተ-አእምሮ ናብ ውኅኡ መሲሎም፡ ደገፎም ካብቲ ቦታ ወጸኦም። ሽመን እድራሽኡን ብዘይምሓዘይ ክሰብ ሉሚዮ ዝጥፃ ስ።

የማን እይሞተን! የዕርፍ እዩ ዘሎ፡ ፍቕርን ልግስን ግን ሕጂ ይሞታ... ይቕበራለዋ!... ሕፃናዕ ዝበል ድምጺ ናይቲ ጸለም ጃኪት ዝበረ ቀጠን ከደራይ መንገሳይ... ኣተም ሰባት እናህየኩ ንግራት ቤት የማን ከቢቦም ዝባርኹ ከበሩት... ክሰብ ናብ ጉደንዳ ኣጎባ ሓመድ ኣጎም ዝለበሰላ ካልኢት፡ ንጸገሮ የማን ባርያ ከፊት ዝጸቐቐኦ እሹሓት ህዝቢ ሓብ ውሽጢታ

ንራሳኡ ተሰኪማ ዝበረት ጸዕዳ መኪና፡ ብመገልጻ ድምጺ ዝፍኖ ዝብረ ጣዕመ-ዘማኡ... መዘተ ሽዑቕን ኣእምሮይ ዝሰነዶ እሚጋ ፊልም የማን ከመላሰሲዩ ቀንዮን ገና ሕጂውን ዘሎን- ግን እይ ከምታ ናይቲ መንገሳይን። “...የማን የዕርፍ እሉ... ፍቕርን ልግስን ግን...!”

ካብ ንጸባኤቲ ንገዥ ኣትኪገዮ ንገዥ ገለ ሃገር ክንገብር ሓሳብ ንኣሳብ ምስተለዋወጥና፡ ብዘባ ልግሱን ፍቕርን እብ ሰባት፡ ንዝልጥም ከዘርርብ ተገባሰኹ። ቡኣያለይ ፈለጥቲ ዝርከብኹም መልሲ ግን መሊሱዮ ከቢዳኒ ወራሮ። የማን ደእሞ ንመን ዘይሓገዘ፡ ከንደይ ኢልካ ክትጸብጸቡ... በገዝእ ተገንዘብን ተገንዘብን ሰብ ዝሰርሖም ሰባት ከይልጥዮ ግድን እንተኣልካ ድማ እብ ምሉእ ዓለም ዘሉ ኦርትዶዶ ዐደት ክትገዛር ኣለኪ።

ነቲ ሊጋስ የማን ሽዑ ክትርኹዎ ኢኹ... ናቲ ፍሉይነትኩ ከህብ ከሉውን እይትርእዮን ኢኹ... መዘተ ጥቕሉል ግን ከእ ርካቲ እናሓደረ እንታፃ ጨው ዝልጥዮ መልሲታትዮ እምብዛ ዝፈራኒ ትኹብ ትኹብ ኣበለ ከፍታዕ ምሓር ተሰኪረ ቀንዮ። ሓደ ምስ ክሰላይ ዘተግርቕ ሓሳብ ግን መጸኢኒ። ንልግሲ የማን ብእካል ዝልጠጡ ሰባት ብቓላተም ንተዘክሮታቶም ከምዘለዎ ከሰፍሮሲኒ። ሓሳብ ሓሳብ ወሊዱ። ከሰገር ዘይገዛእ መሰረታዊ ሕቶ ኣልዓሉ። በዘላቲ መንገሳይ ልግሲ የማን ሕራይ ሞይታ ሰቢ ክበል! መጻሕፍቲ ተወሊዱ? ሽዑ መፍትሕ ሕቶ ይኒሩ። መን ይመልሳ? ብደረጃ ጉጅለ ተሳቢገዮ ቀዳማት ተምሃብ ተጻይኖላ።

ናቲ ተፈጥሮኡዮ የማን ወደይ። ከም ካልእ ቆልዓ ስዕዕ ኣይጸበርን። እብ ቅድሚ ዓይኑ ቅጫ ዘይኣዘ ቆልዓ እናረእየ ጠፃፃጦት ተሞሃቡ

ወደ ከላተ ዓመትን አርባተ ወርሕን የማን

ገደብን አይበልጥም ነገር። መቼቸኛ ተዋህቶ ሕዘብ ከሐደር ወይ ገደብ ከሕሽሽ ማለት ሕልግግ። ወላጁ ተወይዘሮ ለህገ ገዢነት ገመቻል ልግሲ የማን ጭራ አትሐሳና።

አባል ማትላ ኮይኑ ማይከርፍን ጨቢጡ አብ መድረኽ ምስ ደብዳቤ የማንን ገንዘብን አወርዮም ተላልዮም። አገራዊ ግን ብብዙሐ ገንዘብ ሰዲሪን ከይተጨበግ፣ ብፍጥነት ወይከራ ዓላማን። ጅብታቱ ከፊት ገንዘብ ምወዳ ል ምሕዳር አይሰርተንን። ገዢነት ገንዘብ ሽዑ ንሽዑ ምስ አዕሩኸቱ ብሓባር ከተፍለገዎ። ዘበን ዘቆላቀሱ ፋሽንባ ሽላ ይትልቡ። እዚ ሽላ አብ ጸጸባኡ ምሩጽ ከዳውንቲ እናገባለን ግን ባልጃን ኮሎኔን ገዢ አይበርከቱን። “ገዢሉ ደላ አባይ የቆምጦ ማለት።” ከሕተት ገዢነት ሕተቶ። አብቲ ገዢነት ለዋን፣ የማን ከዳን ገዢነት

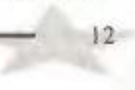
አብ ገዢነት ከደካ ናይ ምቕያር ባህሪ አይነበርን። ሓዳስ ስረ፣ ካምቻ፣ ጃኪት፣ ማልያ ደያ ካልእ እንተተ ገዢነት አብእ አብታ ዝገባላ ድካን ምቕያር ርያ። ሽዑ አብ ከባቢሉ ገዢነት ሕተቶ ዝሆን ተጀንጃኒ ንገብሎ። አውዳሕ መቱ፣ ቦቃ። ምሥጢር ትሕ ከዳውንቲ ዓ ዓለም ሰለ ዝመጽእ ዳርጋ አይንሓጽ ቡሉን እና ኑርና የማን ወይይ። የምባ ልዩን አይይ እዚብ ንልግሲ ወደን ዝምስከራ። ነዚ ዝሆነን አብቲ ዘዕ ለላና ከጸውባኻም። ሓደ መዓልቲ የማን አባል ማትላ

ምስ ኮነ “አዲስ አበባ አርእና ከንመጽእ ኢና ግ ከዳውንቲይ ቅርብለይ” ኢሉውን። ብሓሳስ

ጭድድ ፍንጭክ ከዘለ ዝደለዎ አይይ እዚብ ድርጅት ዝተባሰሉ ምሽት፣ እቲ ለይላይ ደምጻዊ ወደን፣ አብ ዝደቦ መድረኽ ዐፍ መስቀል መሲሉ ከቆጸጸ፣ ስብር ቅንጥስ እናገባ ልቢ ስምዒትን ተዓባቢን ከሰልብ ተራእዮን መብዛሕትኡ ወለዱ ዝገቡሉ ዝርገቦ 10 ቅያር ዝሆነን ከዳውንቲ ሓሓርን ባልጅኡ ጥርንቕ አብሊን፣ ላፋጽን። አብ ምላሽ ርእይ እንተባላ ግን ፊወሲ ማሕጺ ካብ ከዳውንቲ ሕይ አይተመልሰን። ነገራቱ ባህ ዘይበሰን ወ/ር እዚብ፣ ቅድሚኡ ጌረንእ ዘይፈልግ ብቐርንግን ተቐብለን። “አንታ ቆልዓ እምበርይ ጥዕና ለካዮ? ከሉ ነገርኮ ወሰን አለዎ! እባይ አሉ እዚ ሽላ ዝቆጸርኩልካ ከዳውንቲ? ንመን ሂብኩዮ ዝበለካ ዘለኹ?” አዲንተን አፍጠጠን ገንሓለ። ወደያት ግን ወይከ ስርንቕ! “ደሓን እዚላ ርግጥም ባሊ። ሓድሽንይ እምጸላ የለኹን ቅያር፣ ደሓኑ ከአ እቶም አብ አዲስ አበባ ስራሕ ስራግም አብ ፈቐዶ ጸርግዎ ዘወን ዝበሉ ዘለዉ መተዓባይትናኹ ማዕ ረናግ ከኹደን” መሊሱሉን ብሆድአት። ካብሉ ንገደው ግን፣ “ዝይሰምዓካ ደብሪ አይትማህሉል”

ምስ ምሳሌ መላእክቲ ምሳሌ ደብ ካብ ዝባልዎ ደብቲቲ ሓደ ለዩ

ግዲ ኮይኛውን በዚ ዝመጸ ክብርብኦ ኣይመረጸን።

እምነብ ልግሱ ዘንቀሱ፣ ምስ መሓዳራ ግራዝማች ዝበረሰኦ ኣል ዜኮኖቶም እዋንዎን ሓንቲ ክብሩን ንእኹቲ ኣሕዋቲ ከይተረፈ ክበልጸሎም ዝበከረ-ኣይ። እቡሉ፣ ሓብቲ ፈለግኻ ነምን ወይም ቀሰም ቆጶኛ። እስር ብርዖም ክኸተል ብሃ፣ ጎም ብዘለዎም ዓቕሚ ይከራኸሩዎ እንተ ክኣሩ፣ ሓንጎብ ኣብቲ ገፊሕ ባሕሪ ስነ ጥበብ ከምዝጠቀሱ ምሰረጋገጹ ግን ኣብቲ ዝጎበኡሉ ንብላል ዝኾሉ መንገዲ ሃሰው ኣብ ምባልዮም ኣይረገፉም። ከደርፍ ጥራሕ ዘይኮነ ኣብ ሞያኡ ብኸልጎትናኡ ብኸኸ ክኸውን፣ እውራኽኦ መሳርሒ መሓረቃ ከመልኸ ምዃሩም። ብክላይ ኣብቲ ፈለግ ምልእ ደራፋይ ኣኸሊ መሬት “ገርፍ ባርያ” ከባ ዝጀመረሉ እዋንዎ፣ ንዕኡ ሞራል፣ ብባህሉ ከኣ ክብሪ ኣለባብሰኡ ዝሓለወ ደራፋይ ክኸውሉም ስለዘተመደ፣ ዘብርኣይዎ ጸቡቕ ክዳውንቲ እናገዝኡ ምኽዳውን ተተሓታዝ። ንክቡ ዘይተፈጥረ ነምን ወይም ግን፣ ዓ ሪቕ ክከበርኣዮ ሰብ እናግደል ንወዮ ክዳውንቲ በብኣይ ኣጸኒቲም። ንሎም ክገዝኡ፣ ንሱ ከዕድል ተረባረብ ኮይኖ። ድሕሪ ቁርብ እዋን ግን ናረ ጸምኡ ዝለ ገዝብ ከምቀልን ክኸለምን ስለዘከተወግሉ፣ “ደገምሲ ክብሱ ከኣሉዮ ንክቡ ባዕሉ ድላዩ ይግበራ” ኣሉም ሩፍ በሉ። ነምን ግን ከዳውንቲን ጫም ኣ፡ን መዛወራትን ካ ባዕሉ እንተኸ ተተ፣ ኑዮም “የዕራፈ ለ-ምሰ። እቲ ዝግበር ከኣ ገረዮ” ኣሉም ኑዮም ምንኣሱ ኣሕዋቲ ክኸብ ዝኸምኡ ክዕብዩ ላዕ ልን ታሕትን ዝብሉ ዝክፉ ኣባይ ዝበረሰኦ ኣልሲ፣ ሓድሽ ዘይተጸባዩዎ ኣርጋስቲ ናይ ወጺኢታትዮ ከተተም ጀሚሩ።

ሽዑ እዋን፣ ነምን እናጎበዘ ስለዝኸይ፣ እቲ ዘይተርፍ ሕግም ኩሉ ክተሓሕዞ ጀሚሩ ነሩ። “እንታዮ ሕግም ከሉ” ኣልካሽ ዝብልኪ ኣይህሉን ይኸውን።

ለዎ ከም ሮጢት ጥራሕ ዘይኮነ ኣፍቆሪ ረገዳት ወገዮ ነሩ

ኣሸበሽብ እንተሃለወ ግን እንታይ ኣለዎ? ተኸሕ ኣብልፍ ነውጽኣዮ ኣ-ፍ-ቲ-ፍ! ምስታ ሽዑ እዋን ብዕርኮት ሓይዋ ዝብሪ ኢትዮጵያ ንገሰ ድማ፣ ሓንቲ ዝ ተኸርዮም ክኸብሩ ጀሚሮም ክበሩ። እዚ እናኸደርፍ እኸ-ኣት ክሰለም ዝሓደር ዝብሪ ኮኸብ ድምጻዊ ግን፣ “ንጽባሕ” ትብሃል ዘረባ በን ልቲ ለይቲ ብዘይምንባራ፣ እተን ሽዑ ዝኸፍሉን ዝብሪ ካብ ኣጸብዕ ኣዶ ዘይ-ኣልፋ ናይ ከራይ ዝ ገዝብ መብሕትኡ ግዚ ጀቡኡ ምስ ዓረቕ ዕለቱን ስለዝኣኸሉ፣ መንጸርርዮን ዘትሕዝላ ነረን።

ኣዶ ንግሆዮ። ነምን ነብሱ ክብድብድ ኣሉ ጸገሩ ከይፍ ክብል

ተሰምዖ። ኣታኸ እዚ ዋና ገበያ ሻንዩ ቆብ ኣባሉዎ። “ወርሒ ከ ኣኸላይ፣ ከፊሉ-ግ” ዝተጸሕፈ ገጾም ምስገባብ ብሸክፍታ ተሸቑሪሩ። “ሽዑ ንግሆ ካብይ ይምጸእ” ደኣሉቲ ሕቶምበር ክኸፈላሰ ግዴታዮን ነረን። “ነምን ከራይ ዝባ...” ዝባላ ዘይተርፋ ቻላት ዋና ግ ግን ነሕሱ ክሰምሙን ኣይደለዮን። ብቑጽብት ከኣ ሓደ ሃር ክገብር ነሩም። ሽቡ ብድድ ኣሉ መንገዲ እንግዳሎኡ ተተሓታዞ። ካልእ ምርጫ ኣይነበርን። “ክንደይ ክዳውንቲ ግዚ ዘይረብረብ ዶ ግዲ ዝለን...ኣባይ ሓንቲ ኣይብልገዮ” ንክቡ ባዕሉ ሓቲቲ ባዕሉ መሰላ። ኣይተገዳን። ብርግጽ! ኣብ ወሰዳ

ዝነበሮ እምነት መሰረር እደረገበሉንዩ ንሳቶም ወን ነጮኡ። ኣብ ጥቅ ገዝእም ከበጽኡ ግን ነብሶ ዝሕል ሕል ክበል ተፈለጠ። የማይቲ ኢዱ ናብ ክባዱን ኣናጅቡን ምስ ሰደደዩ ርገጽ ኮረር ኮረር ኮምዝ በሎ ዝተረደአ። ልቡ ንመ ሰናግለሉ ሰንጢቕ ክትው ጽእ ዝደለየት መሰሎ።

“ኣይ መን ክግሮዮ?” ክብሎ ሽቦ ከይበከራ ዝጸንሐ፣ ክንዲ እምባ ሕቶ ደ ነራ። ባርያ ብቐል ዕሉ ሓታዎ ዝጸበየ ባካ ሪዮ-ትሕትና! ኣይ ግራግማት ደረሩ ክሓቶም ምውሳን ሰእኑ። ዝዘበሮ ኣርቢተዎ፣ ኣብ ጉኒ ገዝእም ኣብ መንደቕ ተጸጊዑ ኣብ ናይ ሓሳብ ህዋ እናገሰፈፈ ከሎ ግን፡ ክትጸወት ደዮ ተላእኻ ዘይተረደአ ንእሽቶ ሓብቲ በርደግ በለት። “ይመን-ኣወይ!” ዝበላ ሕውናታ ውያን ታላታ ደማ ንእለት ነታ ኮም ኣፍ ዕንተ፣ ጸቢባቶ ዝበረት መራት ኣርህው እዛሉ። ኣብ ጉንዲ እንኾ ልግብ ኣሉ ሕቐኽ በላ። ብዘይካ ኣይ ባ ክራይ ዝ እኸሉሎ ክፈሉ ይብ ለየሎ በልላይ። ዝበላ ቕሳት ክልእ ኣይተዛረባን። ተተሓሕዞም ንውሽጢ ዝ ተባዕኹ።

ቀትድሚ ኣዋ እናገየየት ንዝ ዝኣተወት ሓብቲ ነቶም ኣብ መንበር ኮፍ ኢሎም ጋዜጣ ዘንብቡ ዝበሉ ኣባይ ገበረግዳሕል፣ ገጽ ዝፈትዎ በኸ-ሪ ወደም ርእዮም መርሓ፣ የማን ክበሉምን፣ ኮምታ ዝተባህለታ ኪሕ ኩተበሉሎምን ኣደ ኮን።

“ወደያትኪ! ሎምስ ከእ ንዝ ክራይካ ዘይትኸፍል ኢኻ ፃንገረር ትብል ዘለኻ!” እንጸርጸሩ። ንእለቱ ኸእ እቲ ዝሓለፈ ሰንበት ኣብ ሲሃን ኣዝመራ እናደረፈ ክፍተል ከሎ ዝሰለጥ ዝበረ ኣቕራሽ ተራእዮም። ሕርቃናም መሰሎ ገንፈለ። “ዋእ!

እዚ ኸሉ ትደርፎ እንታይ ዲኻ ትደርፍ? እቲ ሰራሕይም ተእትውዎስ ደሓን ሕራይ ኣይዳቡኻን ይኹ። እዚ ኸሉ ዝበዘ ብሰንበት ክሸልመካ ዘምሰዮኸ። ኣተትዎ ኮም ንደር ኢሎም። ርእሱ ኣብ መን ክልተ ኣብራኹ ኣደኒኑ ኅተንኡ እናሓሳየ ብትዕግብ፣ ከሰምየም ዝጸንሐ የማን ግን ኣሸምባይዶ ንዕእም። ነታ ኣብ መንእም ኮይና ትዕዘብ ዝጸበረት ንእሽቶ ሓብቲ ውን ከይተረፈ ዝደንጸዋ፣ ኣጸርን ልዝብትን

መልሲዮ ሂቡምም። “ኣየባይ! እምባህር ከሉ ዝትሰእሲ ይሰልምዮ? ኣደ ክበብ ከሎኻ እቲ ኣደ ከጸእድዮ ዝትሰእ” ብምባል፣ ነቶም ልግሲ የማን ተግዚዞም፣ ንሱ እናኸደርፍ ሳዕሳዕቲ ተመሰሎም ኣቕራሽ እናግሞኹ ክብ መድረኽ ዝወርዶ ዝበሉ ንሱ ዝቐላበእም ስራሕ ዘይነበርም መንእሰያትን ናብርእምን ገለጸሎም። ወደም

መንእዲ መልእኹ፣ ክሕዝ ዝተግ ዘቡዎ ኣባይ ገብረኸልል ዝሊ ምስ ሰምቦ፣ ዝኸነት ቃል ክዘረዝዎ ኣይመረጸን። ፖርቶፍልዮም መሳሳ ዘበሉም ብምውጻእ፣ ዕጽፊ ናይቲ ዝሓተቶም ገዝብ ህም እሳውዎ።

ክብ ንእሰቲ ናይ ምልጋስ መባይ እናገሰበለ ዝመጸ የማን ምብእር በዚ ክሳብ ንነብሰኻ ዘረሰዕ መንእዲ ሃዋርያት ኣለፉዮ ኣዎ ደኻ ዝዘል ረዘን ቅጽል ዘትረፈ። እንተ ብደሕራ ዝለገዕ ግን ካብቶም ብዙሓት ፈለግቲ ዘበረረዮም ውሑዳት መተግብይቲ፣ መግህርቲ፣ መሳርሕቲ፣ መተእሰርቲ፣ መጋድልቲን መሳድድቲን ብልሳኖም ከዘንትውዎ ከለዉ ይምቅር።

ብዛዕባ መዐቲ ልግሲ የማን ኣብ ዝለዓለሉ እዋን፣ እቲ ዝነ በዩ ጸም “የማን እንታይ ለዘሰ? ክንደይ... ኣባይ... መሳሰን ንመንን?” ዝበሉ ሕቶታት ብቐሊል ዘይምለሱ ኮይኖም ዮም ረኺብናዮም። ተግባራቲ ዝኾነ ዝዘበር፣ ነዲኡ ነይንግር ዓይነትዮ። ብርግጽ “ሰብ ደዮ መልእኽ!” ዘበል።

የማን ኣብ ምልእ ሃውቲ ሰራሐ ዝረኸበ ዝነበረ ዘይተለደን ገንዘብ፣ ኣብ መጻላ ቤተሰቡን ውሳዳን ኣይወግለን። ነቶም ኣብዛ ሓሳዊት ዓለም፣ ኣብ በረውረው ትብል ጥርኣ ዝ ብንጠኢምም ዝኸደ ዕንባታት ደቁ ምስ ትርእ ኸእ ክብክ ክንደዮ ንሰብ ይጥጥም ይብል ነሩ? ትብል። ንጽሑፈይ ብሕቶ ክገዛዮም መረጸ።

እተን ብልግሰን ኣብ ዓለም ዝተፈልግ ናይ ልግሲ ደቀ መዛመርቲ ዝበራ ጥራሕ ዘይኮነሱ፣ ኣብ ዝተቐራረበ እዋን ውን ኣመራርሑ ፈግሪ ዝጸውዎም፣ ግርያ ተፈገን ዲያናን (ደረጃ ሃብቲ የማን ናተንን ንጎረ ግዳኛ) ክብክ ክንድዚ ናይ የማንና ዝኣከል ንነብሰኻ፣ ቤተሰብኻን ደቅኻን ዘረሰዕ ልግሲ ደኻን ነይሩወን ይኸውን?

ቅምጥ ኢሉ የማኝ

ገርጎሮ ተሽላ (አገጥሮ)

ከደራይ፣ ነጭ ጸጉሩ ወዲ 10 ዓመት ተመሃራይ ሳልላይ ከገላጭ። ርእይ ከተባሉ የግን ቅጅል ይባላሉ። ከጎተቱ ከም ስሙን እና ስምዖን ለጥያቄ ስታታት ጀመርኛ። ምስ ስድሚሉ ከትላምና ዘጸም መልሷታቱ ገረመኛ። መልኩ ጥራይ ዘይተሰሰ መልሱውን ቅምጥ ኢሉ የግን። ሃዩ በሉ ምስ ዘመን የግን ነጋላ።

ሕቶ፡- ሸምካ ዘመን መን እውጸኦሉልካ? ስለምንታይ ከ?

ዘመን፡- አቦይ እውጸኦሉል። ምስንያቱ ስለ ገፈትወኒ።

ሕቶ፡- የማኝ ንደቁ ብጣዕሚያ ገፈቱ ይበሃል፣ ከምኡ ድዩ?

ዘመን፡- ከምኡን ፈረቆን። ንእናውን መውዳኦታ ዘይብሉ ኢና ገፈትዎ።

ሕቶ፡- አቦኻ ለጋሰ፣ ፍሉጥ ደራፋይ ያይሩ፣ ከብሉ እንታይ ከትወርሰ ትደሉ?

ዘመን፡- ኩሉ ናቱ ከወርሶ እደሉ። ብዙያዳ ግን ጠባያቱ።

ሕቶ፡- ጠባያቱ ማለትካ ሃናይ ኢኻ?

ዘመን፡- ንሰብ ምፍታው፣ ምስገርን ምፍቆርን።

ሕቶ፡- ከም ደራፋይከ ከምኡ ክትከውን ኣይትደልገ ማለት ድዩ?

መልሲ፡- ንሱጥ ጀሚረዮ እለኹ።

ሕቶ፡- ብኸመይ ጀሚርካዮ?

ዘመን፡- ምስ ገጅላ ህጻውንቲ ይደርፍን ይዘምርን። የማኝ ዝገደፈለይ ደርፊውን አለኹ። (ካብ ኮፍ ገበሉ ከርሲ ተንሲኡ ብላፋ መብረቃ ፈጠረጥ ብህዳእ ምንቅስቃስ እናተወሃወዘ ነታ የማኝ ዝገደፈሉ 'ቅድሚኹ እስጥሓኒ' ትብል ደርፊ አስመዓና።)

ሕቶ፡- እሃ ቅድሚኹ እስጥሓኒ እትብል የማኝ ዝሃበካ ደርፊ ስለምንታይ ይህብካ?

ዘመን፡- እኔ ንግማ ከደርፊላ ኢሉ ሂብኹ። ኩሉ እቲ ትርጉማ ኸእ ንግማ ኢያ።

ዘመን (ካብ ጸጋም ካልላይ) ምስ ገጅላ ባህሪ ህጻናት

ሕቶ፡- የማኝ ከምኡ ደራፋይ ክትከውን ይደሉ ነይሩ ማለት ድዩ?

ዘመን፡- ከማይ ደራፋይ ክትከውን እለካ እይበለንን። እኔ ግን ከምኡ ክኸውን ኢያ ዘደሉ።

ሕቶ፡- ንመን ክትመሳል ትደሉ?

ዘመን፡- ንየማኝ!

ሕቶ፡- ከም መን ክትከውን ትደሉ?

ዘመን፡- ከም የማኝ!

ሕቶ፡- ወዲ የማኝ ብምጃንካ እንታይ ይሰመዓካ?

ዘመን፡- ሓጎስ!

ሕቶ፡- ንየማኝ ብደርፍን ብልግሱን ህዝቢ ይፈትዎዩ። ኃይ ህዝቢ እንታይ ትብሉ?

ዘመን፡- የቕንዳልና።

“ ምስ ህዝቢ ብምዕራፍ ዝብጽሓኒ ”

ሓው ተጋፋሲል ምግባራ

* ሓዉ የማን ብምገገንካ ካብሉ ኩወርሶ ለላኒ ትብሉ እንታይ ላሉ?

ፋሲል:- ጽንዓት፣ ዓቕሊ፣ ለውጥት፣ ብሓፈሻ ካብ የማን ብዙሕ ክትመገር ትኽእል ኢኻ።

* ብዙሕ ክትብል ከለኻ እንታይ ግለትካዩ?

ፋሲል:- የማን ከም ቤት ትምህርቲ እንተ ወሲድኻዮሲ ብዙሕ ነገር'ዩ ዘለዎ። እቦ ድኻ፣ እቦ ፍቕሪ፣ እቦ ልግሲ... መዘተ ክበሃል ይከኣል'ዩ። ልዕል ዝኾነ ነገር ግን፣ ካብ ስድራ ቤቱን ደቁን ህዝቡ ዘገድሶ ሰብ'ዩ የማን። ንሱ ናይ ታሪኽ ዕላማ'ዩ ዘለዎ። ስለዝሰ ብፍሉይ ሓው የማን ዘብል ኣይኮነን። ንዓይ ምስቲ ህዝቢ ብምዕራፍ ዝብጽሓኒ።

* እብ ስጋ መጸእኻሽኻ?

ፋሲል:- እብ ስጋ መጸእኻኹም እንታይ ስጋ ኣለዎ። እብ ስጋ ዝገደስ ኒሩ እንተገዘዘውን ፍሉይነት ምሃለዎ። ንዕሉ ዝምድና ቤተሰብ ኣይንታይንዩ። ከም ሕውነት ጌርካ ትገብር ብዙሕ ነገር ኣሎ። ተዕልል። ትሓረብ። ኩሉ ግዜ ግን ምስ ምሳርሕቲን የዕሩኹቲን እንተዘይኮይኑ፣ እብ ቤተሰብን ስድርሉን ክፍለጠሉ ዝደለ ደረጃ ኣይነበሮን።

* ምድንኡ ምስ ቤተሰቡን ስድራቤቲን ከመይ ኒሩ?

ፋሲል:- ምድንኡ ጽቡቕ'ዩ። ግን ከምቲ ስድራቤት ዝደለዩ ኣይኮነን። ምኽንያቱ ስድራቤት ብፍቲ መንገዲ ክትከይድ፣ ብዘዕባ መጻእ ናብራኻኻ ሂወትካን ደቅኻን ክትሓሰብዩ ዝደለ። የማን ግን ከምኡ ኣይኮነን። እነኚ ምስኡ ከዕልል ግዜ ኣይረከቡትን። ምኽንያቱ እቲ ደረጃ ወይ ዕድመ ካልእውን እቲ ተራኽብናሉ ግዜ ድሕሪ ናጽነት'ዩ። ሓደ ሓደ ግዜ ገለ ነገር ግበር። ንሸኻ ነባሪ ክትከውን ኣይትኽእልን ኢኻ። ንደቅኻ ሕሰብ ገለ ግበረሎም። ዋላ ሓደ ክልተ ምርኢትካ ተጠቐመሉ። ንብሎ ኒርና። ንሱ ግን ኣይደለዩን ኒሩ። “ደቀይ ደቂ ህዝቢ'ዩም፣ ዘሰነፍ የብላይን ህዝቢ ክኣልዩም'ዩ” ኢዩ ዝብል ኒሩ።

* እብ ጠባያቲኻ ቂምተኛይ ኒሩ?

ፋሲል:- የማን እቲ ጽቡቕ ናቱ ቂምታ ኣይሕገንዩ። እቲ ዝበርቶጦ ጠባዩ ንኹሉ ነገር እብ ውሽጡ'ዩ ዝገብር። ሓሳባቱ ቀሊል ኣይኮነን። ኣዕሩኹቲ ከምዘዕ ልልዎ፣ እብ መሰርሕ ሂወቱ፣ ዋላውን እብ ናይ መዝቃ ሂወቱ ሽግራት ኢጋጢመዎ፣ ከይበልዕ ከይሰተየ ገዘደሉ ግዜ ኒሩ'ዩ። ምኽንያቱ ፈታሒ

ሽግሩ ባዕሉ ጥራይ'ዩ ኪኸውን ዝደለ ኒሩ።

* ስድራቤት እንተተጸገ መኻ ይሕግዞይ ኒሩ?

ፋሲል:- ንስድራ ዋላ እንተተጸገመ ክገብረሉ ኣይብልን'ዩ። በንጻሩ ክገብረሉይ'ዩ ዝብል። ንኣብነት፡ ብ1994 ኣሰመራ ክእቲ ኸለ። ገንዘብ ሓዙ ኣይመጸን። ገዛ ኣትዩ፣ መዛወሪ ካብ ኢድ ኣይደይ'ዩ ዝወሰድ ኒሩ። ሽሑ ኣይደይ፣ ንጽባሒቲ ንግሥ ዶላር ኣሸሪፉ ዝሰባዩ ዝመሰሳ ኒሩ። ምኽንያቱ ካብ ደገ ዝመጸእ ሰብ ገንዘብ ሓዙ ከም ዝመጸእ ኢኻ ትፈልጥ። ንሱ ግን ሓለፋ ህዝቢ ንስድራቤቲይ ዝብል ሰብ ኣይነበረን።

* እም ከምቲ እብ ውሽጡ ህዝቢ ክኣትዎ ዝደለዩ ህዝቢ ኣትዩዶ መሰለካ?

ፋሲል:- ብልክዕ ሰግሩሉ ምበር። ዋላኪ እዚ ኩነታት ስለዝጸለዎ ደሓር እንተዝሓሰ፣ እቲ ምስ ዓ ረፊ፣ ብህዝቢ ንመዕባይ ደቂ ገዘዘውን ዝተገብረ ሓገዝ ሓደ ምስክር መሰለኒ። ካልእ ኣብነትውን ኣነ ዘጋጠመኒ ሓደ ወዲ ክልተ ዓመት ቆልዓ ቆቢዖ ጠውቶ “እነ ባርያ'ዩ” ይብል ኒሩ። ፈለጥዎ ኣይኮነን። ህጻን'ዩ። ብዕላል ብቲቪ፣ ክበሃል ከኣ ስለ ዝሰምዕ ጥራይ'ዩ።

* እብ ሓጻናን ደቁንክ ከምኡ ድዩ ኒሩ?

ፋሲል:- እብ ናብራ ዝገድሎ ነገር የለን። ኩሉ'ዩ ዝገብር። ንመጻኢ ዝበሃል ደኣሉ ዘይደለምበር፣ ደቁስ ክሰብ ግዜ ሞቲ የሓንቀቐዎም'ዩ።

* ከም ኣሕዋት ተጋራዊኹም ድጋፍ ትፈልጡ?

ፋሲል:- እብ ምንታይ ተራኺብና ኢና'ዩ ክንጋራጮ?

* ካብም ደቁ ጠባይን ባህርን ባርያ ዝወሰደ ላሉ-ዶ?

ፋሲል:- ደሓር ደኣ ደረኡ'ምበር ሰነድ ንዕሉ ይመሰል። እቲ ህጻን ምግብ ብሓፈሻ፣ ኩሉ መንገድታቲ ክትዕዘቦ ከለኻ ንዕሉ ዝመሰል ኮይኑ ይሰመዓካ።

ኣሰመረት መድሃኒ

ወትሩ ሆኖ

ሃገርና ለርትራ ሳብቴ ስሕበራቶ መርህ ግዜ ቃልሲ ሰሞን ገዛለለም እናተዘከር ዝገብር ጠቡካት ዚገታት እናርፍ እዩ። መገዛኒትእም ከላ ኣብ ፈቓዶ ዘርኻ፣ ስደትን ቤት ማእሰርትን ገበር ቀብሮ ከይዘርኘሉም ተፈልጦምና። ድሕሪ ናጽነት ሃገርና ብኸብርን ብዓደባን ዝተቐብሩ ሰብ ታሪኻውን ውሑዳት ላይኮኑን።

እብ ከዘላጭ ከፍላ ባህሊ ሃገርና መርጓ ወይ ሞት ምስ ዚገባም ጠቡካት ተግባታት፣ መላወይቲ፣ ሳዕ ሳዕቲ፣ ላልቀሰቲ፣ ዝኸበር ጌጽን ጥልፍን ሓዘን ዚገንን ጸሊም ከዳውገትን ብመርኘል ዝተቐንኝ ግልገዳን፣ ብሓዘን ዝተደርመመ ዝተነጸየን ጸጉርን፣ ብመስተን ናንኪራን ዓይኖም ዝገንገሙን ጠይቦን ገብጻት ዓይኖም ዝጨምተለን፣ ወለዶታት ዘሞገሰ ማሰን ትዝታታት ዝፈገገ ወዮን... ወዘተ ከም ዓቢ ክብርን መሃርብን ንዝተመርገውን ንዘሞቱን መገለጺ እዩ።

ቀብር የማን ባርያ ግን ብዓይነት ብወደመን ብዘሕን ህዘቢ እኛ ክነብ ዘርድላኒ ህጊት መወዳደርቲ የሆሉን። እቲ ለርባዕተን ልዕሊትን ቀብር እብ ሓደ እዋን ከልገግሮ ዝኸለል መቐብር ሰማእታት ጸቢብሰሰ ኪኖሉ ዝኸበር ጎልጎል ውን ላይላኸለን። እቲ ንኹሉ እዋንን ብዘሕን ተባሂሉ ዝተሰርሐ ጎደናታት ንኣገልግሎት ቀብር የማን ላይኮቐጥን እግሮ ንእግሮ ተላጊብካ ከም ዘቐርጽ ውሕጅ ብለመምታ ምሰገም ኮነ። ራሳ የማን ዝጸገነት መሳኒና ነቲ ግብት ወጺኦ ናብ እንዳ ሚኪኤል ምስ ላበሰት ከላ መቐለል ደምጹ ተደርጉሎ ካብቲ ራሳ ዝመጽእ ሞ ካብቲ ገበር ደምጹ ላዘዩ ዝሓየሰ ኮይት ተሰግግሪ። እኛ ደዮ መሬት ለንቀጥቤጦ ላይተረደለንን። ህዘቢ ከሉ ከም እብ ሓደ ሸኹ-ሸኹ ሊሉ ዝፈልኹ ማይ ዝላተወ ተናወጸ። ከሉ ሰብ ጠይቆጸጸሮ ነውጺ ብገብጻት ተሓጸዘ። ዓይኑ ጸልግልግ ሊልዎ ኸላ ንኹሉ ሰብ ከሉ ዝፈለገ ውራግ ሪግ በሉ። ላዘዩ ዘይተራላዩ! ላዘዩ ዘስደምም! እቲ ቀንዲ ጎደና ጸቢብ ብውሸጢ መቐብር ግልገንን ኪኖሉን ሰብ ላዕላም ላኸብዲ ተገግጠለ። ላብቲ ዕልቕልቕ ቀጽሪ መቐብር ሓርበኛታት ዝጠብሕ ካብ ዘለዎ ፍንትት ከዘባ ላጸገሞ። ጠቡካት ከፋንውምን ኪቐብጹን ስለዘደለዩ ናብቲ መቐብር ተገናኝጹ። ናበይ ሞ? ጠቡካት ምስ የማን ገዛለለም ኪነብሩ ላብቲ መቐብር ኪላትዉ ደለዩ። ታሪኽ የማን ከንቦብ ንኹሉ ሰብ ሓዲሽ ላይክሪን። ካብ ብላካል ዝፈለጠ ብውን ዝኖሉን ታሪኽን ዝፈለጠ ስለዘጠብሕ። እቲ ህዘቢ፣ የማን ዘይሃሰስ ታሪኽ ሓዲጉ እብ ከሉ እዋን ዘሉን ዝኸበርን ቅዱስ ምጊት ተረዲሉ ተፈላለዩ። ሰብ እብ ቅዱስን ደርጃ ኪበጸሕ ለካ እብ ልቢ ነጻሲ ወላዮ ሰብ ኪነብር ላለዎ! ነጻሲ ወላዮ ቀባሪይ ብሓደ ሰምዲት ዘኸብር፣ ዘፍቅርን ዝሓዘሉን ፍጡር ከቶ ከምዚ ላይተራለዩን።

እቲ ቀብር ታሪኽ ኪኸውን ሊሉ ክሕለሉ ካሚራ ተግባሊ ነይሪ። ጠቡካት ውን "ዘይትሰለል?" ይብሉኒ ነይርዎ። ነገሰይ ላብዩን። ዘይምስላይ ነውሪ ደዩ ላይነውርን ኪፈላልዩ ላይክላልኩን። ላብቲ "የማን ነብረ እዩ" ዝብል ናተይ ናይ ግል ርእሰይ ላረላእዩ እዩ ጸኒዎ መሳለኒ። የማን ሞይቲ! እኛ ግን ላይተበጸኪምን። ምሳናን ምስ ወለዶታትን ዝኸበር ሆኖ ቅዱስ ስለ ዝኾነ፣ ቅዱስ የማን ገብርሚካሌ። ብዛዕባ ገዢ ዕድመ ይህልወናዶ ላይህልወናን ኪይተወገኛና፣ ባህርይ ብዘጻደለና፣ ንሀይወትና ነብሰና ብዝለምኡ መራሕና፣ ህዝብን ሃገርን ዝሕጉሱሉ ታሪኽ ሰራሕኛ እብ ላለምሮ ጠቡካት ገዛለለም ከንነብር የማን ግብራዊ መምህርዮ። ጠቡኽ ሰብ ልዕሊ 100 ዓመት ዕድመ ለንተዝወሃሱ ዘይገብር የማን ባርያ 50 ዓመት እብ ዘይመልእ ዕድሚሉ ገርዚ ክብር ደብቡ ተጓዊቱ። ንሱ ዘይልዮን ዝለምናን ኮይት ሓሊቶ። ታሪኽ ሰራሕኛ እብ ናይ ዘልለም ሀይወት ከንጸገዎ ግብረ ለንገሉን ፍቕርን ይሃበና..... እሞገን!

ሰዩም ጸገሞ

ልግሲ የማነን ጠብላሕታ ቤተሰቡን

መካነ ኪግ

የግን ወይይ ፈታዊ በብ ሕግደን ርህራሄን ከም ገዘገጠ እኔ እከ ገዢ ሰግን ተሳይዶ ከነበር ከሌ። ግሉ ንሽሉም ገዘገዎም ለርትራውያን ስደተኛታት ለርሕዩ ገዘገዎ ገዘገጠ ግሪ ስናይን ርድሕትን ግሪ ያህኩ ሊዩ።

የግን ሕግ ድኅን ዜብል ቅጽል ዘትረፈ ብልግሱን ብሕሪውትን ለተፈለገ ከም ገዘገጠ እኔ እከ መግልቲ ተብሎ ብላግሊታት ለሽላት ዜቅጻፍ ሰባት ዘጸሰሉ ንዘግትን እኔ እከ መጻፈ ዜነብሩ ብሕትክ ዘልላኹም ናይ ሓገን መግለጽን እኔ እከ ወሽጢ ገዢ ሊነብሩ ናብ ቤቱ ብሕልል ብምጻእ ዘውሓዎም ንዘግትን ብሽሪትን እሽላ ያህኩ ሊዩ። ካብቲ ልብይ ዘተንበዩ ናይ ገሊም ድኅነታት ብሽሪት ለብዚ ከይዘደገዎ ክሓልፍ ዘይደሊ። እኔ ሓይ ልመት መገለጸይ። "እታ የግን ሓይ። ግመን ገዳኛሲን ብሩሕሬኻ ለንታይ ክገብርዮ...!" እናብ ዚገኛኹ ገዘገጠ ብሽሪትን ሊዩ።

ወይይ ገ/ር/ዘርገሃይላ ገበየታ

....ሓይ ግሌ ብምን ገይሮ እከ ሰግን ከይደ ርሕዮ ኒህ። የግን ወይይ ካብ ቀይሙ ለጋሳዮ ዋ ሽዕ ግና ሓመና ሓላቶም ደኒሎኒ።

ገንገ ከፍ ዘበለ ያህኹት ሓይገገግን ንድቅሱ ሽዕ ለንታይ ደራርሕ ከምገብሮ ለይርድላንንዮ ኒሩ። ድሕረ ከምገፈለግሱም ግን። ሰነ ተተግቢሉ ሺዛ እናወቅፀ ኣሽላት ሰባት ንይን ከሽዱዮ ዝሓግዎም ኒሩ። ለብቲ ገሊ ዘምጸ ሰነ ከምልቡ ክበልዕ ክሰትን ከይትሰን ያህኹራኹ ገራሚ። ክንታል ሽር ለብቲ ለይርድን ከፍ ሊሉ። ለሌትሪክ ፋርሓ። ለብታ ጥቅላ በራደን

ንንዮ ለለ ነታ ሽዕ ያህኹ ገበየታት ለይ ሽላተ ደቱ... ለቲ እዘበ እከ ደን ከፍ ተብሉም። ለይሽርገዮዮ። ለብ ገሽሽ ዘይተጸትወተ" ለለዮ። "ላዮደይ። ለንተለተኹም የግን መግስ ይሓረቡ ከይኑ። ሽዕ ንሽዕ ከይዱዮ ካልላ ግዲት ምጽእ" በሰኒህ ለይተካርቲኩን "ሻይ ከምልጸደ?" ዝብል ብለን። ንሱ ሽላ ብሕሳሕ ለይገድሰንዮ። እታ ግድ። በራደ። ሽርን ሰግን ለብሱ ለሰም ቤታ ገሽ ከምጸእ ከሆ ካብዮም ለብሱ ዝጸገሉ። ሰነ ተንቢሉ ከም ገሽሱ ፋርሓ። ወለዱ የናልሕ።

ለብዚ ገሕርገዮ ለየን ዘተወግልኩ ደግ ካልላት "ሕመግ" ወይ ጸለላዮ" ለለም ተሊሕ ያህኹ ንዘለዎም ሰነት ንሱዮ ዝገገም። ገዕዮት ሓላቶም። ሓሕመግተምዮ ዝሓግግ ኒሩ። ሓይ ሓይ ግሌ። ብግላይ ለብቲ ፊለግ ንሽርቲላ ኒርና። "ሰግን" የግን ወይይ። ለንታይ ሊኻ ያህኹ ሕመግት ትግርቲ!" ንብሉም "እዚሉም ለንታይ ገይም ለውራ ለዚላቶምዮም ክሕገኹ ዘለዎም ይብለና ኒሩ። ከምታ ሊዱ ደግላክ ሰርዓተ ተብሎ ደኹን ለብ ገሊ ለናተመለሱ። ለፋንገም። ብሹምሉን ሓይምሉን።

ወይይቱ ወ/ር ለዘብ ገበየታ

የግን ሓይይ ብይይ መጠን ለጋሳዮ ነይሩ። እንዘረኒ ነታ ቅድሚ ለርባዕተ ግመት ሓቲመግ ዝበረ ካሲት ክገርገልዎ ዘተወግዳልዎ ለብ ጀርመን ዝበሎ ሰባት ብሕትክ ዘተፋሕዎም ገንዘብ ኒሩ። እከ ለገዞ ገላዮ ከጸወደ ለዘይከለልኩ ደግ ካብ ጀርመን ነስመራ መጸእ "ንግይ መዘሲዮ ለብ ሕገ ክገድሎምዮ ዝም ሰነት ለዚሉም። ያህኹንዮ ለብ ግዲ ሕገዮም ዘበዘ። ያህኹላቶም ዝተፈራረምዮ ናይ ውዑል ወራቅት ለለዘሉ። ጸገም የሰሉን። ብግላይ ያህኹት ቀንዲ ብጻል ውዑልኩ እከ ግን ናትካ ሕጋዊ ወራቅት ወሓልና ከይተገቡ ዋላ ሓትቲ ክገብር ለይክለልን" ለለዮ። እከ መታን ክፍርመላይ ለለየ መጸእ። ንሱ ግን "እዚ ወይ

ለልዲ የብሉን። ተሓቂኹ ክዘብሊ ለይክለልንዮም ካልግ ግድግዳ። ዘይብሉ ለለገሽካዮም የብሉን ቤታ! ለብ ሕገ ለይተብጽሕዮ። በለዎም ይንባር" ሊሊ ክገራይ ተሰቢሙ ንጀርመን ተመለሰ።

ያህኹተመለሱዎን ለይተሰንኩን ያህኹ ለምሎ ከጋና ነቲ ወይ ደለናዮ ክገርቲሞ ግና ስይክለልናን ጠፊሉ ከይተሓ ለለና ግን ለብ ተራላይ ዝብለና ቦታ ደድሕረት ጉይና። ፊደምና ያህኹባጽና ሽላ እኔ ከሌል ግዲናዮም ገምግሞ ሽዕ "እዚ ገንዘብክ ዝበልዕ ወይሰ እዚ ኩሶ ጸገርና ለሊንዮ" ንብሉምገሱ ግን ተግባሊሱ ለንታይ መለለላና መለሰኩም?

ልግሲ የማነን ጠብላሕታ ቤተሰቡን

ጠናን ኪና

የግን ወይይ ፊታዊ ሰብ፣ ሕዋዎን ርባህን ከም ገብረ እቲ እብ ሃገር ሱዳን ተወዳኝ ከነብር ከሉ፣ ገሉ ገሹሎም ገደምም ለርትራውያን ሰደተኛታት ለርሕቹ ገደም ገብረ ግብር ሰናይን ርድኤትን ዓቢይ ምስክር ሊዩ።

የግን ሎ ድኻ ሊባል ቅጽል ዘተረፈ ባልግሱን ብሕያውነቱን ገተፈለጠ ከም ገብረ እቲ እብ ማልቲ ቀብሮ ባለግሊታት ለሸላት ሊቆጸር ሳይቶ ዘርባሉ ገደምትን እቲ እብ ማልቲ ይነብሩ ብተብከን ዘለሊኹም ናይ ልብን መግለጻን እቲ እብ ወሽጢ ሃገር ይነብሩ ናብ ቤቲ ብሕላል ብጭንጻለ ዘውላገም ገደምትን ብሽሆትን ለሹል ምስክር ሊዩ። ካብቲ ልብይ ዘቐንብሩ ናይ ገሊጾም ድኻታት ብሽሆት እብዚ ከይብክርኩም ክተልፍ ዘይደሊ፣ እቲ ሓደ ልዑብ መንገድ፣ "ኢታ የግን ለወይ፣ ንመን ሃዲኛኪ? ብይሕራኻ እንታይ ክክብርዮ...!" እናባል ይሆኑ ገብረ ብሽሆትን ልቅነን ሊዩ።

ጠናን ገራገብርግሊል ገብረት

....ሓደ ግብ ጠመን ገይረ እብ ሱዳን ከይደ ርእዮ ነሬ። የግን ወይይ ካብ ቀይሙ ለጋሳዮ፣ ሞ ሽዑ ግና አመና ሓላፊ-ም ጸይሓኒ።

ግንባትን ኮፍ ምስ ሰለዮ፣ ብሽንታሉ ጠጠው ሊሉ ምስራሕኹም ምስቲ አብቲ ግብረቲ ገብረ ከብረ ሽቦር እነ ሃገራቲ ደንጽዩኒ። ገሱኳ ለይሎም

ንንዮ ሊላ ነታ ሽዑ ምስቲ ገብረት እደ ሽልተ ደቱ... "እቲ እገባ እብ ደን ኮፍ ተብሎም፣ ለይሽቦርገድዮ፣ እብ ገሽ ዘይተለትወዮ" ሊሊዮ። "ለዮደይ፣ እንተለተኹም የግን መግስ ይህረብኪ ኮይን። ሽዑ ገሽዑ ከይኑዮ ካልእ ዓዲት ምንጻእ፣ ሰለትኒ። ለይተሄራብኩ። "የኒ ከፍልሕዮ?" ዘብል ሳለን። ገሱ ሽል ብዘብሉ ለይግደሰናዮ። እታ ግይ፣ ሰይድ፣ ሽቦርን ቡሽን አብሉ ለሰዮ። ቢቃ ጋሻ ከመጻእ ከሉ ካብዮም አብሉ ገደምት። ሽሎ ተገሊሉ ከም ገብረ ፋርጊሎ መላይ የፍልሕ።

እብዚ ዳኤርጋዩ ለዋን ዘበተወግልኩ ደግ ካልላት "ሕመምዮ ወይ ጸሐዳዮ" ሊሉም ተለሉ ምባል ገሰላብዮም ሰለት ገሱዮ ዝፍጠም። ገዑያት ሓላፊም፣ ሓሕመማዳዮ ዝሕገብ ነሬ። ሓደ ሓደ ግብ፣ ጠጻይ አብቲ ልሳግ ንኸርሃሉ ነሬና። "የግሰገደ የግን ወይይ፣ እንታይ ሊኻ ምስ ሕመማት ትግርኺ!" ንብሉም "እብሊም እንታይ ገርም አውራ እብላተምዮም ከሕገቡ ዘለዎም" ይብላና ነሬ። ከምታ ሊቶ ደማላብ ሰርዓተ ተብሮ ይሽን እብ ገብሩ እናተመላሰሱ፣ እሩንዮም፣ በሽታምሉን ሓይምሉን።

ጠናን ግ/ር ለይብ ገብርጊወት

የግን ሓወይ ገበይ መጠን ለጋሳዮ ነይሩ። እገብረኒ ነታ ቅድሚ ለርብሳት ዓመት ሓቲሙዋ ምስራ ካሊት ክገብርገላኛ ዝተወግልዎ እብ ጀርመን ምስራ ሰለት ብሕሕ ዘጠፋ-ፍእም ገንዘብ ነሬ። እነ እነዞ ገሰዮ። ከጻወር ሰለዘይከላልኩ ደግ ካብ ጀርመን ነሰመራ መጸሊ "ንገይ መዘለኒዮ እብ ሕገ ከገጸሉምዮ ነመም ሰለት እብሊም፣ ምስገንቶ እብ ዓዲ ሕገዮም ዘለወ። ምስላተም ዝተፈረረምኹ ናይ ወፀል ወረቆት ሰለዘለኩ፣ ጸገም የብሉን። ብጻይ ምስቲ ቀንዲ ብጻል ወፀልኩ እነ ግን ናትካ ሕገይ ወረቆት ወተልፍ ከይካሕኩ ግላ ሓንቲ ክገብር ለይብልገዮ ሊሊዮ። እነ መታን ክፍርመላይ ሊላዮ መጸሊ። ገሱ ግን "እብ ወዲ

ሰልዲ የብሉን። ተሓኒቹ ከእብሪ ለይብልገዮ። ካላን ገደናኑ ዘይብሉ ሰለዘኹዮ። የብሉን ቢታ! እብ ሕገ ለይተብጽሕኹ፣ ሰለዎ ደንብር" ሊሊኒ ከጻፊይ ተሕጺመ ገጀርመን ተመለሰ።

ምስተመለስኩዎን ለይተብገኩን። ምስ ለምሎም ነጻና ነቲ ወዲ ደሊናኑ። ከንርኸዎ ግና ለይብልገዮን ጠፊሎ ከይተሓ ሰለና ግን እብ ተፈለዩ ዘበሰና ቦታ ደይሕራኩ ጉይና። ፈሊምና ምስተቀጸና ሽል እቲ ከል ገዲናኑ። የግን ሽዑ "እብ ገንዘብኪ ገበላዎ ወርስ እብ ኮሉ ጸጻርና ሰላንናኑ" ንብሉ። ገሱ ግን ተገልቢጦ እንታይ መለሰልፍ መለሰኩም?

ናይ የግን ሐወይት ገበይት ዓይነት ለውጥት 'እዚ ወፍሰምዎልኛልኝ ጉይኸን ጉይኸን አግሰያለሁ አጥፊላኸኝ እንታይ ዌራክን መሰኪናይ ሰሐዋሳሉ እንዳሉ' ሊሉና፤ እንኳን ለይመሰኪኩን ከሉ ነገራቱ አስደሚሙኝ 'ሉምስምጫ ካን ክርስቶስ ተቆይሮኝ አሉ'።

ቀጸሊ ዝገኘራ፤ አብቲ መጀመርያ ደሕሪ ናጽነት ገሊርትራ ዝላተወሉ እየን

ዝበሉ ከሌ አገዳዥ ትግራይ መሪዎ እታዊ ናይ ምርጫ ቀጸሊ ክመዩ ምህረት 'እንታ የግን ሐወይ ገላካሳ ሰገዳን መትከል እግራ ገመደዎ ደቂ ሰዓሊትን ካልን እናዘልካ ንኹም እግራ ተትከሎም ለላኸመ መን ስ ሊኻ ደሌ ገሰኸኸ እግራ ትተከል?' ሊሉም ሓጺርዮ መሊሰዩ።

'ድሓን ኢኾኒ ለለን ሓተቲ፤ ለሚ ገገገግም እግራ እንተተከላናየም ጸግሎ ገገግ ሓሳብም ከኸዳየም'።

እዚ ኹሉ ገኻልላት እናሓገረ ንደቁ ገላ ከይገራሉም ጭማቱ የተሓሰበዎ ለትኹን ግን ደቁ መሰዎ አይገልጹንም እቲ ሰድራና ጥርጉፍ ስለገኸኝ ገደቂ የግን አይኸን ካልእ ከሰቢ ገኸል ሊኖ ሰብላ እንተኾይት እየም ደቁ አይኸንን ወይንገራኝ ገገዬ እንኳን እቲ ረዳሊ ወይሰሉ ከዛ ሊኖ የግን ተተኹሎ ገሰብ ገሰብ ድኻኹ እቲ ዘገሂ ኹሉ እቲ የግን ዝቀሰሰሉ ገሰብ መገገዩ ከይተፈሰመ ምኻኹ ጥራሕዮ።

'እዚ ህዝብ ከይሓሰብ' እናዘለዮ ከይዳ። ለገዢ አጋ ሞቱ 'ሰሎንታይ ሊኻ ከምኡ ትብል?' ምስ ወላኪም 'እቲ ድኻኸን ገብታምን፤ ዋነን ገሓንቲ መገልቲ'ውን ትኹን ቦታ እንተዘተየዩ ከመይ ጸቡቕ ኔ መሰሰህ ሓይ ናይቲ ሓይ ናብራ ጸቡቕ ገርም መስተ ማቆርም እንታይ'ዎ! ድኻኸን ገብታምን ንድኻኸን ገብታምን ተገቢሎም ከይመጥ መም ከምቲ ከሰዓዊ ዘገዳኝ' ሊሉ።

ሓተቲ አገራዊ ገብርካሌ

'ላላ' 10,000 ናቕፋ ሂሳብ የምን ባርያ

ሰጥባዊ ባርያይ ሰለሙን

ዝገዝ ለ ለይ ዑድ ናብራይ አ ገ ዩ ቶ ተመሓ ይኹ። እቲ ንዓይ ተለምራት ከይ ኔኒ ዘሎ ግን እታ ባርያ ዝን ረፈላ ለይቲ እታ ዑድ ምስ ባርያ።

ምላላ ስምዒድ ከትዝብና? አቡቴር የምን? የምን መን? የምን ባርያ? የምን ባርያ ግን ከምዚ ንል የብሉን? እሞ ፍቶ ጽላእ ዝሓልዩኒ አቦይሲ የምን ባርያዮ።

አቡቴር (ጽግባሊ) ዝተባህለት የምን ባርያ ዝኖሪያ ዝኣሪ ናይ ለእምሮ ጸገም ዘለዋ መንገሳይ አብ እንዓ ሰንል ቢግሊ ተሓቲታ ዝመለሰት

Find a Little spot for me
A place with you to share
Then every time you look at me
You know how much I care
Roses are red
Violets are blue
I am here where are you?
I have a pen
my pen is blue
I have a father
my father is you
Yemane!

አብ አውስትራልያ እትኾመጥ ሰገን ዓሉ ቀቅድሚ ሞቲ፤ ዝሰደደትሉ ግጥሚያ። አብ ኢዩ ከይበጽሐት ግን ንየምን ዓለም እርኪባቶ።

ዘመን

ሳሙኤል ዝርአየናይ

ዘመን ባገድ

አብ ፍርቂ ዘመን ግዝላት ባዕዲ፣ ነቲ ናብ ማእከ 78 ዝመርቀቑ ገዳቢ ዘመን ዝሰረጸ ህጻን ተወለዱ። እብታ ሽዑ ብኢጣልያውያንን እንግሊዛውያንን ካብ እትመሓደር ፍርቂ ዘመን ዝገበረት ኤርትራ፣ ብ1949 አብ ከተማ ኣሰመራ ድምጺ ሓደ ዕሸል ተሰማዖ። መሪር ብኸያቱ፣ ናብቲ ናይ ምረት ዘመን ይጸገብ ከምህሎ ዝገልጽ ትርጉም ነድርዎ። እብቲ ዘመን፣ ሓደ ዙተ-አማምን ትሰናወ መጻኢ ከምህሎ ዘሰበር ዕልልታ ከላ ነቲ ህጻን ተግለላሉ።

ንሱ እቲ ህጻን፣ ነቲ አብ ምጅማርን ምጭራሽን እቲ ዘመን ንዝሰረጸን ዝህሎን ወላዶ ዘራኸብ ድንጽልዮ- የማን ዝብረግኪኦል (ባርያ)፣ ካብ ግራ-ዝማቸ ገብረሚካኤል ብሰራትን ወይዘሮ ኣይብ ዝብረግኪኦልን ተወልደ። ከም ህጻን ግዝራኹ፣ ከም ቆልዓ ጎሳቲ ቅድሚ 50 ዓመት ዝሰኩ ወለዱን፣ ነቲም ድሕሪ 50 ዓመት ዝመጹ ደቀን ዘራኸብን ዘፍቅርን ሞያ ስነ-ጥበብ ከላ፣ ከም ድምጻዊ ሓደ ኢሉ ጀመሮ። የማን እብታ ገዳቢ ዝበራረዩላ ዝሰኩ ዘመንዮ ተጸገብና። ዝበዘሐ ደርፍታቲ ድማ 'ሳ ግዝላትን ነጻነትን ዝርአየላ ዘመን ዝገልጽ ዝረ። በዚ ድማ አብ ውሽጢ ዘመን፣ ደቂ ሃገሩ ዘፍቅሩዎ ውሩይ ስነ-ጥበባዊ ክኸውን በቛዕ።

የማን ነታ አብ መውጻእታ ብርሃን ዘርአየቶ ዘመን፣ ብኸልተ ገጽታዮ ጻህፊትም ነቲ ዕረ እናጠገም ዝጸጸዎ ምረታገ፣ ነቲ ገጽ ከብተማቕሮ ዝራከርሐ ናይ ናጽነት ካሕሳስን፣ ከሎቲ ብፍቕዳ ዝሓልፍ ዓመታትን፣ ከም እማሚድ ተተቲቡ አብ ፊቱ ዝቐጸሉ ተግባራትን፣ ግጭን፣

ላቢታ ዘመን እትብል ቃል እገቡ ከምዝገይስ ገርምዮ። በዚ ምክንያት ዚውን ከይኮነ ኣይተርፍን ካብ ደቁ፣ ንሓደ ዘመን፣ ዝብል መጻውዒ ሂሳ፣ ካብ ካሕታቲ ሓንቲ ዘመን ብዝብል ኣርእሲ፣ ዘርገሐ። አብ ውሽጢታ ካሕት ድማ ዘመን እትብል ደርፊ ቀሪጹ። አብ መውጻእታ ናብ ነጻ ሃገሩ፣ ከላቲ እንከሎ ድማ፣ ምስታ ዘመን ትበሃል ባዕሉ ዘቐማ ባንድ መጻኢ። እብኩውን ናይ ጋዜጣ ዘመን ኣጻጻዊ ነድርዎ። እቲ ካብ ኩሉ ገብርም ከላ፣ ዘመን፣ ሰገድን መገምን ደቁ፣ ብድሕሪ ዕረፍቲ እብላም "ካብ ደርፍታቲ ነጻይቲ ትፈትዉ" ምስተባህሉ፣ ብሓደ ቃል "ዘመን" ምባሉ-ምዮ።

ዘመን ተጸንቲቓ ንኸትፋኖ ክልተ ዓመትን ሓደ ወርሕን ከተርፋ እንከሎ፣ ተልእኾኡ እብታ ዘመን ክፍጽሞ ቅድሚታ ዘመን፣ ንሱ እዚ ብሽማግሌታትን መንእሰያትን ዝፍቀር ኮኸብ ኣርትራዊ ድምጻዊ ብ5 ሕዳር 1997 ዝልልላም ተፋገዮ።

የማን ሓሊፋዮ፣ ነቲ ዘይሓልፍ ደርፍታቲ እናሰማዕና ድማ ነታ ብኸሕ ዝደረፈላ ዘመን ከላ፣ ንድህሳስ። ገናውን እብዛ ዘመን ዝፈጸሞ ቅያ ስነ-ጥበብ ዝመጽንት ብደቂ-ደቅና ክስተማቕሮዮ።

ዘመን ተቐይርኪ ሰይተኛ ኮይን ብሰከፍታ ዝነብር ኮላይይ ኣድኒን ሓሳብ ልቡ ዘይፍጽም ሰንፍ መስተማሰሊ እናተጎድእ ዝነብር እጆኹ ምጎንካ ቀበሊ። ከሓተካዮ እን መልሰላይ ዘመን ሰለምንታይ ከለእኪ ሰኒት ፍቕሪ ሓበን ሰብአዊ መሰላይ ክብረይ ተገጠጥካዮ ንሓርን መኪራን ንዕዲኡ ኣውራጃተኩ። ምድረበዓ ኮይን ሸኻ ለምለም ሳዕሪ ኣቕጽልትና ነቕጽ ጥላል ተጠልፆ ሕብረ ባህርያትኩ ተይሩ መሬት ኣድራቕካዮ ሰናይ ዝሰበረ ኣካሊኣ ገርካዮ። ሰናይ ኢኻ ዘመን መገገብ ተመክሮ ንኹነታት ትግሊ ሎሚ ትቕይር ወሳኔ ተራ ኢኻ በዓል ዓቢ ግደ ባህርያዊ ተፈጥሮ ረላማ ዝተወልደ። መሬት ከምዘይናቲ ኣትሪሩ ዘይረገጽ ሰይተኛ ገርኪ ኣይምረጽ ኣይመርጽ።

“ንዮማን ምፍቃሪይ ንዓይ ዓቢ ጸጋዮ”

በዓልቲ ቤቲ ሓረጉ ሰለሙን

ሕቶ:- ናይ መጀመርያ ሌላኹም ምስ የማን ኣበይን መዓስጉዮ?

ሕቶ:- ንሰቢ ንደቁ ገለ ነገር ክገባር ትዛረቢዮዶ ኔርኪ?

ሓረጉ:- በቐልዓይ ከሸኹ ደቂ ገዛውቲ ስለ ዝነበርና፣ ንፋለጥ ኔርና። ኣብቲ ቀጻሊ ኸኣ ኣብ ሰዑድያ ተራቪብና።

ሓረጉ:- እዛረቦ ነይረ። ንሱ ግን ንደቁን ስድርኡን ጥራይ ዝተፈጥረ ስብ ኣይነበረን።

ሕቶ:- ሓዳርክ መዓስ ጀሚርኩም?

ሕቶ:- የማን፣ ብዘበርከቶ ህያው ምጂኑ ኣመስኪሩል። ኣብ ቲሺ - ኦሪ ድምጺ ሓፋሽ

ሓረጉ:- ኣብ ሰዑድያ 1985።

ሕቶ:- ኣሎምት ደቐኸም ፍልይ ዝበለዮ። መንጽብ ዘውጽኣለ-ም?

ሓረጉ:- ባዕሉ የማንዮ ዘውጽኣለ-ም። ብዝያዓ ኸኣ የማን ምስ ፍሉይ ኣጋጣሚታት ስለዘ ወጽኦ ፍሉይ ትርጉም ኣለዎ። ንኣብነት ዘመን፣ ክብል ከሎ። “ዘመነይዮ” ይብል ነይሩ። ዝጸወተላ ዝነበረ ባንድውን “ዘመን ባንድ” ዮ ትበሃል ነይራ።

ሕቶ:- የማን ብህዝቢ ህቡብዮ ምስ ከም ዚኣም ዓይነት ሰባት ናብራ ምግባር ከመይዮ?

ሓረጉ:- ንየማን ምፍቃሪይ ንዓይ ዓቢ ጸጋዮ።

ከምኡውን ኣብ ነፍሰወከፍ ገዛ ብካሴት ቀጻሊ ይሰማዕዮ። እንታይ ይሰመዓኪ?

ሕቶ:- ንየማን ብጠባዩ ብሸመይ ትገልጽዮ?

ሓረጉ:- ንዓይ ኣበን፣ ነቶም ኣብ ከሉ ከይበጽሑ ዝሰኣንዎ ደቀይ ክርኢ ከሸኹ ኸኣ ይጉሂ።

ሓረጉ:- ከም ቅዱስ ሰብ።

ሕቶ:- ቀጻሊ መደብኪ እንታይዮ?

ሕቶ:- ንደቁ እንታይ ገዲፍለ-ም?

ሓረጉ:- የማን ሓዲጉለይ ዝሸይ ቆልዑ ምዕባይ።

ሓረጉ:- ፍቕርን ክብርን።

ገርኣዮ ተሸላ (ሓገገር)

ታላ ኪፍገ እናላሳፍ

ብዛዕባ የማነ ካብ ዝተባህለ

መነፃ ኪነ

* መዚቃን ካልእን ተጓዲሎቶኪ እንተዘይበለጸ፡ ለ-ማ ብፍላይ ኣብዚ ምስ ጭፍራ ወያነ ተፋጠጥናሉ ዘለና እዋን ሓደ ዓቢ ዕማም ከፃምም ዝኸለል ዝነበረ መምህር ከምዝነጸለናዩ ዝረእዩኒ።

ድምጻዊ ለሕመድ (ወዲ ሸኽ)
ጊዜጣ ሰቲት ሕዳር 98

* ጸሊም ከኸብ ጸሊም ወርቂ!

ጅግና ሞይቲ፡ ባርያ ህዝቢ ዓረፉ!
... ኣብ ገብአተ መሬት የማነ፡ እታ ንኣንቲ ባንዲቕ ሬሳ ተባሂላ ዝተጻተነት መቓብር ... የማነ፡ ምጽባብ ጠቕሙ-። እምበር ኩሉ ሰብ ምስ የማነ ከኣድር፡ እማሚቕዎ ከነብር ድሕር ዝበል ላይነበረን።

ጊዜጣ ጸጊናይ
ሕዳር 97

* የማነ ሞይቲ ማለት ፍቕርን ልግስን ሞይቲ ማለት እዩ!
ጥት ናይ የማነ ዳርጋ ፍርቂ ንንና ከምዝሞተዩ ዝቐጸር።

ድምጻዊ መምህር ላላላሚን ገብረገብ

* ሃገሪይ ዝበለ ተዘኪሩ ይነብር!
ብሩህ ከኸብ ወዲቕ ልብና ተነቓኒቕ!

ጊዜጣ ሰቲት ሕዳር '97

* ኣቲ ተሃሪምና እንበኸዩ ከማን፡ ኣብ ባርያ ወዲእናዩ ለና፡ ድሕር ሕጂ ንብዓት የብልናን።

ተመሃሪት ባራ ነጋሽ
ብሞት የማነ ብሁሕ ድሕሪ ምብካድ ዝበለቶ

* ... ንመስገኩት መጠቃ ዝኸውን ዕንጨይቲ ስእነ፡ ነዛ እንዳስዋይ ረጊጠዎየ ነይረ። የማነ ወይይ 200 ትርጊ ሓገብ ከኸነኪ ኢሉ ስለዝነበኒ ግን የንቀሳቕሳሽ። መቓብር ማይ ትፈልፍል'ምበር ባልኡ ሞይቶ ይሓድር ኣለኹ።

ወ/ሮ ኣመተ ገብረመድህን
መጽሔት ኣዲሲስ ሰኅቲት '98

* ኣብ ኣደራሻትና ስርዓተ- ድምጺ ጠዕኑ ክሕዝ፡ መዚቀኛታት መሳርያታቶም ኪቓንዩ፡ ኩሉ ነገር ከም ቀደሙ ከቐጸልዩ። እታ ኣብ መቐምዶ እትሰነፅ ማይኮርሬን ግን ንይታኣ የማነ ስለዘይሓዛ፡ እምበርዶ ነፍስና ተዘዝ ከበልናዩ?

ሓደ ሰነ-ጥበባዊ ብሞት ባርያ ኣብ ሰነጥበብ ዝሓደሮ ፍርሒ ከገልጽ ክለ-

* ስለምንታይዩ ሞቲ ዘውረዶ ሓዘን ኣዘዩ ዝኸበደን ብ መላእ ሃገር ኸኩሉ ህዝቢ ብማዕረ ዝተንከረን? ንሱ ጥራሕ ሓደ ድምጻዊ ስለዝነበረና ሞ ንዕኡ ብምስእንና ንዘልኣለም ከይንገዘትም ስለዝፈፈሕና ድዩ? ወይሲ ትግሊ ትግሊ ምላና ነፍ ንደቁ ኣብ ጥራይ ንልገል ሃስቢሉኩም ብምኻን ሊና ማዕረ ከንደዚ ሰንቢድና? ኩሉ ኣይኮነን። እቲ ምኽንያት ካልእዩ። ሓደ ዓቢ መራሕ ስለዝተፋለና፡ ሓደ ዓቢ ጸላል ስለዝሰለፍ... ኣተኮት ልግሲ፡ ኣርማ ፍቕሪ፡ ማእገር ስሉናት የማነ ሓርሒቕ ስለዝኸምበር!

መጽሔት ነጸብራቕ ግንቦት '98
ዋደእ ኣብ ትሕቲ ዝበል ንዝኸሪ የማነ
ካብ መሪረቶ ግንቦት

“እነ ንደቀይ ፍልጠት'ምበር ገንዘብ ክገድፈሎም ኣይደልንዮ።”
“ንደቕኸብ ገለ ነገር ዘይትገብረሎም?” ምስ በልዎ የማነ ዝመለሰ

ምረት እቲ ጫፍ

ትግላ ሃንደበት
ብርሃን ምስሃሰሰ
መቐረቲ ምስ ቀጠን
'ታዩ ጀሊሖም ኣለ
አይ-ሓሰብኩን ንብርሃንውን
ዘጽድፍ ጫፍ ኣለ- ኣለሁ

ለካ ኮኸብውን ይወድቕዩ
ለካ ከዋኸብተውን ይረግፋዩም።

ትግላ ሃንደበት
ድምጺ ትንፋሳይ ምስ ተኸልፈ
ቅኒት ህይወተይ ምስ ላኪተተ
መሸጎራጎር ሩካታይ ከይተረፈ በታብቲ
አናድዩ ናይ ላውታሪይ ብታኸ ጠረግታ
ሰለዘይተጸበኹም ንብርሃን ዘጽድፍ
ናይ ንደል ጎፍታ።

ለካ ኮኸብውን ይወድቕዩ
ለካ ከዋኸብተውን ይረግፋዩም።

ትግላ ሃንደበት
ጎደናታት ምስ ተከዘ
ሽውሽውታ ንፋሳ ምስ ላህመመ
ሕብሪ ብርሃን ምስ ጸለመ
ተረዲኦ ብርሃን ከምተበትከ።

ለካ ኮኸብውን ይወድቕዩ
ለካ ከዋኸብተውን ይረግፋዩም።

ሃይለ ቢህን
ሕውዳት ቁ.13

* ዘማታት ከውጽኦ ግጥምታት ደረሰ-
ደርፍታት ክሰርዕ ብቅኒት ከለሰ-
ትአልይዩ ኔርኪ ተኸድሞኪ ኣብ ርእሰ-
... ጸልማት ተቐንጢጡ አሰዋፍ ምስ ነቐዋ
ምረት ተወሊዱ ምስ ነገሰ ራህዋ
ማዕተብ ምሕዝባትኩም ደኣ መንዩ በቲኹዋ?

እዋኸ ሰነ-ገበብ!
ጅግና እና-ሓለፈ ምቕናይ መረጸኪ?
እንካብ መጻልከዮሰ በሊ ብድሕሪኡ ይጥግምኪ።

አሳዲ ወልደገብሪኤል
መጽሔት አዳሊሰ ለካቲት '98

* ብርሃና ሃሊሱ ኣታ ጸሓይ ቀትሪ
ማዕበሉም ገንፊሉ ውቅያኖሳት ባሕሪ
ኮኸብ ወዲቐዋ እንቀጥቂጣ ምድሪ
ወርሒ ደም ክቢዓ ብናይ ባርያ ፍቕሪ።

ሂሱ ዘይውድኦ ኣያ ዝሰለነ
ልብናዩ ሰፊሩ ድምጻዊ የማን!

በጎይትአም 21
መጽሔት አዳሊሰ ለካቲት '98

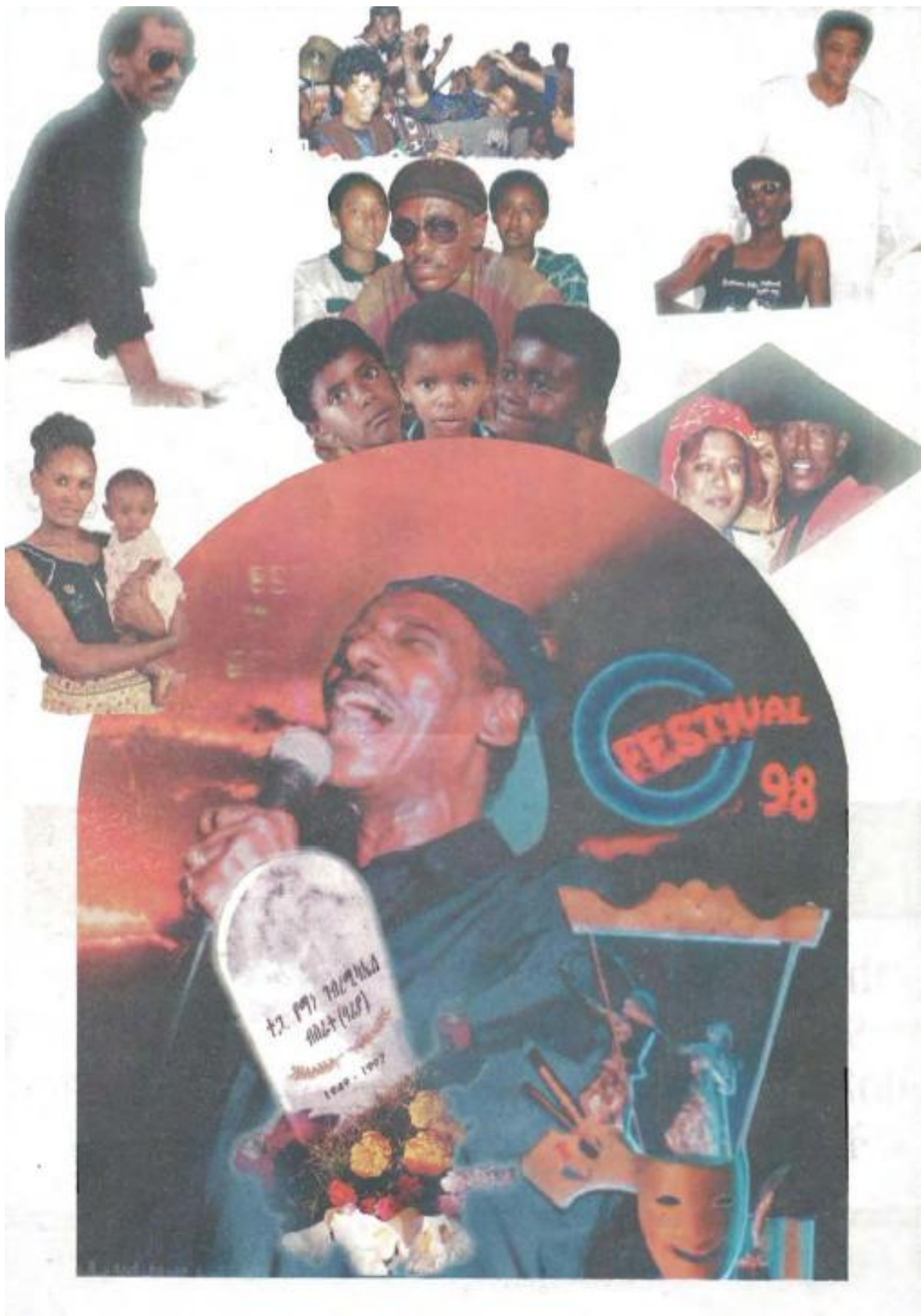
* ተጋዳላይ ብህይወቲ
ተጋዳላይ ንናጽጎቲ
የማንዶ ሞይቲ?
ከደምበር ናብ ብጸቲ።
የማንዶ ሞይቲ?
ሰማይ ርስቲ መራት ርስቲ
ንኸልቲኡን ጠግሩ ብጾላቲ
ህያብ ገዲፉ ንወረሰቲ
ትግላ ዝኸደ ናብ ዕረፍቲ።

ዶ/ር ርእሶም ሃይለ

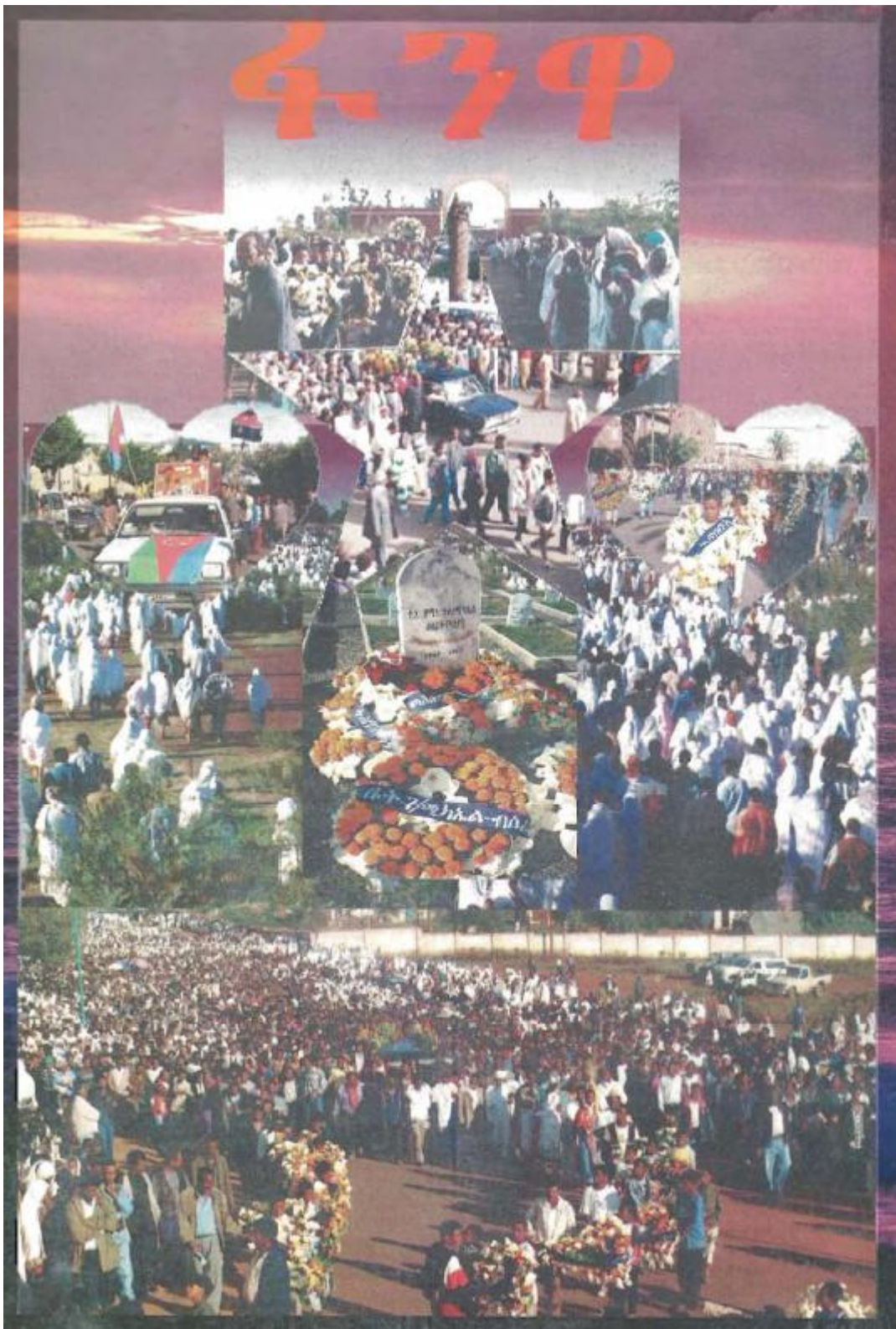
“እነ ብዙሕ ክደርፍ ምበር ብዙሕ ክዛረብ ኣይክእልንዮ”

የማን ምስ ተለቪኾን ኤርትራ ኣብ ዝገበሮ ታለ-መጠይቕ

ፋንታ

የማኅን አብ ባሕሪ....

የማኅን አብ መድረኽ

ወቶ ሰካውት ኮይኑ ቁልዕነቲ ዘለሎ። የማኅን ካብ እደራሽ ሲነግሥ እገመራ ናብ ካልእ እደራሽ ከገዕዝ ተራእየ። ሕጃ ቆልዓ ከንብሎ ኣይንኸእልን ኢና። ዳንግኡ ተፈ ልዩ ጎረርኡ ጉርኒኑ ኣመሻ ሽጥኡ ቀይሩ ኮተቲ ኮይኑዮ። እቲ ኣብ ገዛውቲን ቤ/ጎምህርቲን ተደራቲ ገበበረ ምንቅሳዕኡ ጎኖሰ ፍሉ ካብ ገዝይድ ኣዋርሕ ኣቕጺሩ ክበረ። ኣብ ባር ሮያል ካፕቲቨ ሙሳሊ ሰቅዮ፣ ነቲ ጸሊም ጸርግያ ኮምሽ ታቶ ሰንጠቐ፣ ናብ እደራሽ ማ.ት.አ ከምርሕ ጀመረ። ብርግጽ የማኅን ደረጃ ብደረጃ ካብ እዋን ቁልዕነት ተሰጋጊሩ ከይተሃወዝ ኣባል ማ.ት.አ ከሽውን በቲዑ።

ደጊም ኣብ ባሕሪ ሰ-ገበብ ኣገቢሎዮ

ፊለማ የማኅን ኣብ ማ.ት.አ ከመጽእ ከሎ። እኒ ደራፋይ ይበቅዕዮ ዝብል እምነት ኣይነበረን። ቁመት ነይርዎ። ምስ ጸልሙ ደግረኻ እዚ ጀልጋፍዮ ደራፋይ ኣይ በቅዕንዮ ኢሎ ይነእለሰ ኔይረ። እንተኾነ ግን ደርፋ ዘገነ ብገብ ድምጻዊ ምስ ኮነ ገረሙኒ።

ጃብር ማኅመድ

ናብ የማኅን ከንምላሰ ፊለማ ኣብ መድረኽ ናይ ዘቕረበን ደርፍታት ሕቶ ሓተትኖዮ ነይርና።

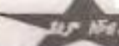
መልሲ፡- ንመጀመርያ ናብ መድረኽ ሓዘዮ ዘቕረበኩ "ገል ፕሪሰፕ" ትብል ደርፊ እያ ብድሕራ ከልተ ደርፊ ሓዘ ተረቡ። ኣገቲ ከብለን "ኣግር ገርኪ ሰምዐ ብወር" ነይሩ። ኣብ ስሙኑ ጉያትር ነይሩ ናይ ማ.ት.አ ኣገቲ ደረፍ ተባሂለ "ዘይምልላይ ምሓሸና" ትብል ደርፊ ደረፊ።

ሕቶ፡- ኣብታ ወደባት ዓይይ ዘታ ካሊትካ ግና 'ወደባት ዓይይ ኣለ ከጅምር ደርፊይ' ምልላካ ኣይጸረርንዮ?

መልሲ፡- ኣይኮነን ቅድሚኡ ጠሓ ደርፊ እየ ደረፊ። ግን ኣብቲ ንመጀመርያ ግዜ ጂብኮ ጳብ ዘውጸእኩሉ እየን ንፊለማ ዝደረፍኩዎ

ደርፊ ወደባት ዓይይያ። ናይ ቅድሚኡ ደርፊይ ኣብ ካሊት ኣየቕረጽኩዎን።

ወደባት ዓይይ ንእትብል ሀብብቲ ደርፊ ድምጻዊ የማኅን፣ ገፍሲ ወሰፍ ኣሰኻኹዓ ቃላት ምስ እትቐቐል፣ ኣብኡ እቲ ኮም ጉመራ ዝተነኘ ኤርትራዊ ቃልሰን ወዑይ ስምዓ ተን ይጸንሓካ። ኣብ ውሽግ ምስ ትኣቱን ንዚምእ ምስ እትዝምርን ንብዓት ይስዕረካ። ብርግጽ የማኅንውን ምስ ሀዘቡ ኣብዛ ደርፊዚኣ ኣሎ። እዛ ደርፊዚኣ ከትደረፍ እንከላ "ወደባት ዓይይ" ዝተሳለሎ ማልያ ለቢሶም፣ ኣብተን ጸቡቓት ከተማታት ዝቀሳቐሱ ዝነበሩ ተማሃሮን ኣባጸሕን

ይቅጽሉኝ። ንሱም ሕጃ ይህልውዱ ይኾኑ? ብሓደ ድምጺ ነቲ ዝገማገመል ማይ ባድ ቀይሕ ባሕሪ እናማዕደው፣ ነተን ምጭቀት ወደባት ምጽዋዕን ዓሰብን ጥንታውያን ናይ ቅርሲ እመቤታት አድሊስ ዘላን ብተሰፋ እናቋመቲ “ላለየ ላሎ ላለየ ላሎ” ወደባት ዓ ደይ ይርእየኒ ሎ” ይብሉ ነይርዎ። አደ የማን ወ/ር አዚብ ብዛዕባሃ ስም ወደን ዘመክነት ደርፊ ዝበከርእ አለውን።

“እብ መርዓ ሓደ ዘመደይ ተዓ ዲመ ምስ ከደኩ፣ እዛ ወደባት ዓ ደይ ትብል መዘቃ ጀግራ። የማን ንዝደርፍ እናተቐረበ ከሎ ናይ ነገር ወላዲት ከራራ ተሃንጥዮ። እቲ መርዋዊ እትው ክብል ከሎ ምስኡ ገብገብ እለ “የማን!” እለ ጸገገዮ። ንሱ ድማ ‘አደ!’ እለ ገብገብ እለ። ስዓመቶ ንሱ ድማ ሕቕፍ አቢሎ ስዒመኒ። እናሰዓመኒ ከሎ ይነብዕ ነይሩ። ነታ ዝደርፋ ዝሰበረ ደርፊ እየ ኮለፈዮ። ንወደባት ዓ ደይ ንብዓት ወደይ እናተራእየኒ ብምድንፋቕ እየ ዝበከራ።”

የማን እብ ስነ-ጥበብ ተወሊዱን ኮቲቲን ካብ አስመራ ሓሊፉ ነቲ ተግባሱ ዝሰበረ ድምጺ ሲቐይሩ ህዝቡ ከም ጉመራ አንቲጎም። መተዓ ይይቲ ስልጣል ያሲን ንህቡብቲ “እኔ ብደርፊ አተ ወብ ርሃን ሰጊድ ህዝቢ ነምስጥ እሱቲው ዓለዮ። እብ እዲስ እብዓ ምስ ከደና ተዓ ዘቡቲ ንሞን እንደ ክስዕምዎ ምስ ረእኹ ማን ደንጽ ዩኒ” ብምባል ንህ ቡብቲ ይገልጸ። የማን ከምቲ ዛርኡ ዘይነጽፍ

ምንጪ ማይ፣ ዝቅዳሕ ኃብላ ስነ-ጥበባዊ ነይሩ። ካብቲ ጽሑይ ሓቕቕ ድማ ህዝቢ ብኩሕ ሰትዮ። ባቡርይ፣ ናይ መቐቐር ብጸተይ፣ አንቲ አረ ኩሕሎ፣ ዝእመሰላ ደርፍ ታት ናይቲ ከባ ማህደር ጥበብ መሰከርቲ እየን።

የማን ህዝቢዩ ህዝቢ ድማ የማንዮ። እዚ ነቲ “ምንጪ ግንኙኝ ነዘይ እዩ?” ተባሂሉ ምስተሓተ ዝመለሰ የዘከረና። ንምገኘኛር ንመልሱ ንድገጦ።

“ምንጪ ግንኙኝ ነዘይ ስለቲ ስለቲ ስለቲ ነቲ ሰብ ዝተቀመሉ ምጥቃም ድርሰትካ ንዘይምብርታዕ ይሕግዝ። ብርታዕ ድርሰት ክትገብር ትኸለል ኢኻ። አንድሕር ሰብ ዘይርድኦ ኮይኑ ማን ጸርጋ ዘይገበርካዮ። ስለቲ እኔ መተዓከትኡ ግዜ፣ ቡቲ ሰብ ዝርድኦ ዓይነት ለዘራርባ ገረ እየ ክቐርብ ዝክትን።”

የማን ደራፋይ ጥራሕ አይን ቦርን። ተዋላይን ገጣማይንውን ነይሩዮ። ክእለት ግጥሙ ድማ እብ ደርፋ ብርኩይ ተንጸባርቕ ንረኸቡ። ንእቡት ክሳ “ጭራ ፈረሰ”

ዘርእሱታ እብ ተዓማይ ካሲቲ ዘላ ደርፊ ንውሰድ።

ሰውተይ ከም ረጎላ ተጠኦ
አካይ ስፍቕ ተገኝኦ
ገደ ማን መእም ማሪኦ
ኮላ ደላምጺ እናዘለይ እንታይ ቦይኦ
ዘይሓመምቲ ደመሰሎ ዘይረለሰ
ገና ሲገይ ሰላሺ ምስ ተቐለሰ
ምስ ርላፍ ለይ ከም ዝሓመሰ
ከለምገዩ ረወቲ ከምስተጀመ

እብዛ ደርፊ እዚአ የማን ነቲ ቦም ሕግም ዘይውሰድ ፍቕሪ ግርም ገሩ ገለጽዎ እሎ። ካብቲ ንፍቕሪ ዝገጠመሎ ልሙድ አገባብ ወዲኡ ድማ፡-

ገረመሰ ኮላ ግዞጺ
ገሎ ድዩ እይገሎን እናዘቡኒ
ብዘሓሰፍሎም ኮይና ተገምሎም ይገምሩኒ

እብዚውን ንሓይሊ ፍቕርን ጭንቀቲን ብውሑዳት ቃላት አጨቢጡና። ምሩጸት ቃላት ተጠቐሙ እብ ንዘተሰምዮ ዝምስጥ ዜምኡ፣ ላዛ ዘለዎ ቃላት ፍቕሪ ሓዲጉልና።

ባርዮ (ካብ ጸጋም ካልአይ) ተዋላይውሃዩ ኔፍ

ጸገራ ነደሁ ግራ ረረሰ
ንግን ገደግጦ ገሙሳሳሳ
ጻይና ኩሉላ ከግህብቲ
ቀገሪ ጸሓይያ ወርሐ ለይቲ።

አብ ግርማ ዝዓሰሳ
ትብል ደርፍውን እዚ
ዝስዕብ መሳጢ ግጥሚ
ንረክብ።

መገሊ ላይሮን መለኮ
አብ ጸሓይት ተገርህ ተገላጻ
ደመና ቀይና ከም ትገደል ጸሓይ
ብግሊ ጉልል ጽግታ ከገብ ሰገይ
ብተገርኩ ኩሉላ ለናጅላ ለጸገታ
ጸገሪ ርሳሳ ገሪ ሰገጦ ለጸብታ
ረታጊት ረታሊት ግል ጅግን ኩታ
ኲሉ-ጸሓይ ሰጊ መሳብ ለይታ።

እዚ ከምዚ ዝመሰለ
ግጥሚ ምስ ናዕትኡ
ዝሰማግዕ ዚማ ተወግሂዱ
አብ እእዛንና ምስ ቀረብ፣ ንዮምን
ከሳብ ከንደይ ዓቢ ሰነ-ጥበባዊ
ኮምፕዩተር ንግንዘብ። እስከ ንሕተቶ
ንዮምን ግጥሚ ኮነ ዚማ ብኸመይ
እዩ ዘውጽእ? ቅድሚ ለንውሎ አብ
ዝኮበረ ሓጸር እዋን ዝተካረበ ነኛ።

“እኛ ግጥሚ ከውጽእ እንከላኹ
መጀመርያ ምስታ ልሊማ መኸፈ
ቲት ዝበላ ግጥሚ ምስላ ዚማ
እዩ ዘውጽእ። ብሓንሳብ እንተዘ
ይእውጹእዮን ንዓይውን ስምዒት
እይላዘንንዮ። እቲ ከተካሉ ትደልሱ
ጥራሕ እቲ ቃላት ዘይኮነ እቲ
ዚማውን ንዕሉ ከመሰል
አለዎ። አሎ ሰብ ቅድም
መሓቲ ዘውጽእ። ዳካር ነቲ
መሓቲ ምስ እውጽእ ንዕ
እናሓሰ ምስኡ እናዛመደ
ግጥሚ ዝገብር። እኛ ግን
መካከላትኡ እዋን መጀመርያ
ግጥሚየ ዝገብር።”

ሕተቶ-ደርፍታትካ አብ ደርብ
ካብ ናይ ካልእት ዝተፈለገዮ
ገዝዕዚ ዶ መሰለላዮ?
ዮምን- እወ ዝተፈለገ እዩ፣
ንባ ዕሉ ካልእ ዚማ፣ ቦቲ
ከደር ልሉ ዝጸና ሕሳ ዚማ
በእሉ እይደርብንዮ። ምህን
ያቲ ንሰማን ለውጢ እንተኾና
ፍልይ ዝበለ ዚማ እንተገብ
ርካሉ ይሓይሽ ሕሳንቲ ዓ
ይነት ዚማ ገርካ ሓንቲ ዓ
ይነት ደርፊ ከተሰምዮ ከላኻን
ዚማ ታት እናቀያየርካ
ከተሰምዮን ዝተፈ ላለዮ።

ዮምን ካብ ብዙሓት ድምጻውያን
ዝፈለዩ፣ ደርፍታቲ ንእዚህታን ወጽዓ
ታትን ዝገልጹ እዮም። አብተን
ዛጊት ተሓቲመን ዘለዎ ሸውዓተ
ካሲታት ይኹን እብተን ብገታር
ገራ አብ ሃገር- ሱዳን አብ ተራ
ቲፕ ዝቐድሙን ልዕሊ ዓሰርተ
ዝበጸሓ ካሲታት፣ ናይ ምስቐርቐር
ዚማታትን ናይ ወጽዓ ግጥምታትን
እና ንረክብ። ንአብተን ዝመራት
ትብል አብ ቀዳመይቲ ካሲቲ
ዘስተማ ግጥሚ ንመልከት።

ከም ሰብ ተፈላጊ ቦታ ተገብሩ
ሰፊሎ ዘገቡ ዓይይ ብርሒ ለገላ፤
ኹ ለይዘይን መግቢት መሪሩ
ጸሓይ ብገን ዓሎ ሰለጦ ተፈለገ
ሓገገን ከምትን ኩሉ ሓይ ይኮነ
ለይዘሉ ለይዘሉ ልርካይ ዩራ፤
ብገብተይ ንዓይቲ እውነቲ ዘይገብ
መላይ ዝና ብገገት ከበሎ
ዚማና ሰፊሉ ናታቶ ይግብሩ

ዮምን አብ ሚዳ ከም ተጋዳላይ
አብ ወጸእ ከም ሰይተኛ፣ ብደር
ፍታቲ ካብ ህዝቢ ከይተፈለዩ፣
ንስምረትን ሓድነትን ህዝቡ እናቋ
መተ፣ ብግሚቶ ሃገራዊ ፍቕር ካብ
ልቡ እናን ብወዮ ንሃገሩ ደሪፋላ።

ምስ ኣብ ዚማ አተወበርኻን ሰጊና (ግንዛቤ)

“ናይ የማን አቀራርባ ትሬጂያዊ ስቕያዊ ድምጺዬ። የማን ንወጽዓታትን በደላትንዩ ዘንጸባርቅ”

ድምጻዊ በረከት መንግስት አብ

“አብ መድረኽ ከደርፍ ከሎ ድዩ ምስ ሰባት ከዕልል፡ የማን ብዛዕባ ጸበባ ኢርትራዬ ገዛረብ”

ሓፍቶ

“አብ ሰዓድያ አፍሪቃ ሆቴል አብ ዝተባህለ አደራሽ ፣ ድግይ ባህሊ ፈለግ ዝቐመትሉ እዋን ሓደ ዓቢ በግል ገርና ኔርና። ሽዑ እዛ ሃገሪይ ትብል ደርፊ ምስ ደረፊ ሽዓ ክበኪ ርእየዮ። እታ ሰለሊ አደልዮ እለኹ፤ እናበኸደ እዩ ዝደርፋ።”

ሱልጣን ያሲን

የማን አብ ናጽነት

የማን እታ ዝናፍቆን ብሁሕ ዝደረፈላን ሃገሩ ናጽ ምስ ኮነት፡ ድሕሪ ገለ ዓመታት ርዖኡ ጠቐሊሉ

ድርኩቡታ ረገጹ። እቲ ብሸለብ ገለብ ካብ ርእሲ ከተማእ ዝወጸ ንእሽቶ ድምጻዊ አርብዓ ደፊኑ ብዘይ ብዘይሰከፍታ መዓርፎ ነፈርታ ወራዳ። እማኢት ብዘቀጸፍ ፈተውቲ እናተዓጀበ ናብታ መዓሕንቲ ዝተቐበረትላ መራት አትዩ። የማን ነቢዑ አብቲ ብተጽርጸር ንብዓት ተመሊኦ ዝክበረ አዲንቲ፤ እዕ ፍኸቲ እዝማዳ ኮነ ፈተውቲ ክርኢ እይክለለን። የማን ናይ ኩሉ የማን ድማ ንኹሉዮ። ኩሉ ይስዕዮ፤ ሰላም ይብሎ፤ ይካቕር ክበረ። ትርጉም ናጽነት ከአ እዚዮ።

“ሓደ ግዜ ብዙሓት ካንና ንዓላ ኬድና። አብቲ ሰጣሕ ንልገል ኮፍ ኢልና ከለና የማን ንላዕሊ አንቃዕራ፤ ሰማይ ጠሚቲ የማን ጸጋም ጠሚቲ፤ ስማዕ ርዘነ! እብዚ ኮፍ ኢልና ዘለና ዓላ ናጽነትዮ፤ እምበር ቅድሚ ዓሰርተ ዓመት እንተዝኸውንሲ ምቐተለና ነይሮም። አለኒ።”

ከም እንደገና ንላዕሊ አንቃዕራ፤ ነዛ ናጽነት ናጽነት ክብረት ትብል ደርፊ ሽዑ አውጸለዋ። መቐረት ናጽነት ክጻብ ክንደይ ጥዑምዮ። ዋላ ለይቲ ተዕልል ትጸውት እናበለ አብ ውሽጢ 20 ደቂቅ እታ ደርፊ ትውዳእ። እነ ድማ ሓዘዮ።

ረዘነ ሃብተ

ናጽነት ትብል ደርፊ ንኹሉ ተንጸባርቕዮ። ንጥበብ ተብራብሮ ትኹልዮ። ገለ ደርፍታት አብ እዋኑ ኮይኑ ድኡር ዝወድቕ አሎ። ናጽነት ግን ወትሩ ክብረት ደርፊዮ።

የማን ኹ፡ እስመራ ምስ አተወ እንታይኮን ተሰሚዕዎ ይኸውን?

“ተኣገሰና፤ ከቲ፣ ሓጉሰ እንቢዑና። ሓቂ ይካይሽ ሕልሚዮ እስመራ ወይ ኢርትራ ክትምለስ። ንኢርትራ ክርእዮ እዩ ዝብል ሓሳብ ዳርጋ እይክበረንን። ድሕሪ ናይ ባጽዕ ዓወት ግን ሓንቲ መዓልቲ ዓድና ክንሓቲ ምኻንና እርድኢ ኔይሩ። እቲ ዓወት ክቐርብ ከሎሰ ይፍለጠከዮ። እስመራ ተታሒዛ ምስ ሰማዕኮ ግን ንቕሩብ መዓልታት እይአመንኩን። ሕልሚ ኮይኑ ተሰሚዑኒ። እስመራ ምስ አተኹ እቲ ሕልሚ ተፈቲኡ፤ ናይ ቡካቂ ተኣገሰ። ከም ደራፋይ አብ ዓደይ ጥራሕ ክኸብር ከም ዝኸለል እርድኢዮ።”

የማን ካብቲ ፈለግ እስመራ አትዩ ቦኸሪ ምርኢቲ ዘርእዮሉ እዋን አትሒታ ክጻብ ዕለተ-ሞቲ ፍቕሪ ህዝቢ ከይተፈልዮ፤ አብ ዓውዲ ስነ-ጥበብ ዕዉት ኮይኑ ወጽዮ። አብ ህዝባውያን መድረኻትን ለይታዊ ትልሂታትን ብዙሕ ምርኢታት አቐረቡ። እቲ ዘገርም ድማ፤ ከዕዕሪ፣ ንዊሕ ሰዓታት ብምድራፍ ድልዮት ሰማዒ ዘርዊ

ሓያል ስነ-ጥበባዊ ምንጭቱ

የማን አብ መላእ ኢርትራ ተቀባልነት እናግዟለን ብምኻዱ መንገድያት ንቅዳሕ እደራርፍኡን እለባብሰኡን ከዘውትሩ ጀሚርኩም።

“መብሔትኦም ደረፍቲ ንሓይ ክሊ ዕድመኹም ዘሓገሱ። ገሊጻም ነቶም እብ 60ታት ዝሰሩ ሰባት፡ገሊጻም ዝሊ ሕጂ ዘሎ መንኸሰይ፡ ገሊጻም ክላ ነቲ እብ ሰውራ ዝበረ። ናይ የማን ፍሉይነት ገን እብ ኩለን እተን ዕድመ ፍትውዮም ዋላ ነቲ ንእሽቶ ቆልዓ የማን ባርያ ትፈትዎ ዲኻ? እንተልካዩ ‘እወ!’ እዩ ዝበለከ።”

ግድት ሃብቲ

“የማን አብ ስነ-ጥበብ ዝገደፍ ዝሆነ ኣዝዩ ዓሚቶን ሰፊሕነቱ። የማን ንቅዳሕት ምስ ግንባራት፡ ነቶም ግንባራት ምስ ዳኤራዎት ኣራኸሙ ዝኸደ ጋግ ዘይብሉ ደራፋይዮ።”

መም/ኢሳቕ አብርሃም

“ካብ ባሪቶን ከሰብ ሶፕራኖ ዝኸይድ ድምጺ እሎ። ገሰማ ከብሉ እቲ ኣዝዩ ፍሉጥ ተፍር ዝበሃል ብግዕጊ ፍትወ ዝኾነ ባህርያዊ ድምጺ እሎም። በሃርዮ! እብ ስነ-ጥበብ ሰር ካብ ዝሰይደ ሰባትዮ። ከም የማን ዝኣመሰለ ካድር ናይ ስነ-ጥበብ ንምፍራይ ብዘኸፈ ገዢ ከወሰደልኩም ብርገጽ መቻልብቲ ጠፊኦኒን ተገዲቦ።”

ድምጻዊ በረኸት መንግስት-አብዛ

“የማን ኣርእሰቲ እንተፈልዩ ንምግምገባ ገዢ ኣይወሰደሉንዮ። ሓንቲ ናይ ሳህ ደርፊ ሂሰዮ ኣዝዩ ተሓገሱ። እብ ኣደማምጽኦ ልክዕ ኮም ሳህታይ ደረፍዮም ንኸሉ ሰማዒ ቋንቋ ሳህ ኣዕ ጊብዎ።”

ማእመ-ድ ዓብደላ ክሓና

“ሰምዒት መዘቃ ሰርጽዎዮ። ዋላ ከዛረብ ከሎ ብቲምፖዮ ዝሃረብ።”

ረዘን ሃብተ

ጊታሪስታ ዘመን ባንድ

“ናይ መዘቃ ማእከል ገሩ ሰባት ከምልምል መደብ ኮም ዝከበር ኣዕለሉኒ።”

ገርማይ ሚቸለኮትሰ

“ዓቕምታቲይ እብ ዘፍቅደለይ ግዜሰ ምስኡ ሓደ ዓቢ ሰራሕ ክሰርሕ እሓሰብ ነይረ። እብ መውዳታ ኩሎም ሀብባት ደረፍቲ ዝመልእዎ ሓንቲ ኮሌክሽን ብሓዲሽ ቅዲ ናይ መዘቃ ገርና ክንሰርሕ ኣብ

ውዕል ክንገለጹ ንሰማግዕዕ።

‘እኔ ይገይሽ ሰለ ዘለኹ ንዓይ ቅድም ዕድል ሃብኒ። ድምጺይ ጥራሕ ተረጸልካ ክኸይድ፡ ድሓር ነቲ መዘቃ ኣረንጅ ትገብር። ብተወሳኺ ምሳይ ብኸመይ ክትሰርሕ ትደሊ?’ ይብለኒ። እኔ ‘እብ ዓለም ዓበይቲ ደረፍቲ ዝቐርጽዎ World music ካሲት ኣሎ። ከም ዘመን ዝመሰለ ናትካ ደርፊ ክላ ኣወልቲዮም ንመሳሕ ህዝቢ ዓለም ዝትገነፍዮም ሰደተኛ ትብል ደርፊውን ከምኡ፡ ሰለሲ ከምዚ ማዶና ሆሊደይ’ ኢላ ዝደረፈት ንስኻውን ዝሰን ደረፍታትካ ብእንግሊዝ ብግረብ ወይ ብኻልካ ቋንቋታት ተርጉምካ ዘይትሰርሕ?’ ይብለሉ። ንሓሳባቲይ የድግኹን ይቐሰሉን።

ሰዓት 8:30 ከመጸኒ ቆጶራ ንገብር። ናይ ንግሆ እኒ ይጸልኒ ሰለ ዘሎ ብዙሕ ክንቀሳቐስ ኣይገብርኩም ክገይሽ ሰለ ዝኾነኩ ግን ግድን ከመጸካ እዮ። ኢሉኒ ተጸብየዮ። ብቐጸርኡ ኣይመጸንን። ንምሽቲ ሰዓት 6:00 ሞይቲ ሰግዒ። እኔ እታ ናይ መውዳታ ድምጺ ዘይምቕራጻይ ናይ ብሓቲዮ ዝሰምዓኒ እታ ድምጺ ክትቐረጽ ነይርዮም ንታርብ ምኾንኩ እተን ክቐርጸን ሓሰብ ዝበረ ደርፍታት፡ ሓፃር ገርኪ ሰግዒ ብወረን ተፋላሊና ዲና ዝብላ ናይ ፈለማ ደርፍታቲ እየን።”

በንድም ዘሳርዖስ

ቤት መዘቃ ማዶካ

የማን ብርዕ ከይጸንቀቐ ዘምኡ ከይጸንፈፈ፡ ክራርን ጊታርን፡ ብርዒን ወረቐትን ካብ ጥቕኡ ከዮርሓቕ፡ ገና ብዛዕባ እታ ሻብዓይ ዓመታ ዘኸበረት ሃገሩ እናሓሰበ እንከሎ እዩ ብሃንደበት ተፈልዮና። ከምታ ናይ ፈለማ ደርፊ “ሱላ” እናበለ ብትካዜ ንሃገሩ ዝደረፈላ እታ ናይ መውዳታ እብ ቅድሚ ህዝቢ ክቐረባ ደርፊ እውን እናነብዮ ኣዚምዎ-ሰገናይ! ዛ ብ20 ሰነ-1997 እብ ከተማ ከረን “ሰገናይ” ኢሉ ንከወሊትና ዝደረፈሎም ደርፊ ግን መደምደምታ ኢሉ ኣይመረጸን። “ደጊም ይኣከል” ኢሉ ምስ ሞት ኣይተቐጸረን። ስነ-ጥበባዊ ስርሑ ከበርከት፡ ኩንትራት ተፈራሪሙ ምርኣት ከርኢ ወጻኢ ሃገር ክኸይድ ኣናሓሳ እዩ ተቐጽየና።

የማን ዝሓደጎ ዕዳ ግን እብ ዝባን ኩላትናዮ ዘሎ። ነቲ ዝገቡን ዝከበረ ስነ-ጥበባዊ ስርሓት፡ የማንታት ኮይንና እብ ማዕርፎኡ ከክብጽሑ፡ ካብቲ ጃሕ ጃሕ ዝብል ምንጫ፡ ማይ ስነ-ጥበብ ቀዲሕና፡ ሓደ የማን ዘይከነ ኣላላፍ የማንታት ንምፍጣር ምስቲ እብ መቐብር ዘሎ የማን ቃል ኪዳን ክንገለግርን ማእከላ ክንፍጽምን ይግባእናዮ።

የማን ከም ሃገራዊ

ገርግ ተክል (አገሮ)

ሃገራውንቱ ከዘንቱ ተባረሰ። ንሰባት ውን ተወኪሰ። ቀዳሕክ ዘይ ው-ዳእ ባሕሪ ክይነ- ረኽዞዮ። እየናይ ወሲጾ እየናይ ክገድፍ፣ በየናይ እትዮ በየናይ ክወድእ፣ እየናይ እቐዲመዮ ሃ ዮ ናይ ክትርፍ ሓርቢ ቲኒ። ሃገራት ምቀሳል ክይነኒ ነብሰይ ገቲኦ። ግንክ እይቀሰንክን። ሽቦ ሽእዮ ሰለምንታይ ካብ ባሕሪ ብጭልፋ ጨለፈ ዘይትርኽ እለ ገወሳ ንኩ።

“በዙሕ ክደርፍ እምበር በዙሕ ክገረብ እይክልልንዮ” እሉ ባርያ እብ ሓደ ናይ ቃል መጠይቕ ኢጋጣሚ። እወ! ቃላቱ ውሑድ ሚዛኑ ግን ክበድ። ስርሑ ስቲር ጠባዩ ውን ህዳእ። ክብኛ ለዋህ ግን ከእ ረዚንዮ። ስለ ዝኾነ ብቐሊሉ ምስጢር ክትፈልጠ ዝከኣል እይኮነን።

ባህሪ ወዲ ሰብ ንምጽናዕ፣ ዘለምን ዝክበርን ክኣለትን ሓይልን ንምግልጽ፣ ናይ ሰነ-ልቦና ዓውደ-ፍልጠት ኪኣል ክይነ ውሽጠን ውሻጥኡን በርቢኒ እብርክቶኡ ክገጸባርቶ ብዘይምገኣልይ ይኣዝን። እንተ ንዓይ ግን የማን፡-

ቀጠን ነይሩ ሸገይ
ለዋህ ነይሩ ክብደይ
ደምኢ ነይሩ ወነይ...ባርያ!
እወ! ደምኢ ስቓይ ነሩ ቃገዛ
ደምኢ ቃልሲ ነይሩ ተሳፋ
ደምኢ ስምረት ነይሩ ሃለታ
ደምኢ ናጸነት ነይሩ ደለታ
ደምኢ ለምፋት ነይሩ ህገጸ ባርያ!

ባርያ ገና እብ ንኡስ ዕድሚኡዮ ብዛዕባ ሃገርን መምክላትን ክግንዘብ ጀሚሩ። ስለ ዝኾነ ቦኸሪ ደርፋን ቦኸሪ ማእሰርቱን ብሓደዮን ተወሊደን። ምኽንያቱ ብምስ ክብል ከሎ ብሃገራዊ ደርፍታትዮ ተለምዖ።

ካብተን ቀዳሞት ደርፍታቱ “ሉላ” “ጌል ሃገረ ሰብ” ዝብላ ሃገራዊ መልእኽቲ ዝኣዘላ ክብራ። ዚ ዘስተብሃለ ጸላኢ ገና እብ መድረኽ ከይደየበ ክቆጽዮ ብማእሰርቲ ተሰሃሎ። ደምኢ ባርያ ግን ድሮ ከም ሓያል ባርዕ እብ ኩሉ ተላብዖ። እብቲ ግዜቲ ድሮ ብምስጢር ምስ ተጋደልቲ ይራኸብ ከምክእሪ ናይ ቀረባ የዕሩኹቲን ስድራቡቲን ይገልጹ።

የማን ብድምጹ እናተፈልጠ ስለ ዝመጸ እብታ ፍልጥቲ ማእበር ማትኣ ተጸንበረ። ሓደ ግዜ ምስ ማትኣ ኣዳሰ ኣበባ እብ ዝኸዳሉ ደርፍታቶም ቅድሚ

ቀጸለ እብ ገዛኛ መጸኢም ሕሹኽ ዝብልዎ ሰባት ነይሮም። ንኹሉ ሰብ የዕሩኸተይ ስለ ዝብል ግን ብልክዕ ናይ ክብኛ ክትፈልጠ እይክልልንዮ።

ሓፍቲ
ባርያ ሻራን እድልዎን ዘይብሉ፣ ብዘበርክቶ ዘይጀሃር በዓል ፍሉይ ባህርን ልቦናንዮ።
ወ/ሮ ኢትዮጵያ ንጉሰ

ምርካት ምቕራቡ አቅዷል። አብ ሳንሱር ከቐርብ ነይርዎ። እንተኾነ አብ አዲስ አበባ ትሕዝቶ ናይቲ ደርፊ ስለ ዘይተረድእዎ ከም ዘለዎ ከቐርብ ተቐብሎም። ከም እንበሳ በረኻን ካልእን ደርፍታት ከአ እቕረቡ።

ብደርፊ ጥራይ ዘይኮነ ህዝቢ ዝጸልዉ ዝነበሩ አለባብስእም'ውን ናቲ መልእኸቲ ነይርዎ። እቃውማእምን እኮዳድንእምን ፖለቲካዊዮ ነይሩ። መብቀኛታት ቀይሕ ካምቻ ምስ ሰማያዊ ሰካፍ። ደረፍቲ ኸአ ሰማያዊ ካምቻ ምስ ቀይሕ ሰካፍ ብቀጠልዮ ሕብሪ ማትእ ዝብል ዝተጻሕፈ ገርምዮም ዘርእዩ ዝነበሩ። ሽዑ ግን ብዘይካ ትርጉሙ ተረዳእዎ ብዕልልታን ጨብጨባን ዝቐበሉም ዝነበረ ኤርትራዊ፣ እምሓራሲ እይተረድእምን። እወ! ከም “እንበሳ በረኻን” “ከመዓልካ ሓወይ ወዲ ዓደይን” ካልእን ብምድራፍ ህዝቢ አዘናጊዖም ጥራይ ዘይኮነ አገዳሲ ትምህርቲ እሕሊፎም ንአሰመራ ተመልሱ።

ካብ አዲስ አበባ ምስ ተመለሱ ተመሳሳሊ ምርካት አብ አሰመራ ከቐርቡ መደቡ። ሽዑ'ውን ትሕዝቶ ደርፍታቶም ንሳንሱር ከቐርቡ ነበርም። ወላዲታ ግራ/ገብረሚካኤል (አቡኡ ንዮማ) አባል ናይታ ሳንሱር ትገብር ጉጅለ ስለዝነበሩ፣ ነቲ ተሓፋፊ ዝበልዎ ንኸአልይዎ ምዓዲዎም ብፍላይ ከአ ነታ “እንበሳ በረኻን” ትብል ደርፊ የማን። “ቆሩብ ተራራ ስለ ዘላ ከተእስረኪም ትኸአልዮም ከትመሓየሽ አለዎ።” በልዎም የማን ትቐብል “አብ ባሕሩም ብዘሕለፍዎ አብ ዓይኖም ከንደርፈሎም ቀንኛ።” በሉም። ሳንሱር ምእንቲ ከትሓልፍ ነቲ ተሓፋፊ ዝተባህለ ትሕዝቶ ቀይርም አብ ሳንሱር እቕረብዎ። ንጽባሓቲ የማን አብ መድረሽ ከደርፍ ምስ ወጸ ግን ቦታ ቐንዲ ደሪፋ። ግራ/ገብረሚካኤል እታ ሽዑ ዝነበረት ህምት ክጠከርዎ ከለዉ። “እቲ ዝተኸልከለ ደርፊ ምስ ደረፋ ከም ዝእሱሩ አይሰሓትክምን። ብቐደመ'ውን ዝጠገሐ ደርፍታቶም ምስ ፖለቲካ ዝተሓሳሰርዮ ነይሩ። ኩሉ ግዜ ምስ ተሻቐልኩየ። ካብቲ ዝፈራህኩም እይወጸእኩን ተአሲርም። አብ ፍርዲ ንኸይብጽሕ ላዕልን ታሕትን ኢልና። ነቲ ሽዑ ዝነበረ ፈራዳይ ከአ ረኸበዮ።”

ወ/ሮ አዛብ (አዲሱ) “ሰብአይ መሓዳይ እምሓራይ ፈራዳይ ነይርምኒ። የማን አሲርዎ፣ ገብ ግበሩልና ተዛሪቡሉ አለ ለሚኹም። ሕራይ ኢሉም ከይደም፣ ነቲ ኮሎኔል ረኸቦም። ንሱ ተቐብሎ እታ እንበሳ በረኻን ትብል ካሲት አሰማይዎም። ምስ ሰምዕዎ ሰብአይ ከጽሰሉ ደልዮም። እሞ ኸመይ ገርካ ደአ ዝሊም ብዋሕስ ከተወጽእም ኢሉም። ተመለሲም ደዊሉም ለይ ተቋይቐምኒ። ወድኸ. ባዕልኸ. አእሲርኩየ። አንበሳ በረኻን ጸሓኢ ዝቐርጽ ዝብል ደርፋ፣ እታ ካሲት ከአ ከስምዓኪየ። እንተ ዋሕስ ግን ተኸልኪሎም የም። ንፍርዲ ከቐርብዮ ኢሉምኒ።”

ሰው-ት የማን

እኔ ኸአ እንታይ ከተሰመራዲ! ንስኹም ብካሲት ሰሚዕኩየ፣ እኔ ግን አሸሓት ህዝቢ አብ ዝተእስበሉ

አብ እድዮን ሰግሎ እንድላለን አይደረገን አይባልኩን ግን ካግዝም እያ ዝበልኩኹም ካብ ሕጂ ሃዳው ግን ግደናም ካብ ተውጽኦ ኣለ ብወሃኒ ተፈላሊናህ”

መውጺኦትኦን ኣብ ምንታይ ዓለብ? ስድራቤት የማይ ወይም ኣብ ፍርዲ ንኺይቀርብ ኣቐዲሞም ነቶም ፈራዲይ ለመንምም። ምክንያቱ ኣብ ውሳኔ ፍርዲ እንተተበጸሉም፣ ፍርዶም ፍልጥቲያ። ወላ ሞት ክብልዎም ይከኸሉሎም። ፈራዲይ ዝከኣሉም ተኣጋጊጠዎም። የማይ ኣብ ኣጻር ፍርዲ ንኺይቀርብ ነቲ ነገር ብቐጻራታት መጠየቦም። ድስሪ ነይሖ ከላል ብዋሕስ ከም ዝወጸእ ተገብረ። ስርዓት ሃይለማርያም ወዲቐ ብደርጊ ተተካህ። ዳ ስድል ተጠቐሙ እቲ ፈራዲይ ነጻ በሎም። ወላዲቲ ወ/ ሮ ኣብብ ነግሞንን ብጸቲን ኣቐዲሞም። ንሚዳ ከወጹ መደብ ነይርዎም። ንዝተዋሕሰዎም ክቐቐሱ ከብሉ ግን ክሳብ ለውጢ ጸኒሑም። ብምባል ነቲ ግዜ ይዝርእ።

ግእሰርቲ የማይን ብጸቲን ግን በዚ ጥራይ እየብቐህን። ኣብ በይኑ ግዜን ቦታን ብተደጋጋሚ ይህደኩኒ እንተጸሎ- ዝደለይዎ ካብ ምድራፍ ግን ድስር ከምዘይባሉ ናይ ቀሪባ መሳርሕቲን ኣዕሩኹቲን የዘንትዉ።

ንኣብነት ኣብ መርሓባ ከዋኹብቲ ከለዉ ክሃድንዎም ምስ ደመሩ የማይ ከምዚ ኹብል ደሪፉ።

ዓቢ ሰገን ዓቢ ኣህዚ
ንእሹ ሰገን ንእሹ ተላህዚ

ኣስትርፍግስትስ ናይ ጠፈር መርመርቲ
ድታስ ከለላም ነም ከዋኹብቲ

ትርጉሙ ኹእ ኣስትርፍግስትስ ከም ጸላኤቲ ከዋኹብቲ ባዕሎም መርሓባ ከዋኹብቲ የም። ኣብቲ ግዜቲ ኹእ “እቶም ኣሙሽተ ፖለቲካውያን” እናተባህሉ ይፍላጡ ክበሩ።

ባርያ ግን ፍቕር፣ ስኒትን ኣልዮትን ዝመልእ ለዋህ ሰብ ጥራይ ኣይነበረን። ጸኑዕን ተባባሪን ነይሩ። ነቲ ኹሉ ዘንጸላልዎ ዝነበረ ኣደጋታት፣ ብልዑል ትዕ ግስቲ ተጻዊሩ ወኒ ዘበራብር፣ ንግዳሲ ዘተባብዕን ንመግዛእቲ ዘውርን ደርፍታት ከይተጻህሉ ቐጸሎ ገለ ካብኡ።

- * ወደባት ዓደይ
- * ጥንታት ብገንኽ ብትርጅ ዓይይቲ
ቀጂ ይኹን ሸኸፍ ቆላዓ ምስ ለበይቲ
ኣገራብና ነጂዱ ከሉ ምስ ኣቐጸልቲ።
- * ኣወይ ኣንታ ዓጃ ዓርኪይ ኣንታ ዕይ
በረኻ ዘይትወጽእ ከራግት ኪይነገደ።

ደርፍታቲ ኣብታትን ስንጭርታትን ሰንጠቕኔ ኣብ ማዕጸ ነፍስ ወከፍ ስድራቤትን ኣለህን ነፍስ ወከፍ ሰብን በጽሖ። ብኡ መጠን ምክትታል ጸላኢ ተረረ። ሕረድ፣ ቅተል ዝብል ኣራጂታዊ ዕላማኣም ተተግበረ።

የግን ምስ ኣቶ ወልደአብ ወልደግርግምን ገይሮም ኣርትራውያን ስነ-ጥበባዊታትን ኣብ ስይት

የማን ንግድ ጥራይ አይኮን ተጋዳሪ። ሰባትውን ንጉሥ ደራሲ አተባብረው።

የሌፍ ሃይለ

የማን ብሃንግራዊ ደርፍታቱ ህዝብ ዘንቀሳቸው አብ ሕብረተ-ሰብ አገዩ ዝጠለቅ ህቡብ ስነ-ጥበባዊ።

ወናም ድምጻዊ በረኸት መንግስት አብ

ሓደ ካብቲ ሃጽ አባሉ ንሚያ ዘሰለፈኒ ደርፍታት የማን አብ 1975 እ.ቤ ነሩ።

ተጋ/ ምንያ ተኸላ

ባርያ ሓደኛት ዝፈቲ። አብ መንጎ ዓባይት መንእሳዎትን ጽልጽል ኮይኑ ዝጠምር ዘመን ብሙሉሉዮ።

ድምጻዊ ኢድሪስ ሙሐመድ ዓሊ

የማን ባርያ ዝጠግታቲ። ንቅሓትን ሕልናን ዘበራብር ሓያል ሃገራዊ ደራፋይዮ።

ወ/ሮ ሶፍያ ኢብራሂም

ዝበዝሐ ደርፍታት የማን ሃገራዊዮ ነይሩ። ስለ ዝኸነ ህዝቢ የፍቅርን የኸብርን።

መምህር ኢሳቅ አብርሃም

የማን ካብ መጻወድ ያላሊ ወጸኡ አብ ጥሪ 1975 አብ ተ.ሓ.ኤ ተሰለፉ። አብ ባርካ ቀጪም ዝተባህለ ቦታ ንሰለስተ ወርሒ ወተሃደራዊ ተዓ ሲም ወሲዱ። ከወጹ ኸለዉ ምሉእ መሳርሒ ሙዚቃ እኒ ተማሊእም እንተብሩ ብሰንኪ ኢሊክትሪክ ክሰርሕ አይከለን። ባርያ ግን ብዘይ ማይክሮፎን ይደርፍ ነበረ።

ወተሃደራዊ ታዕሊም ወዲኡ ምስ ጉጅለ ሙዚቀኛታትን ደረፍትን ተመዲቡ። አብቲ ሸቦ ካብ በበይኑ ከርንጎት ሃገርና ተሰለፉ ዝሰለም ዝበረ ሓደሽ ተጋዳሪ። ንፍቅርን ስዒትን፣ ንቅልብን ጽንጻትን፣ ንስምረትን ሓይልን፣ ንጅግንነትን መስዋእትን አመልኪቲ ካብ ልቢ ዘይሕከኸ ደርፍታት የቅርብ ነበረ።

* ናይ መቐብር ብጸተይ በዓል መን ኮን ኢኹም ዘይመውት የለን ክላብ ምግብም።

* ኸሰት ከይመገዉ አደራሾም ምሁላት እፋኒና ካብ ቤቶም ካብ ናይ ዓለም ስቓይ ግን ይሕሸም።

ዝብላ ደርፍታት ገለ ካብተን ሽዑ ዘቅረቡን የን።

እብ ቃልሲውን ኩሉ ሃገር ልመጽን ዝተመዓ ራሪየን አይነበረን። በቲ ጉጅለ ባህሊ ዝቅርብ ዝበረ ገለ ደርፍታትን ተቀሰታትን ብገለ መራሕነት ጀብሃ ብጸቡኹ አይተጠሙትን።

“ንተእኸኩበ ትብል ተቀሳላ ንምርኢት ምስ ቅረበት ጠጠው ክትብል ተብሊናና” ይብል ነቲ ሽዑ ዝበረ ኮነታት ክገልጽ ከሎ ስነ-ጥበባዊ ሱልጣን ያሲን።

የማን ብባህሪ ንዘይዓግበሉ ጉዳይ አሚን በሃሊ አይነበረን። ኸይ ዕንቅፋት ዚ ምስተገንዘበ ከእ ካብ ሚያ ንሱዳን አተወ።

እብ ስደትውን ዛንታ ጽንጻትን ተሰፋንዮ ቀጸሉ። ህዝቢ አተባብሶ። ብሩህ መጻኢ ዘሚሩ። ብሕልፊ ኸእ አብ ሱዳን ሰባት ብዛዕባ ውድባት ይተትሉ አብ ዝበሩ የማን። “እነ ናይ ኩሉ ህዝቢዮ” ኢሉ ይምልስ ነበረ። ብሓቲ ኸእ ኤርትራዊ ጥራይ ይኹን እምበር ብዘይምፍልጋይ የዕቁቦን ይሕግዞን ነበረ። ሽዑ ኸእ የም ሱዳንውያን “እምባሳደር ኤርትራ” ዘጠመቅዎ።

የማን ግን ደራፋይ ጥራይ አይነበረን። ደራፋይን ተቀሳላይን ከም ዝበረ ብቅረባ ዝተዓዘብዎን ዝፈልጉዎን ይምስኡ። አብ 1977 አብ ስዑድያ አብ ዝበረሉ። “ንተእኸኩበ” ትብል ተቀሰላ ደሪሱ። አታዊላ አብ ሱዳን ንዝኮብሩ ስደተኛታት ኤርትራውያን ንምሕጋዝ ነበረ። ቀንዲ ትሕዝቶኣ ንስምረት ተተባብሶ ኮይና የማን ኸእ ብመሳጢ ዜማ የሰንያ ነበረ። አላይ ናይታ ተቀሰላውን ባዕሉ የማንዮ ኔይሩ ገና አብ ምድላው ከለዉ ግን ብጋሊስ ስዑድያ ተታሓዞም።

እቲ ምትሓዝ ሃንደበት ወይ ብእጋጣሚ አይነበረን። ነቲ ቦታ ተቀሰላ ዝሓልፍ መልእኹቲ ተቐውሞ ዝብርም ወገናት ኢድ ከም ዝብርም፣ አባላት ናይታ ተቀሰላ ይገልጹ። የማን ምስ ብጸቱ ተአሲሩ። የማን ብግዝያዊ ሸግር ብቅሊሉ ዝሸገር ሰብ አይነበረን። ብዓንተብሉውን ንውልቀ - ረብሓኡ ኢሉ አይተበገሰን። ስለ ዝኸነ አብቲ ቤት ማእሰርቲ ኮይኑ ግጥምታትን ዜማን የውጽእ ነበረ።

ኸይ ዘረጋግጽ እስኪ አብ ስዑዲ ይኹን አብ ሱዳን ተአሲሩ ከሎ ዘውጽእ ደርፍታት ንመልከት።

* ብዓይይ ርእየዮ ብእዝይ ዝሰግዕኩም ይኸነኒ ኢለ ህቅረብኩም ዓና ኮይኑ ክርሕቀኒ ረኽብኩም።

* አወይ ዘይነበርካን ሽግር መኻፍልተይ
እብ ሃገራዊ ጉዕዞ ንጻይ መግኘርተይ
እንተይ ደላ ካንካ ሕጂ ደርቢኻኒ
ንሲቻይ ንመክራ-አሕሊፍካ ሂሳብኪ።

ናይ ሰደት ሰደትዮ ዘለናዮ ቦታ
አውካ ዘይትረገሰሉ ዘይትህበሉ ሰላምታ
ናይ ዘይሞቱ መቻብር ዘይተጎዕተ ባይታ።

እብ ሱዳን ተላሲሩሉ እብ ዝነበረ እዋን ንምግን
ሰብ ከይበጽሑ ተኸልኪሉ ነበረ። ሽዑ ሽእ ከምዚ
ዝሰዕብ ዜማን ግጥምን ደረሰ።

ንጻና ክርእይ ከበጽሑና ዝመጽና
ምሕላፍ ከለእምም እዚ ርጉም ከልብና
እንሆ መቶሕ እንሆውን ልጓም
ሰብ ከይነከሰ እሰርም ነዚ ጎርጓም።

መዋእለ-ሕሰም አብቂዑ፡ መግዛእቲ ተጸራጉ፡
ድን ተቐንጦጦ፡ ብራህዋ ተተከሉ፡ መሳርዕ ሰግሩ፡
ጸማ እኩብ ደምር መስዋእቲ፡ ሽእ ብሃገራዊ
ክብረትን ናጽነትን ተዘዘሙ። ባርያውን ነቲ
ነዊሕ ጉዕዞ ስነ-ጥበብ ንሸኸሪ ሰወአት ብዘወፈደ
ሰገናይ እትብል ዜማዮ ዛዘም።

ባርያምበላር መዋእለ-ክብር ዕለተ ሞቲ ንቻልሲ፡
ንሰደት፡ ንሰምረት፡ ንመስዋእቲ፡ ንጅግንነት፡
ንናጽነት፡ ንህጻንትን ልምግትን ወኒ ብዘርሰን ማራኺ
ዜማታትን ግጥምታትን አቕሪቡ፡ አተባቢዑ፡
እጸናኒው፡ አበራቢሩን ምሂሩን ነባሪ አወልቲ እብ
ልብን ቀልብን ኩሉ አርትራዊ ገዲፋ ዝተሰለፈ
ሃገራውን ስነ-ጥበባውን ተቻላሳይዮ።

ዓቢ ዳዕሮ

እብ ሰደት እብ ዓዲ ሰብ ዝመስከረሉ
ንጽጉም ዘዕቲብ ንመሕደሪ ዘይብሉ
ንጥመይ ዘበንገል እብ ገዘሉ አጽሊሉ
ንጽመ-እ ዘርዊ እብ ከርሲ እንቢሩ
ንዕሩቕ ህሽድን ዓለባ እመቲሩ
ብዘይ ምፍልላይ ሓገዚ ናይ ኩሉ
ዓቢ ዳዕሮ ነሩ ጸላል ናይ ሃገሩ።

ትግዖ ወልደግርጭም
ግ.ት.አ

ክብር ይብልሞ

ነቲ ፍረ ሰናይ
ነቲ ዘርእ ሰናይ
ዘይፈቲ ግናይ።

ስለቲ ዘይጽንቀቕ ፍቕር
ርህሩህ ከብዱ ግድዳት ዝረሩ
ክብታተኽ ንዝበለ ተሰፋ ዝልቅብ
ክቕምስል ንዝበለ መጸሊ ዘበንብብ።

በዓል ጥርኑቕ ፍናን
ነቲ ጸሊም ኪዕናን
ክብር ይብል እነ... ንዮማን
ግን ከመይ ጌረ?

ነቲ ዘዜሞ
ብብሓደ'የ ዝደግሞ
መንፈሰይ አሐዲሱ ወነይ ንዘበራብረ።

ንምረት..... ንፍቕር
ንሰደት ንባህር
ንናጽነት ንባርነት!
ንዝቕደ ተላህዮ ንዘላሃዮ
ክብር ይብልሞ እነ ንባርያ
ግን ይ- ይ!

ነቲ ከይተመንወ
አመድ ዝተደፍኑ
እብ ብዙሓት ዘዩለውሉ
ህላው ክሱ ዝተኸልዐ
እብ ልብና ዘራጠጠ
ምስ ደመነብሰና ዝተባሰጠ።

ክብር ይብል፡
እብ ሽዑ በጸሐ ግን...
ንምክር ይሓቶ
“ነቲ ዘይርሳዕ እምባ
ብኸመይ ይክብር?”

ባባ ኪዳን
18 ሕዳር 1998

ሽዑ አስመራ ዓቢ በዓል ንምሕላፍ ውራይ ምጽብባቻ ደ ትዝብር ነፊ። ዓንድታት አለትሪክ ብወልዕ ጥናሕ ዝብሉ መብራህታት ወይም ንርእይእም ብገበርዕ መስታታት ንልቢ ተቐማጦአ ሰለቦምዮም ቀንዮም።

መላእ ሀዘቢ ኤርትራ፣ ነቲ ድሕሪ ሚእቲ ዓመት ብስም ናቕፋ ዝጸዋዕ ባጠራ ንምጽንባል አብ ውራይ ሸፈትፈቱ እድሂቡ ነበረ። በንጻሩ “ከድኩ” ዝብል ውላድ ከምገብረ ግን እየስተባህለሉን። ባጠራ ናቕፋ ካብ ሳንዱቕ ከወጸእ እንከሎ፣ የማነ አብ ሳንዱቕ አትዮ። ባጠራ ናቕፋ ይመጸና ከምዘሎ ብአዋጅ ፈለጥና፣ የማነ ካብና ከፍላ መዓልታት ይተርፎ ከም ዝበረ ግን ዋሳ ሓድኪ ዘፈለጠ እይነበረን። ከምቲ ጁቡኡ እዕራቕ ጁባና ዘመጠረ፣ ጸገሙ ከኮብሪ ዕድል እይዝነናን። እየተሓመምናየን። ንኣንቲ ፈሪታል ባናና፣ ንኣንቲ ናይ “ከመይዮ ዝገብረካ ዘሎ” ጉጅምታ አብ ዓራት ሆስፒታል ከለኡና። ጨኪኑ የማነ! የማነ ከዛብ እምበር ከውሃብ እይደለየን። አብዛ ናይ መወዳእታ ሕልፈቲውን ንህዝቡ በቕቕዎ።

አብዞን ናይ መወዳእታ መዓልታት ፈነውኡ፣ የማነ ሓሚሙ ነይሩ። ግን ከኣ ሕማሙ ጸይሩ “ተጸለኡኒ አሎ” ኢሉ ቦጨቕ ከይበለ ገና ጥበብ ከፍሪ ናብ ስራሕ የማዕዳ ነይሩ። ቕድሚ ሞቱ አብ ገብራ ሓደት መዓልታት አብ ወጸኢ ምርኢት ከርኢ ንመገኛዮ ሸፈትፈት ይብል ነይሩ። ኩልና ፈተውቲ የማነ ንኣዋሩ የማነ ከፍለየና እዩ አልና አብ እእምርና

ቦታ እይሃብናየን። ነተን የማነ ካብና ዝተሰናቡተለን መረርቲ ግብያት መሳር ሕቲ እቶ ሓዲሽ (ኮረሪ) ብኸምዚ ይገልጸን።

“ይጸልእካ አሎም እንዳ ሓኪምይ ከመደኒ አለየሰ። “ናና ድኣን እይትሸገር ከኒናታታት አለኒ” አለኒ። አብ ደገ ከሰርሕ መደብ ሰለገበር ጋስጋርት ሂበኒ። ነቲ ጋስጋርቲ ኤሓዳሰ ልክዕ ሰዓት አርባዕተን ፈረቐን። ናብ እንዳ የማነ ደዊለ። ሽዑ ብዓልቲ ቤቱ “ኮረሪ ዲኻ?” ትብለኒ እወ ምስ በልኩዎ። “በል የማነ አብ አደይ ይዓርፈኒ አሎ። ቀልጠናካ ምጸእ” አለኹ። ብኡንብኡ ታክሲ አልዓለ ብጉያ ናብቲ ቦታ በጸሐ። ገዮን ደገፈ አብ ሳሎን ኮፍ አብለዮ። ሽዑ መጀመርያ አደይ አብ እፋን አብ እፍልቡን ገረዮ። ትንፋሱ ምስ ሰኣንኩ ልቦይ ዕውፍ አሉ። ናይ ፋንዋ ግቢ ይአከል ነይሩ። ንገዛ ርእሰይ ሂወት እይነበረንን። ግን ከኣ እጠራጠር ነይረ። ሞይቲ ኢላ እይቀበጸኩን። እቲ በዓል ታክሲ ሰብነቲ ርሱን ሰለዘሎ ሆስፒታል ዘይንወስዶ? ይብለኒ። ትንፋሱ ተሓበላይ ትኸውን የድሕንዎይ ይኾኑ ዝብል ሓሳብዮ አብ እእምርይ ኔሩ። አብቲ ሆስፒታል እቲም ቀዳማይ ረድኢት ዝጸኑ ሓኪም ከሎም ተጓይዮም። ዝፍተን ፈቲኖምሎ። “ደንጉኹም! ዋሳ ሓንቲ ከንገብር እይንኸለልን እና ዓራፋዮ” ምስ በሉኒ ነፍሰይ ምቁጽጻር ሰኢኒ።”

ሕልፈት የማነ ምስ ተሰምዖ፣ ነፍሱ ከሉ ኤርትራዊ አንቀጥቕጣ። ናብቲ ኮኸብ ዘውደቐ መቐብሩ ዓገን።

ሰነ-ገባባውያን ንመላርሕቶም የማነ ብኸብሪዮም እፋዝዮ

እቲ ህዝቢ ከም ካብ ዝተፈለገ ገርዕታት ዝቐለ ውሓዚ እብቲ ገፋሕቲ ገደፍታት እስመራ እዕለቕሊቕ ነበረ። እልቢ ዘይርከቦ ህዝቢ፣ ነታ ሬሳ የማነ ጽዕና ዝክረት መኪና እናተኸተለ ኣይሂ ይነበዕ ነይሩ። ኣስመራ ድሕሪ ናይ ኦቶ ወልድኣብ ወልደማርያም ስነ-ስርዓት ቀብሪ ዛጊት ከምዚ ዝእመሰለ ንዝነበ ዘዕልቕለቕ ቀብሪ ርእያ ኣይትፈልጥንያ።

ቀብሪ ናይ ሕልና ግቡእ'ዩ። ሰባት ናብ መቓብር ዝውሕዙ መኖቲ ብሰጋ፣ ብዕርክነት ወይ ብሞያ መቓርቦም ምስ ዝኸውንዩ። ሰለዚ ኣሰባምን መምዮምን እዮም ናብ መካነ መቓብር ዝገቡዩ። የማነ ግን እዮም ከተሰቡን ከመምዮን ዝኸለሉን ጥራሕ

ገለ ካብ ለሰ-ሰልጣን ኤርትራ ኣብ ስርዓተ-ቀብሪ የማነ

ኣይኮነን ቀበሮ። እዮም ኣምዑት ዘይቆዩ ህጻውን ትን እዮም ኣእምሮኦም ዝተዘናበሉ ናይ ኣእምሮ ሕመማትን ከይተረፈ፡ “የማነ ናብይ ትኸይድ ኣለኻ?” ኣለውዮ። ኣብ ጥቅ ዘለምን ጽልእ ሽጻ መዓልቲ ገሊጾም። ምስጢር ሞት ኣብቲ ግዜቲኣ እዮም ፈሊጦም። “ወዲ ኣንበሳ ከመውት ቅብር፡ ኣንበሳ ከመውት ግን ዓዲ ውዓል” ዝብል ምሳሌ ኣብ የማነ ኣይሰርሐን። እዮም ብትኳቦ የማነ ሃጢራ ዝክረት ቁርባብሽእም ትዓርቕ ከም ዘላ ዝተረድኡ ለማና፡ እዮም ጉንዖ የማነ ዝለመዱ ድኻታት፡ እዮም ናብ ጸሓይ ገጸም ዝገበገቡ መንእሰያት፡ ነጸላ ሓዘን ተወንዚፈን መጥለን እናተለለወ ዘልቅሳ እናታት፡ ወዮ! ወዮ! እናበሉ ዘሰቑንፋሩ ሽማግሌታት... ኩሎም ንየማነ ደልዮ። ሓንቲ ደገ-ዓ ምስቲ ብኩሕ ንብዓት ቀብራይ ትዝ ኣለትኒ ኣብዛ ጥንታዊት መልቀስ ንየማነ ኣእትዮ ኣነውን ብግደይ ክነብዓሉ።

“ቤት እስመራ ብኸያ ዕበዳ
ቤት ኤርትራ ብኸያ ዕበዳ
ዓይኒ ጸሓይክን ለ-ሚያ ከይዳ
ከም የማነ ኣበይ ከይትወልዳ፣ ኣበይ ከይትኸብዳ!
ዓቢ ዓዕር ለ-ሚ ተሰሊዑ
ዓቢ ጎቦ ለ-ሚ ተገሚዑ
ጸንፍፋ ገብዓትኩም ናይ ሓይለሰኹም ገብዑ።”
እዚ እምባ ከግማዕ፡ እዚ ዓቢ ዓዕር ከሰላዕ እንከሎ፡ ኩሎ እቲ ኣብ ትሕቲኡ ዘጽልል ዝነበረ ህዝቢ

ኣእቕብቲቡ። ከምቲ የማነ ናብ ሃገሩ ክላቲ እንከሎ ሚያዝያ 1994 ዕለት 23፡ ሰዓት 1 ናይ ለይቲ ኣብ መዓርፎ ነፈርቲ ማእለያ ዘይብለን መኪናን ሰራዊታ ነቲ ብርቲዕ ቁሪ ተጻዊሩ ብምዕሩግ ኣቀባባላ ክሳብ ቤቲ ዘሰኦ፡ ኣብ መካነ-መቓብር ከጉዓዝ ከሎውን ከም ጸጸ ዝምብዝሉ ህዝቢ'ዩ ኣፋንዩዎ።

የማነ ናይ ሓንቲ ስድራ ወይ ናይ ሓይ ዞባ ብጽሒት ኣይኮነን። የማነ ብርግጽ ኣብ ናይ ነፍሲ ወከናና ውሻጣ ዝነበሮ ብጽሒት ኩሎ ኤርትራዊ'ዩ። ኣሰከራን የማነ ኣብ መካነ መቓብር ሓርበኛታት፡ ኣብ ኩተማ ኣስመራ ይቀበር እምበር፡ ብመንፈስ ኣብ ኩሎ ኤርትራዊ ዝነበሮ ኣብ ውሽጥን ወጻእንዮ ተቐብሩ። ሰለዚ ድማ'ዩ ሓይ ንሓይ ከበጽሖን ከጸናንዕ ን ዘይክኣለ። ከመይ'ሲ ኩሎ ሕዞንን ዘጸናንዮ ዝደልንዮ ነይሩ።

የማነ ሞይቲ። ናይ ብሓቂ ግን የማነ ሞይቲ ድዩ? እዘን ቃላት እዚኡን ተስፋን ትዝታን እዩን ዘፋራርቓልና። ቡቲ ሓይ ወገን የማነ ዝሞተ ኹይኑ ኣይሰምዓናን። ምክንያቱ፡ እቲ ምስ ግዜ ዘይሃሰሰ ሰዊት ደርፍታቲ ምስ ዳህሰሰና ህላዊሉ ንግንዘብ። በዚ ድማ ኣዳዕዳዕና “የማነ ኣይሞተን!” ክንብል ንኸለል ኣና። ግና ኣዲንትና ስጋኡ ተገዲዞ ኣብ ኣፍ መቓብር ከትንቆት ምስ ረገደ፡ ከም ዝሞተ ኣሚንና። ንየማነ ርሕ ፈጠርና ከንመልሰ ተጸቓቂጥና።

ካብ አእላፋት እልፊ

በጃ ቆራ-ክዳን
 በጃ ጸሓይ-ጽላል
 መድሃኔ - ፈውሲ ሕማም
 ካብ አእላፋት እልፊ - ሓደ ነይሩ የማን።

ፈውሲ ዓጸባ - እኸለ ማይ
 ፈውሲ ጸልማት - ወርሐ ጸሓይ
 መጻኛንዲ - ዝሓዘነ ልቢ
 ሓደ ነይሩ የማን - ካብ አእላፋት እልፊ።

ከም ዓይኒ ከም እገኒ - ምስክር ሓቲ
 ከም ለውሃት - ልክዕ ርግቢ
 ከም ቆራጽነት - ጽኑዕ ዕርዲ
 ሓደ ነይሩ የማን - ካብ አእላፋት እልፊ።

ከም ታሪኽ - ዘይበርሰ ቅርሲ
 ከም ምድረ ገነት - ዘየጥቅዖ ነቕጺ
 ከም እምባ - መጻግዲ
 ሓደ ነይሩ የማን - ካብ አእላፋት እልፊ።

ከም ምብሳር - ዑፍ ሃርሃረት
 ከም ምርዳእ - ጸዕዳ እኸለ ማለት
 ዓንዲማእከል - አቦ ምሃብ ልግሲ
 ሓደ ነይሩ የማን - ካብ አእላፋት እልፊ!

ሃይለ አርአያ

ፈለግቱን እንታይ ይምስክሩ?

መካን ኪና

...ነቶም ቀደም አብ ሱዳን ኮይኑ ብገንዘብን ብጥበብን ንወጻእ ከሸፍ ገዛገዞም ሰባት ዋላ ሎጊ ድሕሪ ናጽጎት ከኢኻም ተዓዘቡ።

“እንታ ሎምስግ ንሳም ይኣግቡኹም ቆልዑ ገለ ነገር ግበረሎም” እንተብልኩም “ኣኔ ንደቀይ ትምህርቲምገር ገንዘብ ኣይገድፈሉምንዮ ይብሉኒ ነሩ። ንኣያላይ ወለዲ ናይ አብ ሜዳ ዝተሰውኡ መተዓብይቲ፣ ገዛ ገዛ እናኸይ ከኢግዛ እርእዮ ነረ። እቲ ዝገርም ግን ከዘበም ከሎ ኣየርእየኝንዮ። ይዘብረኒ ኣይ መዓልቲ ኣመብተ ሽሕ ሓዘ ርእየዮ ድሕሪ ገለ ሰንታት ግን “ገንዘብዮ ሰዮ” ኢሉ ኣተቲኒ። ኣኔ ደንጽዮኒ። “ምንታይ ከምኡ ትገብር ቁሩብ ንግኻ ዘይተ ትርፍ?” ኣለዮ። “ሰልዲ ተኸይ ሰልዲ ከመጽእዮ። እምሳኸ ጥራይ ይግበረኻገር እኛብ በል ከዘብ ከግብርዮ” ኣለኒ።

ግርማይ ሚቶልተሳ

...ዋላ ተመባር ከለና፣ የማነ ሕያዋይዮ ነሩ። ካብታ ዘላቶ በጻጸምት ድያ መቐሸሽ ተኸፊሉ ዝበልዕ ተማሃራይዮ ነሩ። ከሳብ ዕለተ ሞቲ ከኢ መባይ እይቀየረን። የማነ ለዘዮ ቀይሩ ነሩ እንተዝኸውን፣ እቲ ዝህብተመ ሰብ ምኹን ነይሩ። ግን ኣይቀየረን። ኣይጻ ብዝርግሕታ ሞይቲ። እዚ ኸኣዮ ካብ ካልኣት ሰባት ፍሉይ ዝገብር።

ጻዊት ሃብቲ
ፍኛ ለለዋይ ቤት ፍርዲ

...አብ ሱዳን አብ ዝበረሎ ግዜ፣ የማነ ኣምሳደር ናይ ኣርትራዮ ነሩ። ባዕሉ ሺዛ እናሰንዐ ንወጻእ ዝሰይዖም ኣርትራውያን ብኣሃዝ ምፍላ ጦም ኣሸጋጋዮ። ብርግጽ ግን ኣማኢት ዘይኮኑ ኣያላይ ኣሸኣትዮም። እታ የማነ ዝሰርኣ ሺዛ አብ ጀርመን፣ ኣሚሪካ ይኹን ካልእ ዓዲ እንተኸይኛ ናይ ብኣቂያ ትመሳል። “አብ ሱዳን ኣምሳደርኩም የማነ ባርያ ዝበሃል” ይብልና ነርም። ኣዝዮ ግን ንኣርትራውያን ጥራሕ ኣይገበረን። ንብዙሓት ኢትዮ ጽዮውያንውን ሓገዙዮ። በፍላይ ሽዑ ብሰንኪ ገበሩት ኢትዮጵያ አብ ልዕሊ ህዝቢ ኣርትራ ይወርድ ብገብረ ግፍዲ፣ ከናትን ደም ምፍላስን ከይ ተጻልወ ንኣያላይ ኢትዮጵያ ያውያን ሺዛ እናሰርኦ ንወጻእ ሰዲዳምዮ።

እዚ ኸሉ ከግብር ከሎ የማነ፣ ዋላ ኣጎቲ ረብኣ ኣይገበርን። ብዮራሽ ኣየገፍሰኝ ግላት ኣይኮነን። ነቲ ሺዛን ካልእ ንመሳርሒ ዝመትም ነገራትንገት ብጥርሑ ስለዘይረኽቦ ንመገዝእ ገንዘብ የድልዮዮ። ግን ኣበጋምሳኻዮ ዝርእ። ኣለካ ደዩ የብልኝ የሰጠውዕላዮ። እንተዘየብልካ ዝኣተካ ነገር የሎን። ብገሰርኡ የሳልጠልካ ዋላ ሃልዩካ እንተኸፈልኻዮ ወን እቲ ካብኻ ዝመሰይ ገንዘብ፣ ነቲ ዘይብሉ ሰብ መግዝእ ትኪት፣ ንብልዲ ደዩ ንኸልእ የውዕሉ።

ገዛኡ መዕንገሊት ጥሙያትን መጽለልን ምኽኛ የርፍዮም ካብ ዝፈልጡዎ ሰባት እኔ ኣይዮ። እታ ገዛ ናይ ኩሉ ኣርትራዊያ። ዝመጽ ሰብ ኣብኣ ይኣቲ። መን ኢኻየ ካብይ መጻእኻየ ዝበሃል የለን። ኣርትራዊ ጥራሕ ኩን። ዓራትካ ንጽፍ፣ መግብኻ ቅሩብዮ። ደገኻ ወዓልካ ምሸት ከምዝኻ ትኣቲ።

የማነ ብባህርሱ ሰብ ከጽገም ደስ ኣይብሉንዮ። ብሰንኪ ልግሎ ጸምፍ ዝሸይፍሉ እዋን እገብር። አብ ሱዳን ከለናዮ፣ ናይ ኩላትና ኣዕሩኽ ገንዘብ ገጽማ ሓዞ ንብሉ። አብ መንገዲ ሓይ ዝተጸገመ ሰብ ምስረኽቦ ነተን ገንዘብ ብምሉእን ይህ። “ሰሚና የማነ ከገበልዕ” እንተብልካክ ወይከ ገንዘብ። “እሂ ደኣ ንሕናኽ እንታይ ከንገብር ኢና?” እንተብልናዮ፣ “ንእኩል (ሸሙ ረሲዎ ለኹ) ስእኒ ረኽቢዮ ሂቡዮ” ኣለና። እንታይዮ ስሞር! “ብቐደሙ ንሕና ኢና ተገረና፣ ንግኻ ንፍቲኡ ኢድ ንዘብ ኢልና ጥሚትና ነዕንገላሉ መንገዲ ሃሰው አብ ምግል ኣቲና።

ሱልጣን ያሲን

.... የማን ፍላጎት ለርታት ጥራት አይዘገዝም። ላዕቤን መጽሐፍን ድካታትውን ይገልጻል። ከባ ሆኑ ቀንጧጧ ጎዕ ሩቅት ዝቅገሩ ፍጡር። እኔ አብ ሱዳን ምስጢር ዝገበር ዝገበር ሰናይ ተግባር ንዘልእኹም አይርሳዕንዮ። ቡጂ ምስር ሰጠ ናይ ምስናዕ ገዝብ። ከንደይ ገንዘብ ምደብክ ነሩ። ንሱ ግን እንተሃብዎት ተቆብሎ ንጥቅሚ ካልእትዮ ዘውዕሉ ነሩ። የማን ንገለልቲ ብገንዘብ ክጥቀሙ አይፈተንን። በንጻሩ ንነብሱ ንዲቶ ንካልእት ክከውቡ ጥራይዮ ጸገሩ።

እዮብ ባይረ

....ምስ የማን አብ ማሕበር ሰነውት እና ተፋሊጥና። ልግሲ ከባ ሸቦ አትሲታዮ ደብዳቤ ንዘገበረሩ ኣብ 1963 ዓ.ም. ንሓይ ዝልግን ምስር ሰብላይ ሓይ ቅርሺ ከተኸባቡ ርእየዮ ንሪመዲ። "አንታ እዚ ደላ ደግዘ ሰብላይ ንድዮ" እንተባልኩም "ድካን ድዮም፤ እዚውን ላይአኸሎንዮ ዓቕመይ ንባ ሰለገኸነት ምስር" ዝበላ፤ ዘርባ ላይርሳዕንዮ። ሓይ ምሸትውን ኣብ ማርካቶ ተራሺብና ብግሩፖ ዮዕልል ኣምሲና። እዮን ሰለገኸክል ንኵላትና ናይ ሆቲል ንሱ ከኸፍለልና ተረዳዳጊና። ሸቦ ንሱ ጥራሕዮ ገንዘብ ነርዎ። ሓይ ሰብ መጻኢ ጸገመዲ ምስ በሎ ግን፤ እተን ዝጸርጸ ዓሳትሎ ሂሎም ከይዱ። "እሂ ባርዮ" እንተባልኹስ "ብቃ ስላኑ ርእየዮ ሂሎ" እንታይዮ ከንገብር ሸቦ ኣንቲ ስር መኪና ነራ ኩልና ተጻፋፋይና ኣብላ ብቅሪ ተቆሊጥና ሓሊናና።

ቀንዲ ገግን ዝከሰር ግን ኣብ ሱዳን ዝጸረዎ ነዮ። ፈለማ ንሱዮ ተቆብሎ፤ ኣብ ገዘኡ አለትዮ ኣዕ ቅላቲ፤ እንዘርኢ እንዳ ኣምሳይር ንዕናይ ከዘሃል ከሎ። ገዘኡ ናቲ ጥራሕ ላይኮን ነሩ። ኣብሎ ልዕሊ ሰላ ሰባት ንድቅስ ነርና። ዋላ ስርሐ ከመይ ንራ ይሰርሕ? ብሰንኪ ኣብቲ ግ ምድቅስና፤ ኣብይ ከይኑ ይገገምን ዘማ ዮውጽእን ይገርመናዮ ነሩ። ንመን ከባ ካልእ ትፈልዮ ጸብቅ ገረ ዝፈልግ ነገር ወዲ ዓይይ ወዲ ንደብይ ዝአምሳለ ፍጹም አይአምሉንዮ። ንዕሉ፤ ንሰኻ ጥራይ አርትራዊ ኩን ሓዉ ዘመዳ ኩሉ ኢኻ።

እዚውን ደባግ ዘለገት ራይግካ ለፍተቱቡ

ኣብ ቀብሩ እታ ናይ ልህዎና ጠባይ ነናታዕ እናመጸት ኣብኮዮትኒ። 'ባርዮ ንሰኻ ርቀሰኻ፤ ድካኽ እንታይ ከበልዕዮ?' እሎ ኣንባብ ምስ ልቀሰኻ፤ ብድሕራሒ አይተከረንን ነባሰይ ምሳይ ላይክሪን። ክብቲ መቐብር ሓርቦታት ብኸመይ ወጸእ አይፈለገኩን።

ከብደም ክፍሎም (ጫጎ)

ምስ የማን ብሕት እልካ ከተዕልል አይከለልንዮ። ኩል ግዜ ሰብ ኣሎ። ገንዘብ ዘይብሉ ሰብ እንተርእዮ፤ ግድን ክብተን ዘለዉለ ከመቐሎለም። ከባ ንእሰቲ ዝጀመሮ ጠባይዮ። ኣብዚ ቀረባ እዮን ከባ ገዘኡ ከንወጽእ ከለና ሓይ ሸል ቅርሺ ሐቲ ወጸሎ። ቁሩብ ጽንሕ አሉ ኣብ ባር ትሬሰተ ንሺጋራ መግዘሊ ስላኑ ርእየዮ "እሂ ዳእ" እንተባልኩም "ሂሰን ንሓይ ቦቃ! ሰብ ገንዘብ ስኢን እናበሐዶ ሰቕ ይበሃልዮ?" እሉ ተገልቢጡ ሓቲቲ። "ክሳብ መዓስ አካ ንሰብ ክትህብ ክትብር?" እሎ ሓሪቕ። "ሰቕ በል ጥራይ! እዚ እቲ ኣብ ዓለም ዝፈትዎ ተዳማይ ስርሐይዮ" አሉ።

ሬዘ ባንዳ

....የማን ለጋሰ ነይሩ እንተዘይከውን ብኩሕ ነገር ክገባር ምዃኑል። ንድካ ዝፈተን ዝሕግዝን ኣካዬ ለጋሰ ሰብዮ። ኩሉ ሰብ ንነብሱ ንደቁ ንሰድራ ቤቱ ቅድም ከሓሰበ ከሎ፤ የማን ግን ምስ ካልእ ሰብ ብማዕረዮ ዝሓሰበለም ነሩ።

አድሪስ መሓመድ ዓሊ

....ኣብ አሚሪካ ኣብ ነጻስ ወክፍ ምርኢት ነጻሊ ወክፍና 500 ዶላር አሚሪካ ንኹልላ ነርና። የማን ግን ንጸባሊቲ ብምሉሉ ንድካታትዮ ዝዕድሎ ነሩ። ኣብ ኣሰመራውን ቀጸሊ ኮም ደቁ ዝኸናዮም ዝሰረ ኣን ዝፈለገም ቆልፀ ነርና። ኣብቲ መጀመርያ ዝመጸሉ፤ ናይ ብምሉእ ምርኢታቲ እታዊ ዝገርዮ ወፍዶም።

ሬዘ ሃብተ ጊታሪት ዘመን ባንዳ

ብሔቁ መምህር

“ሳንቲም ትበሃል አብ ጃባይ የብለይን ነታ ዝርከባ አብ ጃባይ ዘላትኒ ንፍርቂ ምምቃለይ ግን ኩሉ ሳዕ ሕገሰ ትገብረኒ” ነፍሰሂር ድምጻዊ የማን ገ/ሚካኤል (ባርያ) አብ ሓደ ጸሎት ንዝበለጸ ሎሚ ክስተማቕረ ለንክላሽ ማዕረ ክንደይ ርህራሄን ሓላይን ምንባሩ ተዘኻኸረኒ።

ካብ ብንጸሕቶይ አትሒዚ ብደርፍታቲ አዝዮየ ዘድቐኛ ነረ። ሓደ መጻልቲ፣ ምስ የማን ኮፍ አልፍ ለናዕለልፍ ለንክላሽ፣ “የማን መምህር ወልዳይ እኮ” ዝብል ዘረባ አብ ሞንጎ ሰላልፍ አትዮ ኩልፍ አበለፍ። መቐም ንዚ ሰብዚ ዘይፈልጥ አብ ስተማ አስመራ ዘሎ አይመሰለንን። ከም ካልእ እንታይ ኮን ምበለ? እንኳ በዛ ነብሰይ ፈሪሒ ድሕር አለ። የማን ግን ብግቡእ ሰለምታ ድሕሪ ምሃቡ ከም አቦየ ከዘረቦ ጀሚሩ። “ሕራይ መም/ወልዳይ እቲ ዘበረኹልካ ክዳን ምሽት አብታ ዝተበርኩኻ ቦታ መጸእካ ውሰይ። ሕጂ ግን እጋይሽ አለሞኒ።”

መም/ ወልዳይ ግን ከሓድጎ አይደለዮን። ሰለዚ ሽእ “ከምቲ ዝበልኩኻ ገርካይ አስፈኻለይ?” ሓተቶ “እወ ልክዕ፣ ምሽት ጥራይ መጸእካ ውሰይ።” “እዎ በል ንሻሂ ሽእ ሃበኒ፣ ክዳን ጥራይ እንታይ ክንብሰለይ” በለ መም/ ወልዳይ ክትዕ ከፈቲ። “የብለይን” መላሰ የማን ብፍቐኪታ። “እምበላር ክዳን ጥራይሲ አይደልንዮ ጥርታ እኳየ ወጸኡ... እኔ መም/ ወልዳይ” ከብል ምስ ጀመረ የማን ለናረካኸም ገዱ ተቐያየረ። 20 ቕርሺ አውጸኡ ሃቦ። መም/ ወልዳይ “ምሽት በል ክዳንይ ኣምጽአለይ አቦይ” አለዎ ከም ቆልዓ ለናዘለለ ተመርቀፈ። እፉ እንተዘይመረቐሰ ልቡ ከመይ ይምረቕ ከምዝዘረ ግን ብሩህዮ።

ነዚህ አይጸናሕናን “ሰላማት የማን” ቀጸለ ሓደ ካልእ። “እዚ ሽእ ሕሳስ-ልደ ወደዮ” በለፍ የማን ዜሩ ከይረኣዮ ብድምጹ ሰለዘለለዮ። “እሂ ረዘኹ እንታይ ደሲኻ?” ድሉቲ ይፈልጠኻ እንተዘረ ከዘረቦየ ደልዮ። “ንሻሂ ደልዮ” “3 ቕርሺ አለሞኒ” “እንታይ ክገብራለይ 10 ግዘረን” ዋጋ ዕዳጋ ኮይኑ። “ላዎ ከይካ ግዳ ዘይትዕለም” በለ- የማን። “ሕጂ ካብኡየ ምስ ደርናይ ዝመጽእ ዘለኹ”

መላሰሉ። እተን ዝሓተቶ አውጸኡ ሃቦ ሓንጉሉ ከምዘሕዎ ገለጸልና።

“ሰማዕስካ” በልከም ኩነታቲ ገሪመኒ። “ኢንተርቪው ግን ኣይኮነን” በለኒ ቀዲመ። እናሰሓቕኩ “ብልቦ ንሰኻሰ ገንዘብ የብለይን ትብል ንሰባት ከአ ትዕድል ከመይዮ?” ምስኡተትከም ብመንይ ብዘኮነ ሃሪት ክብለኒየ ተጸብዮ። “ሂወት ናተይ ሰባት ምፍቃር፣ ገንዘብይ ከአ ፍቕሪ ሰባትዮ” አለኒ። ገሪማትኒ አስተንቲያ። ነቲ አብ እዋን ቀብሩ ዝተበኸዩሉ ብኸይትን ንብዓትን ርኢኻ ድግ “አማን ብአማን!” ትብል።

መጻልቲ ሞቲ ምስ ሰማዕኩ አንጊደየ ገዝኡ ተረጊበ። ልቦይ አዝዮ ይንብዕኻ እንተሰበረ ዓይነይ ግን ዝረኣዮቶ ምእማን ሰኢና። ከላሰ “አቦይ አቦይ! ንዓይዮ ሞይቲኒ! ኣኔ ዘይሞተሉ!...” ብዙሕዮ ዝብከዩሉ ነሩ። መን ለቡኡ፣ ለዲኡ ሰበይቲ የሕዋቲ ክትፈልጥ የጸግመኩ። “ኩሉ አቦየ ጠዋሪየይ” ጥራይዮ ነሩቲ ቐላት። የማን ተቐቢሩ። ብሓቲ ሓመድ ደፈንዎ። ሰብ ሰለገኸኻ “ሓመድ ኢኻዎ ናብ ሓመድ ትምላሰ” ንኸፍጽም። እንተንሱ ግን አሎ ክሪራዮ! ህያውዮ! አብ ነፍሲ-ወከፍ እትፈልጡ ነብሲ ውቱጥ ሓወልቲ አለዎ።

- የማን : ንሰንገብብ - ዕብዮት
- ንሰብ - ለውሃት
- ንንዑቓት - ሓልዮት
- ንሕማቓት - ደገፍ
- ንስኡናት - ገንዘብ

ኮታሰ ፍቕሪ ንብሉላት ዋላ ንፍቕራት ወፍዮ ዝሓለፈ፣ ብሓቲ መምህርን እቦ ኩሉንዮ ገለ ካብተም ደፍ፣ አሰሩ ዝኸተሉ ከዘልጢ ትምረተይዮ።

ኣደን ሃብተሚካኤል
ኣራ-ቲጂ
አበመራ

የማን ገብረሚካኤል (ባርያ) ምስ ዓረፈ፣ ህዝቢ አርትራ ብሓፈሻ ተቐማግይ አስመራ ድማ ብፍላይ፣ ብልቢ ሓዘኹ ገለጹን አርእዮን ኣይ። ብዝተፈላለዩ መገዳ፣ ከም ምስክር ናይዚ ድማ አብ ብዙሓት አብያተ መ-ቤታ አስመራ ድሕሪ ሞት የማን ባርያ ደርፍታቲ ብዘይምቀራጽ ንመጻልታት ምስምዕ እዮ። መግለጺ ህዝባዊ ተቐባልነቲ፣ ፍቕሩን ለውሃቱን ከአ ዝርንገዞ ነባዕሉ።

የማን ባርያ ሽሕኳ ንቡር ኮይኑ ብሞት እንተተፈልየና፣

አብ እእዛንን እእምርን ኩሉ አርትራዊ ዘይንቕኝቕ ሓውዳዊ ገዲፉ ዝሓለፈ ስነ-ጥበባዊዮ። አዘፍጋኒ፣ መሃርን፣ ንኸፍጽ ብሉጽ ዘማታቲን ግጥምታቲን ድማ ንውሑድ ወለደ እናተከፈረ ዝገብር ህያውዮ።

ብርሃን ገብረትገሌ
ጁ/ጳፍ

ብሠርአይ ንጎበኑ ዘዩዉንቑ፡ ብኸነታት ተዋሓቡ ኣብ ዝመጽእ ራህዋ ፍታሕ ዝላምን ዓይነት ሰብውን እዩ ነይሩ። ብ1973 ይመሳሰሎ፡ ኣብ ሲኖዳል ኦርቶዶክስ ትያትራዊ መደብ ድሕሪ ምቕራብና ዝላ ምንቅያታት ብዘላሎሙልና ክሲ መሰረት ብፖሊስ ተኣሰርና። የማነውን ምሳና ክሳብ ይደል ከምዘሎ ከኣ ፈለግና። ንዮምን “ትደላ ሰለ ዘሎኻ ካብ ኢትርክሳን እንጋብሎን ቦታታት ጥፋእ” ዝበል መልእኹት ሰደድናሉ። የማነ ግን ንግልሱት ዝላክል ኣብ እንዳ ፈተው-ት ተኣቢኡ ድሕሪ ምቕናይ “ክላ! ዋሳ ይለሰሩኒ ምበር ተኣቢኡ ኣይነበርን” ብማለት ንኸተማ ብምውራድ፡ ኣብታ ኣባላት ከምኸቡት መርኣብ ብልምዲ እንጋብሎ ዝበለና ኣብ ባቢሉን ስኳር ኢትርክብ ባር ርህሎ መጸ። እቲም ኣብሉ እናተመላለሱ ዝሰታተልዎ ዝበሉ ፖሊስ ኣብታ ዘለዎ ግውሳ መጸእኦም “የማነ፡ ንደልዩኻ ኣሎና” ብዝበልዎ ኸኣ ፈጸሙ ከይሰንበደ “ና ሻሂ ክይሰተኹ እምበኣር መጸእኩም፡ በሉ ሰንቄ ክወሰድ” ብማለት ሓንቲ ባኮ ሸጋራ ኣበዘ። ክላ ሓቲ ኸኣ ናተዮም ድሮ ኣብ ቤት ማእሰርት ዝበለና ብጸቱ መጸ። ኣብዚ ግዜ ዘላ መርመራ ዚገጠመና ሰቓይን ምጻድን ምትላልን ከበድ ነይሩ። ግዛቲ ናይ ዝላ ደገፍትና ጸዕሪ ግዳ፡ እቲ ኣብ ወትሃይራዊ ቤት ፍርዲ ከመሓላለፍ ኢዩ ዝበሃል ዝበረ ጉዳይና ኣብ ተራ ቤት ፍርዲ ከም ክቐርብ ተገብረ። ኣብ መወጻእትኡ ከኣ ብጸ ተለቐቐና።

ብ1975 የማነውን ከም ብዙሓት መንእሲያት ኤርትራ ንግዳ ብምውጻእ ኣብ ተ.ሓ.ኤ ተሰሰፈ። ኣብታ ሃገራዊት

ክፍሊ ምንቕቓሕ ትያትርን መዚቃን ብዝበል ስዎ እትጸዎ ምበረት ክፍሊ ባህሊ ኸኣ ተመደበ። እቲ “ናይ መቐብር ብጸተይ” እትብል ኣዝያ ፍትውት መዝሙር ንኣብነት ካብተን ኣብቲ ግዜቲ ዘመጸኣን ደርፍታትን መሳመርን ሓንቲ ምኻና እነበር። የማነ ብብዙኡ ናይ ተጽዕኖታትን ናይ ስንቅፋታትን ማዕገል እናተጋፍዎ እዩ ክገብር ጸኒሑ። ብኸልእ ኣዘራርባ የማነ ንዝላምሉ ዕላማ ብልቡ፡ ብተግባራቲን ብደርፍታቲን ኣድሚቕ ክገልጸ ከም ዝጸንሐ ንኹሉ ኤርትራዊ ብጽፍ ኢዩ። የማነ ኣብ ናይ ሰደት ሕይወቲ ከምቲ ልምዱ ብደርፍታቲ ጥራሕ ዘይኮነሰ ቦቲ ብኣሸሓት ዝቐጸሩ ኤርትራውያን ዝፈልጥዎን ዝገረቡሉን ናይ ማሕራ ሰናይ፡ ናይ ለውሃት፡ ናይ ሃገራዊ ሕውነት ተግባራት ኹ ብሕይወቲ እንዘሎ እውን ኣዝያ ሰፊሕ ተፈላጥኖት ኣፍርዮ፡ ምሲጋ ኸኣ ሓፈሉ ኢዩ። ተፈልጥኦትን ምሲጋን ንበይን ገዛ፡ እንገራ፡ ክዳን፡ ትምህርቲ፡ ሕክምና... መዘተ ሰለይዘኛ ግዳ፡ ሎሚ ክፍሊ-ወከፍ ኤርትራዊ ብዘዕባ የማነ ብፍይ ድንጋጽ መንፈስ ብምዝራብ ጥራይ ተወሲኑ ኣብ ክንዲ ዝተርፍ፡ ንደቂ የማነ መዕቡዩ ገላ ሓገዝ ገንዘብ ንምርካብ ተባሂሉ ንጥብር ተባሂሎ ከተባህሰ፡ ዓቕሙ ዝፈቐደ ወፊያ ንኸገበር ለበዎይ ኣቐርብ። ብዝተረፈ ንፍሰረ የማነ መንግስተ - ሰማያት ክጥሃዕ እናተመነኹ ንቤተ ሰብ ኸኣ ጽንዓት ይሃብኩም እብል። ዝኸበርኩንን ዝኸበርኩምን ኤርትራውያን፡ ደቂ ለዋህን ሊጋሳን የማነ ከይጸገሙ፡ ሃዩ ኣእዛን ልብታትኩም ኣይተጸምሙ!!

ንዘላ መንግስቲ
ጀርመን

ከማኻ የማሰለና

የማነ ገብረሚካኤል ብዕሽልነትካ
መቐልሰተይ ሓወይ ካን ድሃይ ኣጥፈእኩ።
እቦን ኣደን ደቅን ጽንዓት ይሃብኩም
ኣፋ-ሽ ህዝቢ ኤርትራ ሓይኑዩ ቦቲ ተባዕ ውላድኩም
ኣዘን ይላክል ተደፃፃሱ ባዕልኹም።
ደረፍቲውን ንኸላሎ ባዕልና ኣዘንና
እታ ቀንዲ ገዛና ሂቡ-ምዩ መድኣኔ ዓለም ኣቦና።
በል የማነ!

እቦ ድኻ ምኻንካ ሰላሴ ባዕሉ ይፈልጥዩ
በል ዝፈልጥ ከኣ ወሲኖካ ቤቲ ክህበካ ካብ ዓለም ፈለዩ።
ኩልና ከማኻ የማሰለና
እብ ባዕሊ ሂወት ክህበና
የማነ ሓወይ ተሓበን ጭና ከይተረፈት በኸያትልካ እያ።
ሞትካ ግን ንፃና ሃንደበት ኮይኑና።

ካብ ኣፍትኻ ተ.ጋ/ትብርህ ተሰፋሁነይ

ድመቅ አወልቲ

ምንጩ ስነ-ጥበብ ህዝቢ እዩ። ሓቀኛ ስነ-ጥበባዊ ከእ ካብ አብራኽ ህዝቢ ሰለዝፍጠር ወዲ ህዝቢ እዩ። ብህርይኡ ከእ ድሌትን ስምዒትን ህዝቢ የንጸባርቅ። ፍሉይ ውህብቶ ሞያኡ ቅቡል፣ አበርክቶኡውን ዕዘዝ ኮይኑ ይነብር። ከምዚ ዝኣመሰሰ ጸጋ ዝጉናጸፉ ህቡባት ስነ-ጥበባውያን ግና ቁጽርም አዘዩ ውሱን እዩ። ስነ-ጥበባዊ ነፍሱሂር የማነ ገብረሚካኤል ከእ ኣደ ካብቶም ፍሉጣት ክገዘሩ ዝነብሩ ሃገራውያን እዩ።

ሞያን ታሪኽ ህይወትን ስነ-ጥበባዊ የማነ ገብረሚካኤል፣ ምስ ህዝቢ፣ ምዕባል ባህልን ቃልሲ ናጽነት ኤርትራን አዘዩ ዝተጠናነገ ብምዃኑ፣ የማነ (ባርያ) ኣብ ነፍሱ ወከፍ ቮኽራ ልቢ ሃገራዊ ዓሚቶ ፍቕርን ፍሉይ ኣድናቕትን ሓዘ ይርከብ። ሓዘውን ይነብር። ስነ-ጥበባዊ የማነ ቅድሚን ድሕርን ናጽነት ኤርትራ፣ መተካእታ ብዘይርከበሉ ስነ-ጥበባዊ ዜማኡ፣ ሃገራዊ አበርክቶኡን ግዴታኡን ዝፈጸመ ኣብነታዊን ዘሓብንን ዜጋ እዩ ነይሩ።

ውልቃዊ ታሪኽ ህይወቱ ከምዝሕብር፣ የማነ ካብ 1975 ጀሚሩ ንሃገራዊ ናጽነት ክብል ናብ ሚዳ ዝኣተወ ሕቡን ሃገራዊ ተቐላላይ እዩ ነይሩ። ቅድሚ ናብ ሚዳ ምንጽንባሩውን እንተኾነ የማነ ቆራጽን ውፉይን ብምንባሩ፣ መቐሕ ባዕዳዊ መግዛእቲ ከፍርሖን ከይዳጀቦን ንሃገራዊ ቃልሲን መቐረት ናጽነትን ዘገብሩ ጣዕመ-ዜማታት ዘቕረቡ ዜጋ እዩ።

የማነ (ባርያ) ብዘሓት ሰውራውያን መንእሰያት ዘፍረዩ ጥራይ ዘይኮነስ፣ ቦቲ መላጢን ትንቢታዊን መልእኽቲ ትሕዝቶ ዜማኡውን፣ ዓቢ ምስ ንእሽቶ ሰብአይ ምስ ሰበይቲ፣ ብሓጺሩ ሃገርን ህዝብን ንኣደ ልብን ትምኒትን ዘቀራረቡ ደኣ ምበር፣ ሞያኡ ኣብ ውልቀ-ረብሓ ዘውዓለ ሰብ ኣይነበረን። የማነ ሓቀኛ ወዲ ህዝቢ ብምንባሩ፣ ዕላማኡን ስምዒቱን ኣብ ምዕባል ህዝብን ሃገርን ዘተኮረ ከም መርኣያኡ ድማ ጽጉማት ክኣልን እግሪ ክትከልን ዝውፍዩ ዝነበረ ኣገዝ ህያው ምስክሩ እዩ። ሰለዝኾነ ድማ ምስሉን ኣብነታዊ ሰራሕቲን ዘልኣሎም እንዳተጠቐሱን እንዳተሓደሱን ክነብሩ እዮም።

የማነ ከም የማነ ክረኣ ክሉ “ቅድሚ መጸኢ ወቕቲ (untimely) ዝተፈጥረ ውህብቶ ሕብረተሰብ እዩ ነይሩ” እንተተባህለ ኩሉ ዝፈልጠን ዝኣምኖን ሓቲ ሰለዝኾነ፣ ዳተጋን እብሃህን ኣይኮነን። የማነ ገሰጋሲ ራእይ (vision) ዝነበሮ ስነ-ጥበባዊ ብምዃኑ፣ ምሉእን ዜግኡን ከም ካልእት ኣህጉራውያን ህቡባት ስነ-ጥበባኛታት ተኸቢሩን ወቕታውን ኮይኑ ይነብር። ተፈጥሮኣዊ ሕልፈት የማነ ሞላኪ ኣብ ዘይግዘኡ ብምገባቲ ገዡ ሓቀኛ ሃገራዊ፣ ሰድራቤትን ፈተወትን እንተሕዘነ፣ ዘይሃሰሰ ድመቅ ኣወልቲ ባህልን አበርክቶን ገዲፉ ብምዃኡ ግና የማነ ህያው ኮይኑ ነባሪ እዩ።

የማነስ ከምቶም ዝኣለፉ ኣለፉ እዩ። ገዲፍዎ ዝኸደ ስነ-ጥበባዊ ሕድሪ ግና ንምዕ ቃቡን ንምሕብራቡን ፍሉይ ኣላፍነት ዘሰከም ይኸውን። ኣብነታዊ ሰራሕቲ ብሃገራውያን ስነ-ጥበባውያን ዝያዳ ተሓቑፉን ተደጊፉን ክቕጽል ይግባእ። ሕወሳ ባህርያቲ፣ ዕ ውት ሰራሕቲን ፍቕሪ ህዝቡን ሃገሩን ብደቀ-መዛሙርቲ እንዳዳንበበ ንኸይድ ህዝባዊ ሕድሪ ሰለዝኾነ ተግባራዊነቲ ንኸነርኢ ንምነ።

ዓወት ገሕሒት
Duim
ዑስማን ሳልሕ
ሚኒስተር ትምህርቲ

መንፈሳዊ ዕላል

ንዮማን ገብረሚካኤል (ባርያ) አወገህዳ ዜማኤ፣ አመራርጸ ቃላቲ፣ እዋናውነቱ፣ ሃገራውነቱን ብልጫ ታቲን አድናቆን እፈትምን ከብል ከለኹ፣ ምስቲ ሰለሰተ ሚልዮን ህዝብና ናይ ሓባር ስምዒት፣ፍቅርን አድናቆትን ዘለኒ ከይኑ ይስመዓኒ።

እብ እጋ መወጃታ 1993 እብ ተለቪዥን ኤርትራ እንዳሰራሕኩ ከለኹ ንዮማን ባርያ ብፍሉይ ዘበረዮን ደልዮዮን።

ቅድሚኒ ጊዜኒ ብእካል አይን ፍሉጥን እና። ምስ ወደባት ዓደይ እትብል ደርፋን ቀጸሉ ዘነዘሰም ዋሕዚ ዜማታትን ግን ልዑል ሌላን ፍቅርን አሉ። እብዚ ግዜኒ እብ ስደት ዝጸንሐ ኤርትራዊ ብፍላይ ከእ ስነ-ጥበባዊ ታሪኻዊ እብ ሃገር አቅዮም ንባና ናጽነት ይኹልዕ ዎን እብ ማዕከናት ዜና ከም ቴለቪዥን ካልእን ብቻሉ-መጠይቕ ዝተሰየሞ ዜማታት የቅርቡን ብምን ባርም ንዮማን ባርያ እብ አስመራ እብ ዘይክበሩ ግዜ ደልዮዮ። ሰለዚ ኹእ ንሱ ብእካል እብ ዘይን በረሊ እዋን ምስሉ ቃለ-መጠይቕ ክገብር ወጠኒ።

“ንዮማን ብዛዕባ ዝደለኹ ክት-ካቶ እብ ፊትካ ኮፍ አብልካ ክትርእዮ ግደን አይኮንን” በልኩ። እጸቢቐ ከእ አመንኩ። ምኹንያቲ እብተም እዝዮም ልቢ ዝማርኹ መሰጥቲ ደርፍታቲ ብዛዕባ እብ ህይወትና ዝህሉ ነፍሲ ወከፍ ነገቢ ብልዑል ከእለት ስለዝገልጸም፣ ንፍቅር ብኹሉ ሸንኻታ ዝቆሰሰ፣ ንሃገራዊ ቃልሰፍ ከከም ከነታቲን መድረኹን እብ ውሽጢ ጸላኢ፣ እብ ገደሲ ፣ እብ ስደት ብዘዕገብ፣ ፍናን ዘበራብረ፣ ዝወረደ ግፍዒ ከአተማቕሮን ከንብደህን ዝመረ፣ ፍብራ ስደት ብዕምቆት ዝፈተሸ፣ ሃንቀውታ ናጽነት እብ ከውን ከምዝቕየር ብግንተብሉ ዘበሰረ፣ ብግብሉ ከእ ምስ ናጽነት፣ ልብና ብሓሳስ ናጽነትን ፍሳሃን ከውረሰ ዝገበረ፣ ሃገርና ፍሳሃ ከወርሳን ማዕከን ዘይነጽፍ ጸጋታት ክንገብራን ዝመሃረን ንህዋዮንን ሰማእታትን ዘበራረበን ስለዝኾነ፣ ካብ ግድን ምስ ባርያ ከሃረብ እልካ ምጽባይ ምስ ስነ-ጥበባዊ ቋንቋሉ ምዝራብ መሪጸ። ዛሬ ንምትግባር ከእ ኩሉ ሓሳባተይ ወዳእ ምስ ናይ ሽዑ መሳርሕተይ ዝነበረ ንኣብ ሓዉ ፋሲል

ገብረሚካኤል ተረጎሞ እሎ ዝበሃል ናይ ባርያ ካሲታት ሺድዮ ከምጽላለይ፣ ብፍሉይ አቀራርባ እን ኪሓትት ንሱ ብደርፊ ከምልሰለይ ምስ ነፍሰይ ብዘዕገብ ምርጽዒ ተሰማማዕኩ። እቲ መደብ ብናተይ ካልእ ዘጋጠመኒ ተክሲካዊ ጸገማት እይተተግበረን። እብ መንጎዚ ከእ ዮማን ባርያ ናብቲ ዘፍቅር ህዝቡን ሃገሩን ይመጽእሎ ምስቲ ንዓመታት ብዚማኡን ወለላ ቃላቲን ዘሃረዐ ህዝብና ተራኹ። ንዮማን ባርያ እብቲ ብውኑን ህብ-ብነቲን ዝፈትዎ ሞያኡ እብ ምርኢታቲ ተግዚቦዮ። ስምዒተይን እብ ልዕ ሊኡ ዝነበረኒ ፍቅርን እዝዮ ንገረሊ። እቲ ዘገርም ሕጂውን ከምቲ እብ ንቡር ሂወት ዝግበር ናይ ልልይ ዕላልን ካልእ ርክባትን እይገበርናን። ከም ዝመሰለኒ እብቲ ስነ-ጥበባዊ ብልጫታቲን እብቲ እብ ኩሉ ኩርናዓ ት ዝተዘርግሐ መቐልሕ ድምጹን ስለ ዝተመሰገኹ ብእኡ ዝደለኹዎ ኮይኑ ይስመዓኒ። “እንቋዕ መጽላለይ” ምበር፣ ብእካል ቃለ-መጠይቕ ክገብርዮ ዝብል ሓሳብ ፈጸሙ እይመጽእኦን። ሓንሳብን ንዘልላሎምን እብ ኩሉ ምስ ኩሉ ብቲ ቅዱስ ስነ-ጥበባዊ ፍልሰፍንኡ

ሰለዝተዘርግሐን ዘሎን። ከም ኢጋጣሚ ሓደ መጻልቲ ኣብ ሓደ ቦታ ጥቓን ጥቓን ኮፍ ምስ በልና ተላልና ንገለ ሓመብተ ደቓይቕ እዕሊልና ኔርና። ፍሉይ ነገር ግን ኣይረኽብኩልን። “ኣብቲ ካብ ብእካል ምስኡ ምስ ስነ-ጥበባዊ ሞያኡ ታለ-መጠይቕ ምግባር ይሕሸኒ” ዝብል ቀዳማይ መደበይ ዳግማይ ጸጊዞ። ብኸመይኻ ከቕርቦ ዝብል ጥጅእ ሓሳብ መፅለቢ ከይገበር ከሉኖምገእር የማን ቀዳመና ናብታ ቤት ኩልና ዝሓለፈ። ሓሳብ ግን ከም ዘለም ኣብ ቦትኡዮ ጸጊኩ። ሕጂውን ከሳብ መወዳጋታ ህይወቲ። ንዝሰረ ስነ-ጥበባዊ ሞያኡ መሊእ። ኣብዛ ንኸብሩ እትዳለ- መጽሔት ንሓሳብ ዩንዮል ኣብል ከቕርቦ ሓሰብ። እስኪ ምስኡ ነፅልል፡-

ሰይም፡- ህሽበርካ የማን፤ ኣብቲ መጀመርያ እዋን ደርጊ ዝጀመርካሉን ፖለቲካ ክሰቀርካ ዝጀመርካን ግለጽ ዘይኮነ ፖለቲካዊ ኣቀራርባኻ ከመይ ኔይሩ?

የማን፡- ላለየ ላሎ (2) ወደባት ዓደይ ይረእዩኒሎ።

ሰይም፡- መቐም ደረፋይ ወይ ስነ-ጥበባዊ ኪበሃል ከሎ፤ ኣብ ፖለቲካዊ ድሌትን ፅላ ማን ጥራይ ዘተኮረ ከይከውን ይኸልልዮ። ንወህር ዘለካ ፍቕሪኽ ብኸመይ ትገልጽ የማን?

የማን፡- ክረምቲ ሓሊፉ መሬት ምስ ዛሪየ ምድረ ሰማይ ኩሉ ኣገዩ ምስ ጸሓዩ መስከረም በሪቹ ጸሓይ ምስ መቀረ ሰዊት ሰገም ስርናይ ኪሕፈል ክእረ ይረእዩኒሎ እነ ዓደይ ዘከረ።

ፅንባባ መስከረም ወርቃዊ ሕብረ ጸሓይ ሓምላይ ኮነ መሬት ቀስተ ደመና ሰማይ ኣኸረናት ጎሳጎል ሩባታት ወሓይዝ ማይ ጸወታ ጳጉሚን ምጉሳስ ሰማይ ሰማይ ይረእዩኒሎ ሰዊት ሰገም ስርናይ።

ሰይም፡- ሕራይ የማን፤ ብዙሓት ኣፍቀርቲ ደቂ ተባፅ ትዮ ደኹኦ ደቂ ኣንስትዮ፤ ንዘፍቀርዎ ዝነለድካሉም ድዩ ንዐለን ከይረእኻዮን ዝገለጽካዮን ሰለዝመስሉም ድምዮ መሰለኒ ናይ ፍቕሪ ደርፍታትካ ይፈትዉዎ። ኣብይ ዘተኮሪዮ ኣገልልጽኻ?

የማን፡- ብርሃን ገጸ ባና ወርሒ ልዑና ኣቀላይ ጸፍሒ ጸሓይ ንገሆ መስትያት ባሕሪ ቅርኒብ ዓይና ተወርዋሪ።

ጸጉሪ ርእሳ ሃሪ ሽምጣ ዝተጠቐለለ ኣካላታ ስራፅ ክሳዓ ብርላ ደርጊ ስና ጸቡቕ ውቁጥ ጉራማይል ለይላይ ከፍፍራ ዝተገጠልጠል ጣዕሙ ጸቡቕዮ ሽኮር ካራመለ።

ሰይም፡- የማን፤ ምረት ሕሰም መግባእቲ ብኸመይ ትገልጽ? ከምዚ ኢልካኸ ክሳብ መዓሰዮ ብምንታይከ ይውዳእ?

የማን- ተዓጠቆሎ የ ንብረት
 ሀዘዊ ቃል ላይ ሃገራዊ ሕቶ
 እምብላይ ንመጠላቱ አይሕላልን ከቶ።
 አርባት መጠላቱ ሓጺን ሰንሰለቱ
 መን ዘይጠፃመ ሓጺር ቤት ማለሰርቱ
 አደራ ጸፍዲት ተካል ሰንብራቱ
 አበደን ንመጠላቱ ካብ ሰሩ መሰረቱ።
 ዕላማና ዓወት ወይ ሞት- አይመረናን ሓሞት!

ሰዩም- ዓቶ ዝተካረመ ዜጋ ፈቓድ ሰደት ከርተት
 ኢሉ ዩ። ሰበቢ የማን ብአረአእያኻ ንሰደት ከም ኣማራጺ ትርእዮ ዶ?

የማን- መሪሩኒ ናብራ ሰደት ጸሊላዮ
 ሓሳርን መከራን ምልግዳ ሰሊጾ
 ወረደ ደዩብ ዓቕብ ቁልቁለቱ
 ደኺመ ለፊዕ ከቢዳኒ ንእለቱ
 ትርጉም ሂወት ካብ መሰረቱ
 እወ ምንባርዮ ትርፊ መቐረቱ።

በሊሕ ጸጸር ዘይርገጽ
 ርሱን ባይታ ሓመድ ረመጽ
 ዓቢ ጎልጎል ዘዩጸልል
 መኻን ከረምቲ ዘዩደርር።
 ምስዚ ግን ከም ሰብ ኣብ ገዛእ መሬቱ
 ሰላም ሰላም ዝረኸብ ራህዋ ቅላነቱ።
 እኛውን ከም ሰበይ ከምኡዮ ዝደሊ
 ደኺመ ለፊዕ ሰሊኒ መጽሐሊ።

ሰዩም- ናጽነት ምስ ኮነ ከሉ ሀዘቢ ብቻላት ዘይገልጽ
 ሓገሰዮ ተሓገሱ። ብሓገሱ ከፍገሚኡ ከዘልልን
 ኢኻ ትርእዮ። የማንኸ ነቲ ሀዘቢ መቐረት ናጽነት
 ብቻላት ዝጸኣሉዶ?

የማን- ብሂወት ንምንባር ብሰላም
 ናጽነትዮ መብራህቲ ጸላም
 ንራህዋ ቅላነት እርይታ
 ናጽነት የብሉን መሰታ።

ሰዩም- ሰማእታትና እናህንዘከር በቲ ዘምጽኡልና
 ናጽነትን ራህዋን ንሕገ-ሰፊን ንዓታዮም ብምሰላን ከኣ
 ሓዘን ደስመጻና ደደባለቕናዮ፤ ንዚ ክልተ ስምዒታት
 ከተወሃሀደ እንታይ ምበልካ?

የማን- እብላ እብሉ ሕቶይ መልሱ
 እኔ ከምለሰ ዘይተመለሱ

በዓል ሰዮማይ በዓል ሰገናይ
 ሓሊርምዮም ወይዛ ዓለም ግናይ።
 እንታ በዓል ዝናር ዝወግልካ ናብሉ
 አበይ ደላ'በል ዘይተመልሰ ገዛሉ
 ዝተሃንጠኹ ግንባሩ ክሰዕም
 ምሳኻ ዘይመጸ ገዘኡ ዝተካረም።
 ብመስዋእትኹም ኣትሪርና ረጊጽና
 በቲ ተሓገስና በቲ ግን ንሂና
 ዘይከለል ኮይኑ ክልተ ደሊና
 ዘልኣለማዊ ዝኸረ ንስወኣትና።

የቐንዳይ የማን፡
 የቐንዳይ።
 የማን ባርያ ዝገለጸን ኣብ ልብና ዝሰረጸን ገዘገዘን
 ዝዘልኣለምን ኢዩ። ሰበቢ ብኣቀራርባይ ነቲ ኣብ ገጽ
 ወይ ኣብ መዘናግዲታት ብኣካል ረኺብካ ብዘሰባ ተራ
 ዕላላት መንባብርን ሰሓቕን...ወዘተ እተዛርቦ የማን
 ዘይኮነስ፡ ነቲ ብልጣዊ ስምዒት፡ ብዕምቆት፡ ብፍቕሪ
 ሃገር፡ ብልዑል ስነ-ጥበባዊ ፍልስፍናኡ፡ ኣብ ኩሉ
 ዘይትሰእኖን ዘልኣለም ህያውን የማን እየ ኮዞርብ
 ዝመደብኩ።

የማን ባርያ፡ ብላላቲ ንዓመታት ኣፍቅርት ንዋይ
 ወጊዶ ኢሉ፡ ብትግሃት ብፍቕሪ ህዝብን ሃገርን ንፍቕሪ
 ከዞር ስነ-ጥበባዊ ሞያኡ ዝኸፈሎ መስዋእቲ ኣብ
 ሃልሃልታ ናጽነት፡ ኣብ ልቢ ነፍሲ ወከፍ ዜጋ እትዩ
 ኣብ ዝተፈላለዩ ኣጋጣሚታት ካሕሰሉ ርእዩ እዩ።
 ካብቶም ብሃገርን ኣህጉርን ደረጃ ዕዉታት ዝበሃሉ
 ውሑዳት ፍጥረታት ከእ ገና ኣብ ንእሳ ዕድሚኡ ዕ
 ዉት ኪኸውን በቑዑ።

እዚ ኣብ ኩሉ ብመንፈስ ዝነበር ቅዱስ የማን
 ገብረግዚኣል (ባርያ) ሰባት ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ከኣ
 ናይ ቀደም ዝፈልገዎ መተዓብይቲን ዝቐርብም ሰባትን
 "ንዓይ" ዝበሃል ኮምዚይፈልጥ፡ ናይ ሓር ሂወት ኮም
 ዘስተማቕርን ንጽጉማት ምሕጋዝ ኮምዘዘውትርን
 ይገልጽዎ። እዚ እቲ ቫልእ ባህርያት ናይ የማን ባርያ
 እዩ። ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ብዕሰለ ብምንቅስቓስ
 ገንዘቡ እንዳፍሰሰ ናይ ሓገስ ሃዋህው ብምፍጣር ብሓር
 ደደሰት ምንባር ደማ ይገልጽዎ። ገለ ኣመና ዝሓልዩሉ
 ሰባት ከኣ ካብ ምሒር ፍቕሪ ዝተላዕለ፡ ነኪይድኡን
 ኣገባቡን ይቐበልዎ ኣይሃበሩን። የማን ግን ኣብ ኩሉ
 ህይወቱ ካብቲ ዝደልዮ፡ ዘፍቅርን ዝመረጸን ኣገባቡ
 ፈልኮት ከይበለን የማን የማን እምበር ካልእ ሰብ
 ከይኮነዮ ህይወቱ መራሐ። ስለዚ ከኣዩ ተዓዊቲ።

ሰዩም ጸገየ

“ሎሚ እግሪ እንድሕሪ ኣትኪልናዮም
 ጸባሕ ተመሊሶም ክሓዝሉናዮም።”

ኣብቲ፡ “መትከል እግሪ እናበልካ ዝኹሉም ትሕግዞም ኣለኻ ንሰኽሰ መእስ
 እኻ እግሪ ትተክል?” ምስ በለቶ የማን ዝመለሰላ።

መልእክት ጽንዖት ናብ ስድራቤት የማነ

የማነ ገብረሚካኤል ዓቢ መምህር አብ ስ-ጥበብ ጥራይ ዘይገኝሉኦ ስ-ምግብር እውን ከምኡ ኢዩ። ለውሃቲ፡፡ ሓልዮቲን አብ ስብ ብዘለዎ ለክብርትን አብ ድኻ ዝበል ቅጽል ስም ኢታኪ ካብዛ ዓለም ብምት እንተተፈለዩና፡ መንፈሱ ወትረ ምሳና ኣለ።

ብምኸንያት እዚ መሪር ሓዘንዚ፡ ንስድራ ቤት ድምጻዊን ስ-ጥበባዊን የግን ጽንዖት ይሃብኩም እብል።

ድምጻዊ ለብራር ዐሳማን
ካብ ምምሕዳር መዚኪ ዓይኒ

የምት ናይቲ እናቅሮ ሓውና የማነ ገብረሚካኤል (ዓርታ) ዝተሰማዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና፡ ብምሉእ ዘድረብኩት የማነ ጽንዖት ይሃብኩም ክንብል ንፈቲ።

ቀኸላ ገብረመድህን (ባክሰ)
ግርማይ ዮውሃንስ
አማሪ ዮኔህ
ሚሳና-ኢጣልያ

ሃገራዊ ደምክራሲያዊ ምትእኻኻብ ሱኣን፡ ብምኸንያት ሞት ህቡብ ስ-ጥበባዊ የማነ ገብረሚካኤል፡ ንካወ ህዝቢ ኤርትራ፡ ንግሕብር መዚቀኛታት ኤርትራን ቤተሰቡን ጽንዖት ይሃብኩም። ህቡብ ስ ጥበባዊ የማነ አብ ፍትሓዊ ጉዳይ ሱኣን ዝሰበሮ ኣመላኻኻታ ዓቢ ግምትን ሚዛንን ዝወሃቡዮ።

ጀነራል ዓብደልፈራኸማን በዓድ
ሰላ ሃገራዊ ደምክራሲያዊ ምትእኻኻብ ኪናን ሱኣን
አብመራ

ህቡብ ድምጻዊ ሓውና የማነ ገብረሚካኤል ብሞት ኮም ዝተፈለዩና ምስ ሰማዕና፡ ዓሚቹ ሓዘን ተሰጊዑና። የማነ ቡቲ ወሪ ዝቅስቅስ ምቁር ደርፍታቲ ኣቢሉ አብ ሃገራዊ ቃልስና ዘበርኮቶ እጃም ዝምስገንን ካብ ልቢ ነብሲ ወሰኖ ኤርትራዊ ዘይኣክኸን ምስሊ ገዳፉ ብሰጋ ይፈለዩና እምብር ድምጹ እናሰማዕና ህያውነቲ ክንምስክር ክኸብር ኢና።

ጽንዖት ይሃብኩም እናበልና ከእ ኣኸዚ መሪር ሓዘን ተኸፊልቲ ምዃንና ንገልጽ።

አምባሳደር ኣኢመድ ዓቢ በርሃን
መኣመድ ዐሳማን መሓ
ንገደብርሃን ወልደሰላሳ
ኤምባሲ ሃገራ-ኤርትራ
ኩወይት

ሓዘን ንኸትገልጽ ዘሸግር ሞትየማኒ ስቅያቲ መሪርዮ። አብ ህዝብን አብ ስ ጥበባዊያን ናይ ኤርትራን ዓቢ ሃንፍ ገዳፉ ዝኣልፍ ዘሎ ፍቕር ስ-ጥበባዊ፡ ብፍላይ ከእ ፍትወ ሰብ፡ አብ መንፈስና ህሉው ንክኸውን ዘገኘሎ ልዑል ተግባራቲ ወትሩ ምሳና ዓቲብናዮ ኣለና።

ብኣክል ካብና ብምፍላይ ዝሰማዓና ከበድ ሓዘን ንኸንጸወር ግን ጽንዖት ይሃቡና። ጽንዖት ይሃብኩም።

ድምጻዊ አብርሃም ኣፈወርቂ
ርማ-ኢጣልያ

ብምኸንያት ሞት አብ ስ-ጥበብ ዝኸነ ሓውና ድምጻዊ የማነ ገብረሚካኤል ዝተሰማዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና፡ ንመሉእት ስድራቤቲን ደቁን እነም ኣሰማትና አብ ታሕቲ፡ ዝተጠቐሰ ደርፍትን መዚቀኛታትን ጽንዖት ይሃብኩም ንብል።

1. ሃይለ ገብሩ	18. ዳዊት ግርማይ
2. ዓብደላ ለቡበከር	19. ተመስገን ኢሳቕ
3. ዘርእዝጊ ገብረእግዚአብሔር	20. ግርማይ ኣርእያ
4. ተስፋማርያም ኪኛ	21. ሳምሶም ዓሰቡ
5. መሉሊታ በይን (ወዲዳግር)	22. ኣኸሊሉ ፎቀ (ተፈና)
6. ሃብቱ ተኸለማርያም	23. ዮርዳኖስ ሰለሙን
7. ዳሸም ምስግና	25. ረዘነ መሓሪ
8. ርእሶም ተ/ሚካኤል (ወዲ ኣፍሮ)	26. ቴድርስ ተወልዶ
9. ሓጉስ ብርሃን	27. ኣሊክስ ክፍሎም
10. ክፍላይ ግርማይ	28. ዮናስ ግርማይ
11. ስሬንሶ መሓሪ	29. ተስፋልደት ተስፋማርያም
12. ተስፋልደት ክብርዝጊ (ብርጊድ)	30. ተስፋልደት ገብረወልድ
13. ጠዓመ ወልደሚካኤል	31. ፍጹም ወልደማርያም
14. ተስፋማርያም እምባዩ (ወዲ እምባዩ)	32. ዳዊት ተስፋማርያም
15. ጸሃዮ (ዓኳይ)	
16. ሚካኤል ባህታ	
17. ሮቤል ታሪቲ	

ግሕብር ኤርትራውያን መዚቀኛታት
ዉንፈር ሰማን አሚሪካ

ምስጋና

መንግስተ ሰማያት የዋርዕ፣ ህቡብ ስነ-ጥበባዊ የማኅበር ሰርያ፣ ህግረፈላ 7 ሕዳር '97፣ ንፃና ነቶም አብ ዩኒቨርሲቲ አስመራ ዓውዲ ጋዜጠኝነት ንመሃር ህክበርና ተመሃሮ ፍሉይ ጠብላኤታዮ ዘለዎህ እታ ሽቡ ዝተዋሃብናዮ ዜና ናይ ምስራሕ ፈተናና ሃብታም ጥሪ ነገር እና ርኪብናላህ ዳርጋ ከላትና “ህቡብ ኤርትራዊ ስነ-ጥበባዊ የማኅበር ሰርያ ዓሪፉ” ህብል አርእስቲ ሂብና ንዕዮ ዝሆነ ሰሪሕና መጻእና።

ኤርትራ ሓደ አገጻሲ ሰብ ከምዝተፈልፈዮ ጥቕሉል ዘረባ ሰማይ ህሓደሪ መምህርና አሜሪካዊ ፕሮፌሰር ጆይ አንቶኒ (Jay Antony) ወረቓቕቲ ፈተናና ተቐቢሉ ምስሪላዮ፣ ነቲ ህሰራሕናዮ ዜና ምሉእ አቓልቦ ኢዩ አንቢሩሉ። ብሉ ንብሉ ከእ “ባርያ መንዩ... እንታይ ዓቕሚ ነርዎ... አበርክቶኡ አብ ህዝብን ሃገርንከ... ኩነታት ስድራቤቲ... አብ ቀብሩ ክንደይ ሰብ ተሳቲፉ?... ወዘተ ህብሉ ሕቕታት ሓደ ድሕሪ ሓደ አከታቲሉ አዝኒቡልና።

ነፍሲ ወከፍና ንፃቕምን ክእለትን የማኅበር ስነ-ጥበባዊ፣ ተፈታውኑቲ አብ ህዝቢ፣ ሃገራውኑት አብ ምብርባር ህክበር እገዳሲ ተራ፣ ለጋሳ ምንባሩ፣ እንትርፎ ዝና ንስድራቤቲን ደቁን ህሓደገሱም ሃብቲ ከምዘይብሉ፣ እብ ቀብሩ አሰታት 100 ሽሕ ህዝቢ ምርካቡ... ወዘተ ምስ ገለጽናሉ፣ እውራ ኸእ ቦቲ አብ ቀብሪ የማኅበር ዝተረኸበ ብዝሒ ቀባራይ ብልቢ ተተንኪፉ። “እዚ ኤርትራዊ ዲሞክራሲ ብምባል ከእ ናይ ሽቡ መዓልቲ ምሉእ ናይ ምምሃር መደቡ ኸኸብሪ የማኅበር ከብል ከምዝሰርዞ አፍለጠና።

ነቲ “ገለ ነገር ዘይንገብረሉ?” ህብል አብ አእምሮ ነፍሲ-ወከፍና ዝኸበረ ፍሕሕታ ከእ፣ ብውዳብ መልክዕ እንተ ሰሪሕና፣ ሓደ ነባሪ ሓወልቲ ዝኸኸሮ መጽሓቲ ክንገብረሉ ከምእንኸይልን ምሉእ ብምሉእ ክተሓጋገዝ ቅሩብ ምጃኑን፣ ሓሳቡ አካፊሉና። ሽሕኳ እቲ ከምህረሉ መዳብ-ም ዝመጸ ግዜ ሰለገዝኸኹ መወዳእትኡ ከይረላዩ ንፃዱ እንተኸይደ፣ ምስቲ ህክበር ጽዑቕ ናይ ምምሃር መደባት አቀራቛሩ፣ ንፍቲው ስነ-ጥበባዊ የማኅበር ገብረሚካኤል፣ ልክዕ ከማና ከም እሕዋቲ ኤርትራውያን ዕቲብ ተገዳስነት ብምግባሩ ብልቢ ነመሰግኛ ጥራሕ ዘይኮነሲ፣ አመሰግንና ነመስጋናይ ክንህዮውን ግቡእ ይመስለና።

አሰናጻሊቲ

“ወዲ ሰብ እግርን አድንገምበር ሕልና ክእስር ዓቕሚ የብሉን።”
የማኅበር ቤት ማእሰርቲ ሰቡዲ

ቃል ሽማግሌ

አብቲ ዝርዝራት ናይቲ ዝሓለፈ ጉዕዞ ከምዝተገልጸ እቲ አብ ማእከላይ ዕድሚኡ ብዕ ልት 5/11/97 ዝተፈለየና ህቡብ ስነ-ጥበባዊ የማን ገ/ሚካኤል (ባርያ) አብቲ መዋእሉ ዝገበሮ እበርኩቱ ዓቢ ምንባሩ ግንዛብ እዩ። እብ ስነ-ስርዓት ቀብሩ ዝተዋህቦ ዓቢ ክብረትውን መርእያ ናይቲ አብ ልዕሊኡ ዘሎ ፍቕሪ እዩ ነይሩ።

“የማን እንተተፈለየ መንፈሱ ምላኛ እሱ” ካብ ዝብል ዕላማ ደቁ ከይገኘትሙን ገዛኡ ከይቆርርን ካብ ዕለተ ሞቲ ጀሚሮም ብዙሓት ፈተውቲን አዕሩኹን ዘሕጉሱ ማዕበላዊ ምንቅስቃስ እርእዮም። መቐጸልታ ናቲ ድማ ብሕጋዊ መንገዲ ብዕለት 2/12/97 ሓሙሽተ ዝሕባላታ ሽማግሌ ቆይማ ሰራሓ ጀሚራ። ዓቕሚ እባላታ ግን ሽኩሉ እቲ ቀሊል ዝመስል ዝነበረ ሰራሓት ንምግባም ብዙሕ ጸገም አጋጠምዎ። እብ መንገውን ኩነታት ምክልኻል ሃገር ሽኩሉ እቲ አብ ውሽጥን አብ ወጻእን ብስነ-ጥበባውያንን አዕሩኹን ክገበር ዝተሓሰበ ምርኣታትን እበርኩቱታትን አዛሕቲሉዎ ጸኒሑን እሱን።

ይኹን እምበር ከም መበገሲ አብ ርእሲ'ቲ ቦታ ሽማግሌ ዝካየድ ዘሎ ሰራሓት፡ አብ ገላ ከተማታት ሰዕድያ፡ ዓዲ እንግሊዝ፡ ዓዲ ጥልያን፡ አሜሪካ፡ ካናዳ ዝተገበረ ምርኣታትን ሓገዳትን እሱ። እብ ዝተረፈ ቦታታትውን ከገበር ቃል ተላትዩ እሱ። ሙሉእ ጸብጻብ ሽማግሌ እብ ዝሓጸረ እዋን ሰራሓ ምስ እጻፈፈት ከተቕርብ ምጂና ቃል ትላቲ።

ሞት አካል ወዲ ሰብ ብምጂኑ፡ የማን ብዙሕ ሃገር ገዲፉ ካብ ዝዓርፍ ዛጊት ክልተ ዓመት ከይኑ እሱ። መንፈሱ ግን ብመንገዲ'ቲ ፍቁው ሰራሓቱ አብ ልቢ እልፊ አእላፋት እናቀርቱ ቦታ ዝዚኡ እዩ። ፍቕሩ ምስኡ አይተቐብረን።

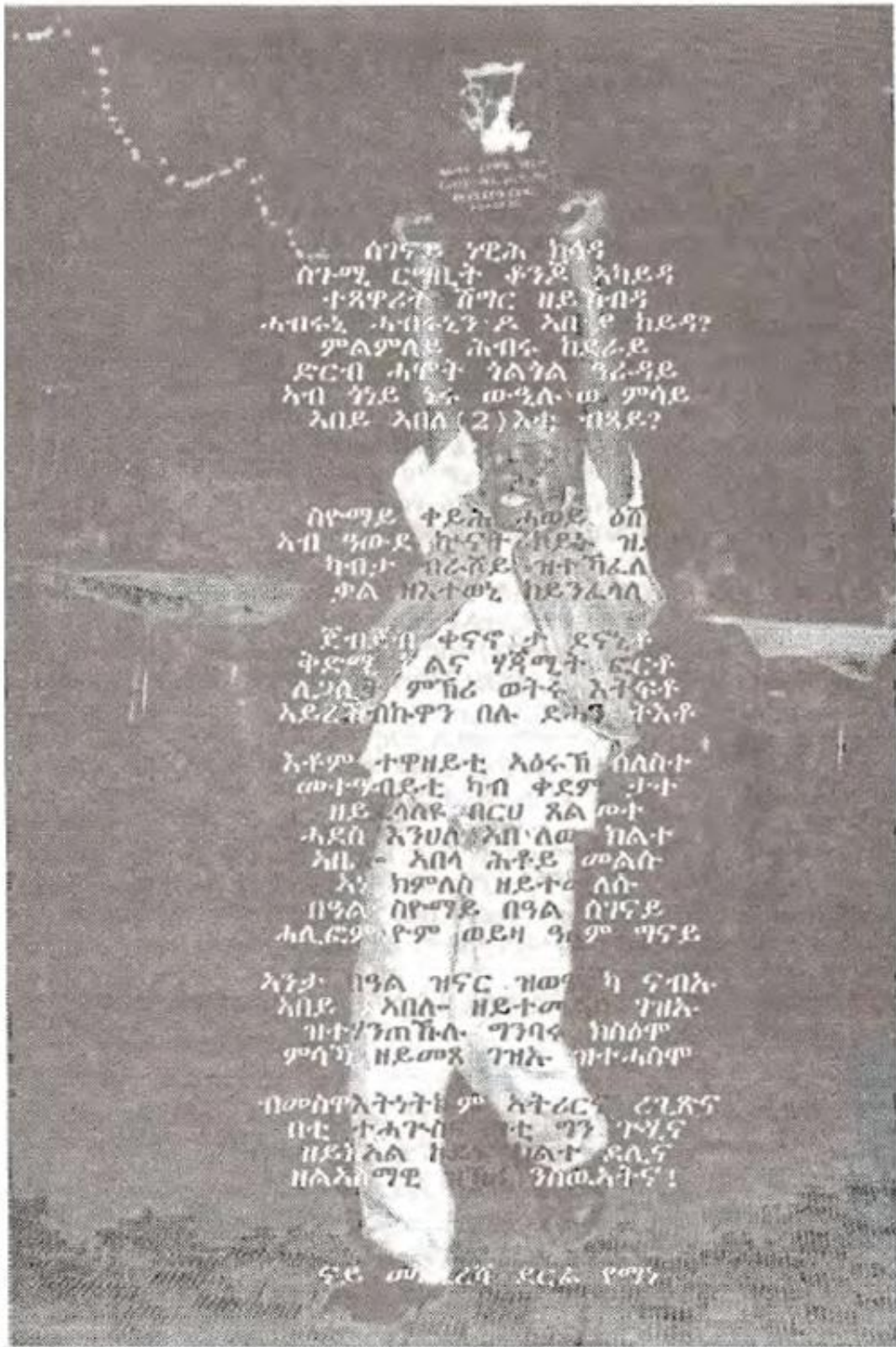
በዚ አጋጣሚ'ዚ ከሉኹም'ቶም ንመናበዪ ደቂ የማን ዝውዕል ሓገዝ ዓቢ እበርኩቱ ዝገበርኩምን፡ መብጽዓ ዝላቲኹምን መንግስታዊያንን ዘይመንግስታውያንን ትካላት፡ ማሕበራት፡ ህ.ግ.ደ.ፍ.፡ እብ ውሽጥን ወጻእን እትንብሩ ውልቅ ሰባትን ብሸም ሽማግሌ ምትሕግጋዝ ደቂ የማን ልዑል ምስጋናና እናቕረብና ምትሕግጋዝኩም አይፈለየና ንብል።

ከሉኹም እቶም አብ ምሕጋዝ ደቂ የማን ክትተሓበሩ እትደልዩ እትሰድዎ ገንዘብ በዚ ዝሰዕብ አድራሻ ልእኹ።

ናብ ንግዳዊ ባንክ ኤርትራ ጨንፈር ኅደና ሓርነት ብሸም ሽማግሌ ምትሕግጋዝ ደቂ የማን ቁጽሪ ሕሳብ S 7722 እስመራ፡ ኤርትራ።

ዓወት ንሓፋሽ!!!

ሸ.ም.ደ.የ.

ሰገናዬ ሃይሌ ክላዳ
 ሰገ-ሚ ርግብት ቆንጆ እካይና
 ተጸዋሪት ሰግር ዘይ ከብኝ
 ካብኔ ካብኔሪን ዶ እብ ዩ ከይና?
 ምልምላዬ ሕብሩ ከዳራይ
 ድርብ ካሮት ጎልጎል ጎራዳይ
 ኣብ ጎይ ኔሩ ውዳሎ ው ምሳይ
 እብዩ እባለ (2) እቲ ብጎይ?

ስዮማይ ቀይሕ ኣወይ ዕሽ
 እብ ኣወደ ከኖተ ክደኔ ዝ
 ካብቲ ብራሾይ ዝተኸረለ
 ቃል ዘገተወኒ ከይገረላለ

ደብዳቤ ቀናፍ ታ ደናኒ
 ቅድሚ ልና ሃጻሚት ፎርት
 ለጋላጃ ምኽሪ ወትሩ እትፎት
 ኣይረገገሰኩዎን ባሉ ደኣን ትእቶ

ኣቶም ተዋዘይቲ እዕሩኸ ሰለሰተ
 መተግብይቲ ካብ ቀደም ታተ
 ዘይ ጎለዩ ብርሀ ጸል መተ
 ኣደሰ እንሀሰ ጎለሎሎ ዘልተ
 ኣዘሉ - እባላ ሕቶይ መልሱ
 ኣይ ከምለሰ ዘይተሩ ለሱ
 በዓል ስዮማይ በዓል ሰገናይ
 ኣሊፎጋ ዮም ወይዛ ዓፄ ም ግናይ

እንታ በዓል ዝኖር ዝወጥ ካ ናብሉ
 እብዩ እባለ- ዘይተመ ገዝሉ
 ዘተ/ንጠኹሉ ግንባሩ ከሰዕጥ
 ምሳካ ዘይመጸ ገዝሉ ዘተ-ሰጥ

ብመስጥለትነት ም ኣትሪር ርጊጸና
 ቡቲ ተሓገሱ ቡቲ ግን ገሃና
 ዘይጎለል ከይ ስልተ ደለና
 ዘልእሰግዩ ዝሆኑ ንከወ.እትና!

ናይ መ. ሪሳ ደርጊ የማን